orienteeruja

nr. 8/69 detsember 2002

Foto: Edith Madalik

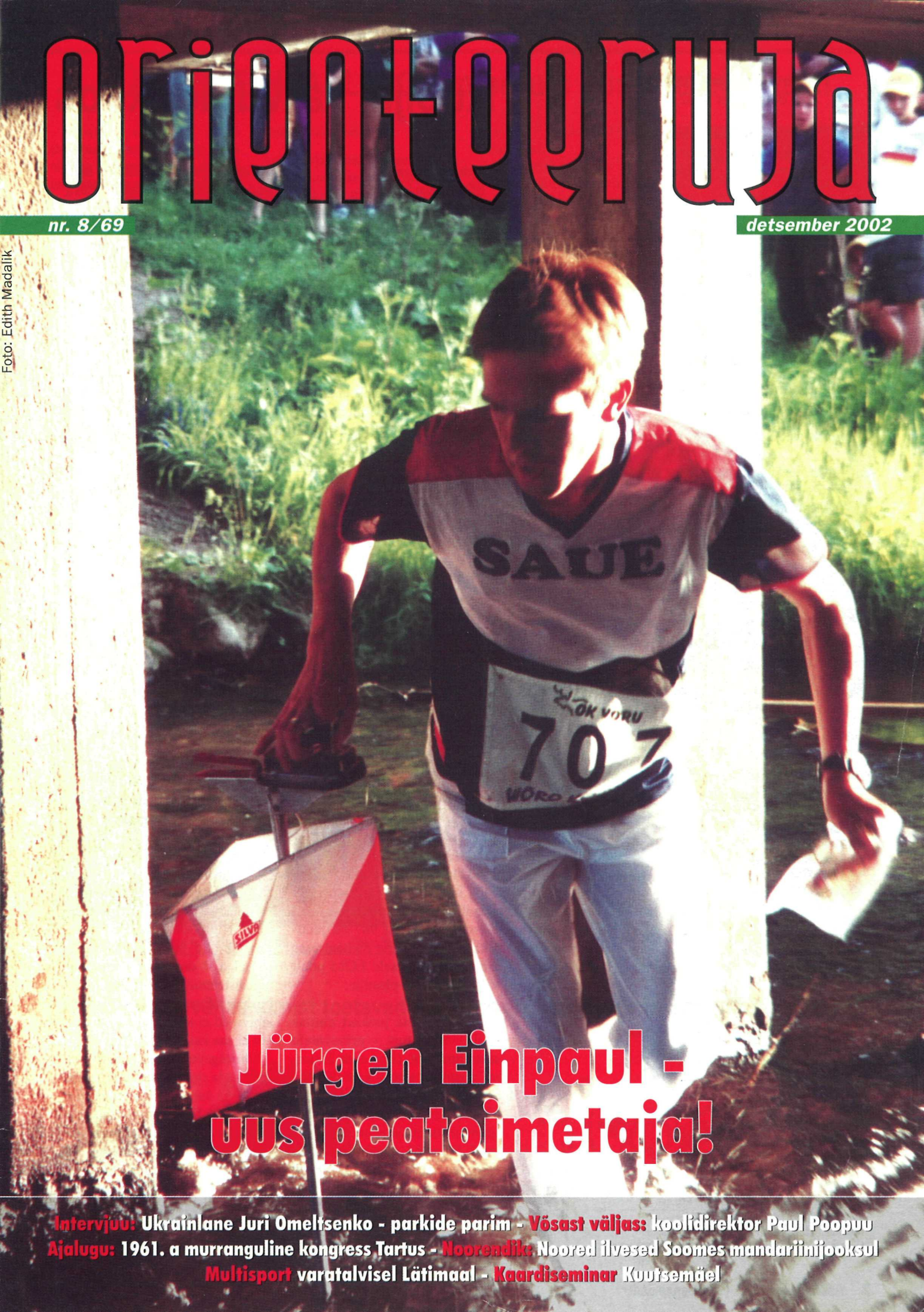

Jürgen Einpaul - uus peatoimetaja!

Intervjuu: Ukrainlane Juri Omeltsenko - parkide parim - **Võsast väljas:** koolidirektor Paul Poopuu
Ajalugu: 1961. a murranguline kongress Tartus - **Noorendik:** Noored ilvesed Soomes mandariinijooksul
Multisport varatalvisel Lätimaal - **Kaardiseminar** Kuutsemäel

Orienteeruja 8 (69)
detsember 2002

Eesti Orienteerumisliidu
perioodiline väljaanne
Ilmub 1994. aastast

Väljaandja:
EESTI ORIENTEERUMISLIIT
Regati 1, 11911 Tallinn
A/a: 221002100295, Hansapank
Tel./Faks: 06 398 681
e-mail: eol@spin.ee
www.orienteerumine.ee

Peatoimetaja: Maret Vaher
Aia tn 2-3, 61001 RÕNGU, Tel. 052 32 977
07 459 254 (k), 07 459 487 (t)
e-mail: maretvaher@hot.ee

Esikaas: Kujundus: Kalev Külaase
Foto: Tiit Tali
Tulemuste küljendamine: Maret Vaher
e-mail: maretvaher@hot.ee
Kolleegium: Sixten Sild, Ruth Vaher, Kaidi Oone, Monika Järveoja

Orienteeruja üksikmüük:
Mati Poom (Tallinnas, Põhja -Eestis ja suurematel üleriigilistel võistlustel)
Tiina Oras (Tartu ja L-Eesti)
Üksikuid eksemplare saab osta ka EOLi kontorist Piritalt Regati tn 1
Üksiknumbri hind: 25 kr.

Järgmise numbri kaastööde viimane tähtaeg:
20. jaanuar 2002

Reklaami- ja tulemuste avaldamise hinnad:

1. **EESTI O-VÕISTLUSTE TULEMUSTE AVALDAMINE EOLi liikmetele**

1.1. kuni 100 võistlejat	50 kr*
1.2. kuni 200 võistlejat	100 kr *
1.3. kuni 300 võistlejat	200 kr*
1.4. kuni 500 võistlejat	300 kr*
1.5. üle 500 võistleja	400 kr*

* 2-päevase võistluse tulemused + 50%; 3-päevasel võistlusel + 75%; 4-päevasel võistlusel + 100%

2. **EESTI O-VÕISTLUSKUTSETE AVALDAMINE EOLi liikmetele**

2.1. suurus kuni A7	50 kr kord *
2.2. suurus kuni A6	100 kr kord *
2.3. suurus kuni A5	200 kr kord *
2.4. suurus kuni A4	500 kr kord *

* Korduskutse avaldamine - 30%

3. REKLAAMI AVALDAMINE * (sisemised leheküljed)

reklaami suurus kuni	Eesti	Välismaa
3.1. A7	100 kr kord	200 kr kord
3.2. A6	200 kr kord	400 kr kord
3.3. A5	400 kr kord	800 kr kord
3.4. A4	800 kr kord	1600 kr kord
Tagumine leheküllg:		
3.5. A5	500 kr kord	1000 kr kord
3.6. A4	1000 kr kord	2000 kr kord

* Kordusreklaami avaldamine - 30%, mitmekordse reklaami avaldamise hinnad kokkuleppel EOLiga.

Kõik muud soodustused kokkuleppel EOLiga.
e-mail: eol@spin.ee , tel 6398681
Kõik tulemused, kutsed ja reklaamid tuleb esitada toimetajale digitaalsel kujul aadressil: **jyrgen@trenet.ee**

Kubijal karvupidi koos

Leho Haldna
EOLi president

Orienteerumisliit sügisene üldkogu toimus Võru-Kubijal, võõrustajateks hotelliomanikust harrastusorienteeruja Aigar Pindmaa ja hotellijuhist endine/endiselt tipporienteeruja Sixten Sild.

Kubija on tore paik erinevate spordialade viljelemiseks. Kohaliku orienteerumiskaardi tegime juba koos Urmas Kannumäega 1985.a., Võrumaa parimad maastikud on 10-30 km kaugusel. Võimalused orienteerumise treeningkeskuse tekkimiseks on olemas.

Üldkogu algas traditsioonilise kokkuvõttega möödunud aastast, mis seekord võttis tavapärasest rohkem aega. Meiega on rohkem tegusaid inimesi ja möödunud aastaga on rohkem toekaid tegusid tehtud. Ise hindan möödunud aasta olulisemateks tegudeks kaardimajanduse korrastamist ja koolitussüsteemi käivitamist.

Tänu Tarmo Klaari poolt kirjutatud tarkvarale ja Tõnis Haldna poolt tehtud otsingutele orienteerumiskaartide ajaloos on meil nüüd teada, et aastatel 1962-2002 on EOL välja andnud 1002 värvilise orienteerumiskaardi ID-numbrit. Neist 987 on jõudnud nüüdseks meie digitaalsesse arhiivi ja esimesele EOLi poolt välja antud CD-plaadile.

Viimase aasta jooksul alustas EOL koolitust erinevatele sihtrühmadele. Huvi enda harimise vastu oli suur - kaardistajate seminaril oli ligi 40 osalejat. Oleme teinud oma koolitusprogrammi loomisel esimesed sammud. Suur töö seisab ees koolituse taseme ja laiapõhjalisuse saavutamiseks.

Tänane EOLi põhikiri on andnud üldkogu pädevusse Eesti MV, 4EST ja Suunto Games'i juhendite kinnitamise. See tappis ka üldkogu meeleolu. Vaidlused stardimaksu suuruse üle muutusid ebameeldivalt teravaks lahmimiseks.

Senikaua kui meil puudub sisemine konkurents klubide vahel võistluste korraldamiseks, tuleb luua tingimused selle tekitamiseks. Kui me ühiskondlikus korras ei soovi võistlusi läbi viia, siis tuleb tõsta stardimaksud tasemele, mis võimaldab teenuseid sisse osta. Üldkogu mõnede liikmete käitumine jättis mulje, et võistluse korraldaja on ka tema isiklik sponsor.

EOLi juhatus on üritanud korduvalt meie orienteerumispäevakute korraldajaid ühe laua äärde saada. Aga ebaõnnestunult, sest puudub huvi kasvõi kogemuste vahetamise vastu.

Üldkogul õnnestus saada kokkuleppele moodustada töörühm, kes lähema poole aasta jooksul analüüsib olukorda ja teeb ettepanekud järgmisele üldkogule. Töörühma eesmärgiks on ühiste huvide leidmine päevaku korraldajate seas ja kasutajasõbralikuma päevakukorralduse väljatöötamine.

Orienteerumispäevakud on erakordne nähtus Eesti spordis, mis on aastakümneid toiminud ilma riigipoolse sekkumiseta, vabatahtlike entusiastide najal. Samal ajal on olemas riiklikud tugisüsteemid tervisele ja liikumisharrastusele, mida päevakute läbiviijad ei tea, ei tunne, ei oska või ei saa kasutada.

Ühistegevus oleks vajalik, et saavutada oma süsteemile laiem toetus ja tuntus. Orienteerumist hinnatakse Eesti spordisüsteemis tänapäeval kui tõelist, massilist rahvaspordiala. See maine on tekkinud aastakümnete jooksul ja selle hoidmiseks tuleb teha järjest rohkem tööd. Ühiselt on see lihtsam!

JÜRGEN EINPAUL – Orienteeruja uus peatoimetaja!

Uuest aastast astub Orienteeruja etteotsa noor mees nimega Jürgen Einpaul. Allpool tutvustabki ta end lähemalt.

Senine peatoimetaja Maret Vaher taandub (tõuseb) ajakirja kolleegiumi ridadesse.

Jürgen Einpaul:

Taustast

Olen pärit orienteerujate perest. Ise olen selle alaga järjest tõsisemalt tegelenud viimased neli-viis aastat. Viimane hooaeg läks mul küll vigastuste nahka, aga siiski püüan Tallinna Tehnikaülikoolis ehitusinseneriks õppimise ja muude hobide kõrvalt veel aasta juunioride seas konkurentsi pakkuda ja edaspidigi Eesti tasemel võistleda.

Nagu enamus meist, olen ma aktiivne listi ja Orienteeruja lugeja, tänu vanematele (ise olen "alles" kolmanda põlve orienteeruja) on mul tuttavaid erinevate põlvkondade võsajooksjate seas.

Ajakirjanduslik kogemus

Minu ajakirjanduskogemused (vahepeal oli mul isegi mõte seda ala õppima minna) on pärit koolilehest (Reaali Poiss), Orienteeruja juures olen ma siiani piirdunud mõne loo kirjutamisega.

Ajakirjad Rootsis ja Norras

Peale seda, kui ma Orienteeruja toimetamisega nõustusin, olen ma põhjalikult uurinud Rootsi ja Norra orienteerujate ajakirju. Kuigi ma kumbagi keelt ei räägi, oli neid väga huvitav vaadata – rahvusvaheliste tippvõistluste kaardid, liikumisteed, teevalikuetappide analüüsid koos etapiaegadega jne!

Kaardid, rajad, teevlikud...

Minu arvates peaks orienteerujate ajakirjas just kaardid olema kõige tähtsamal kohal. Rõhk võiks olla eestlastele harjumatumatel maastikutüüpidel. Hea oleks, kui tundma saaks õppida ka teevalikutaktikat, mida meie maastikud harva võimaldavad.

Loomulikult tuleb ära trükkida ka Eesti tähtsamate võistluste kaardid. Jätkata tahan ma ka põhjalike võistlusanalüüsidega, treeningunõuannetega kogenenumatelt ja spordiarsti veergudega.

Maailma tipud tuntuks

Muidugi on põhjamaades tipporienteerujaid palju rohkem ja seega pälvivad nad seal ka tunduvalt suuremat tähelepanu, aga maailma tipud on meie ajakirjas teenimatult vähe ruumi saanud. Orienteeruja lugeja peaks saama kurssi ka rahvusvahelise orienteerumiseluga.

Meelelahutus ja erinevad huvigrupid

Kõige selle juures ei tohi aga unustada ka meelelahutuslikumaid persoonilugusid, võistlusreisikirjeldusi ning multi- ja seiklussporti.

Orienteerujal on suur potentsiaalne lugejaskond neljapäevakuliste ja suurtest multispordiüritustest osavõtjate näol, kelle suur osa lugejaküsitlusele vastanutest ka ära märkis. Et nende huvi äratada, tuleb hoolitseda selle eest, et ka neid huvitavaid artikleid jätkuks.

Mul on veel palju ideid (ja küsitlusest tuli neid veel juurde), aga kõiki ei hakkaksi kohe ära rääkima.

Küljendamine

Olgu öeldud, et küljenduses püüan ma igal juhul vältida lugude hakkimist lehe eri osade vahel ja muuta ka muidu ajakirjas orienteerumine lihtsamaks.

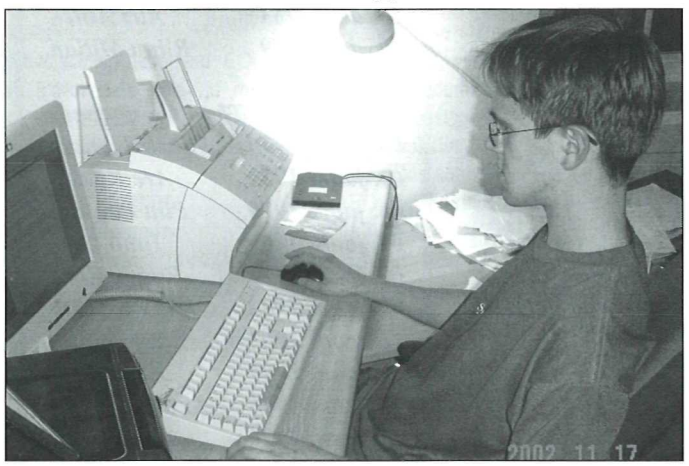

Jürgen tunneb toimetaja ja küljendaja tööd. Foto: Heiki Einpaul

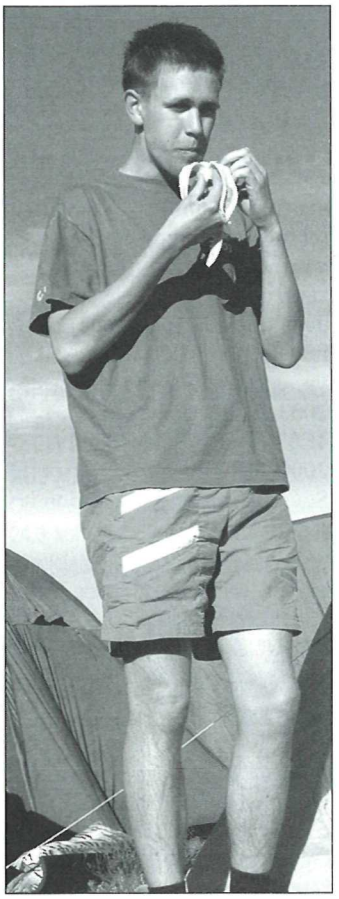

Jürgen Einpaul Jukolal 2002
Fotod erakogust

Ootame kaastöid, arvamusi, ettepanekuid!

Lõpuks tahan kõigile meelde tuletada, et mitte mina ega kolleegium ei tee Orienteerujat, vaid seda teevad kõik orienteerujad ja ajakiri saab olema täpselt nii huvitav, kui huvitavaks me selle teeme.

Kõigi ideed ja ettepanekud on oodatud nüüd ja kogu aasta jooksul aadressile **jyrgen@trenet.ee**

Orienteeruja väljaandmist toetavad AS Tõravere Trükikoda ja Eesti Kultuurkapital

TÕRAVERE TRÜKIKODA

EESTI KULTUURKAPITAL

EOLi juhatuse otsused

26.10.2002.a.

255. Kinnitada EOLi 2003.a. litsentsisüsteemi juhend *(vt.all - toim.)*

256. Seoses EOLi 2003.a. litsentsisüsteemi juhendis tehtud muudatustega, mis vähendasid EOLi tulubaasi ja suurendasid võistluse korraldaja tulusid, kehtestada korraldaja poolt EOLile makstava korraldusõiguse tasu 2003.a. alljärgnevalt:
4EST - OK Põlva Kobras - 20000 kr;
Suunto Games - OK Orion - 10000 kr.
Tasumine toimub hiljemalt 10 päeva jooksul peale võistluse toimumist, hilinemisel viivis 0,5% päevas.

257. Esitada 2002.a.EMV muudetud juhend kinnitamiseks EOLi üldkogule *(vt. lk 4, 5 ja 38 - toim.)*

258. Esitada suusaorienteerumise arengukava 2003-2005 kinnitamiseks EOLi üldkogule *(avaldatud eelmises numbris - toim.)*

2003.a EMV KALENDER (EMV juhend lk 5, stardimaksud lk 38)

Ala	Kuup.	Stardi algus	Koht	Korraldaja klubi	EOLi volinik	Registr. lõpp
Suusaorienteerumine						
1. Lühirada	**04.01.**	13.00	Värska	OK Peko	K.Viilu	29.12.
2. Sprint	**07.03.**	15.00	Haanja	OK Võru	K.Viilu	01.03.
3. Tavarada	**08.03.**	11.00	Haanja	OK Võru	K.Viilu	01.03.
Orienteerumisjooks						
1. Lühirada	**31.05.**	12.00	Vällamäe	OK Võru	T.Pani	21.05.
HD21 - eeljooksud		11.00				
HD21 - B-finaal		15.30				
HD21 - A-finaal		16.00				
2. Teade, HD21	**01.06.**	10.30	Vällamäe	OK Võru	T.Pani	21.05.
3. Öine tavarada	**15.08.**	*	Pudisoo	Kooperaator	T.Haldna	06.08.
* 1,5 tundi pärast päikeseloojangut						
4. Sprint	**16.08.**	14.00	Rakvere	Rakvere OK	L.Haldna	06.08.
5. Tavarada	**30.08.**	13.00	Uniküla	OK Kape	M.Sarap	20.08.
6. Teade noored/vet.		**31.08.**	10.30	Uniküla	OK Kape	M.Sarap
20.08.						
7. Pikk rada	**13.09.**	13.00	Ardu-	JOKA Nõmmeküla	T. Klaar	03.09.
Rattaorienteerumine						
1. Tavarada	**17.08.**	11.00	Rakvere	Rakvere OK	L.Haldna	06.08.

EOLi 2003.a. LITSENTSISÜSTEEM

1. EOLi 2003.a. litsentsisüsteem kehtib 01.12.2002 - 30.11.2003

2. EOLi litsentsi hind *(siin pole toodud :litsentsi esimest soodushinda, mis kehtis kuni 1.detsembrini k.a ja seda juhul, kui koos litsentsiga telliti ajakiri Orienteeruja- toim.)*

Võistlusklass / kuni 31.jaan. 2003 /	**alates 01.veebr. 2003**	
HD21, HD35,HD40, HD45, HD50, H55	150 kr	200 kr
HD20, D55, HD60, HD65, HD70	70 kr	90 kr
HD18, HD16,HD14, HD12	30 kr	40 kr

Litsentsi hinna määrab võistleja vanusekohane võistlusklass.
Litsentsi ostmisel antakse orienteerujale ühtlasi EOL-i kood, kui tal seda veel ei ole.

3. EOL litsentsiomanikel on järgmised õigused:
*osavõtuõigus Eesti 2003.a. individuaalsetest meistrivõistlustest rattaorienteerumises, suusaorienteerumises ja orienteerumisjooksus vastavalt EMV juhendile
*osavõtuõigus Eesti 2003.a. meistrivõistlustest võistkondlikel aladel litsentsil märgitud klubi võistkonnas vastavalt EMV juhendile
*pääsemine EOL-i edetabelisse orienteerumisjooksus vastavalt edetabelijuhendile
*EOL-i poolt pakutavate teenuste ja EOL-i vara kasutamine soodushinnaga
Õigused on kehtivad litsentsi eest tasumisest alates ja ei oma tagasiulatuvat jõudu.
Edetabelipunktide arvestust hakatakse pidama litsentsi eest tasumise kuupäevast alates.

4. Litsentsiomanike andmebaas.
EOL-i litsentsi ostnute andmebaasi peetakse EOL-i kontoris ja see on kättesaadav EOL-i veebilehelt http://www.orienteerumine.ee/.
Uute litsentsiomanike nimed lisatakse andmebaasi 10 päeva jooksul pärast litsentsi eest tasumist.

5. Litsentsi eest tasumise kord.
A. Interneti kaudu:
Järgige suunavaid viitu EOL-i veebilehelt http://www.orienteerumine.ee/. Tehke nõutud tegevused ja tasuge vastavalt juhendile.
B. Klubide kaudu:
1. Klubi esindaja täidab vormi litsentsitaotlejate andmetega ja saadab selle EOL-i.
Litsentsitaotluste vorm on kättesaadav EOL-i veebilehelt http://www.orienteerumine.ee/.
2. Klubi esindaja tasub litsentside eest ülekandega EOL-i pangaarvele 221002100295 Hansapangas.
C. EOL-i kontorist:
Regati 1-5P Tallinn, tel (0)-639 86 81, e-mail: eol@spin.ee

Kinnitatud EOL juhatuses 26.10.2002.a.
Otsus nr 255

EOL üldkogu toimus Võrus Kubijal

23.-24. novembril arutasid EOLi liikmed 2003.a. plaane ja tegevusi, tehti palju otsuseid. Kinnitati suuremate võistluste juhendid, koondiste koostamise reeglid jne. Lepiti kokku tegevuste suunad erinevates valdkondades.

Osaliselt muutus ka EOL juhatuse koosseis. Kuni järgmise aasta sügiseni kuuluvad EOLi juhatusse: Leho Haldna, Tõnis Haldna, Maret Vaher, Nikolai Järveoja, Tarmo Klaar, Sixten Sild ja Maido Kaljur.

Järgmise aasta suursündmusena toimub Põlvas (6-13.juuli) juunioride MM o-jooksus.

Üldkogul valiti 2002. a parimad:
orienteerumisjooksus meestest **Olle Kärner (Sportnet)** ja naistest **Anu Annus (OK Peko)**.
Suusaorienteerumises **Ander Ojandu** ja **Tuuli Mäeots** (mõlemad **OK Võru**).
Rattaorienteerumises: **Margus Hallik (OK LUS)**.
Parimateks noorteks nimetati **Sander Vaher (OK Põlva Kobras)** ja **Siiri Mere (SK SRD)**.

Eesti Orienteerumisliitu toetab:

AEROC

Palju õnne !

15. dets 1948	*Virve Poom*
17. dets 1968	*Ingrit Kala*
18. dets 1942	*Ilona Vanaveski*
18. dets 1949	*Leena Annus*
22. dets 1941	*Kalju Tilk*
23. dets 1963	*Airi Alnek*
29. dets 1949	*Riina Miljan*
3. jaan. 1945	*Tõnu Gescheimer*
05. jaan. 1970	*Karli Lambot*
06. jaan. 1932	*Are Kaasik*
06. jaan. 1979	*Piia Paasma*
07. jaan. 1965	*Inno Ling*
07. jaan. 1971	*Randy Korb*
09. jaan. 1942	*Milvi Kivistik*
11. jaan. 1962	*Sarmite Sild*
11. jaan. 1969	*Aare Huik*
11. jaan. 1976	*Ander Ojandu*
12. jaan. 1976	*Kaidi Oone*
12. jaan. 1973	*Maret Vaher*
13. jaan. 1965	*Einar Raudkepp*
14. jaan. 1960	*Maido Kaljur*
15. jaan. 1936	*Elga Adrat*
16. jaan. 1962	*Are Leesik*
18. jaan. 1982	*Tõnis Erm*
20. jaan. 1954	*Vaike Tomann*
20. jaan. 1961	*Martti Parve*
21. jaan. 1960	*Tiit Tiivoja*
22. jaan. 1973	*Külli Kaljus*
22. jaan. 1942	*Olavi Kärner*
26. jaan. 1961	*Tiina Oras*
27. jaan. 1979	*Marek Nõmm*
30. jaan. 1940	*Kalju Tiik*
30. jaan. 1968	*Jana Kink*
30. jaan. 1974	*Andre Nõmm*

ORIENTEERUMISSPORDI EESTI 2003.a. MEISTRIVÕISTLUSTE JUHEND

ORGANISEERIMINE
Eesti meistrivõistlusi orienteerumisjooksus, suusaorienteerumises ja rattaorienteerumises valmistavad ette ja viivad läbi EOL-i liikmed. EOL-i direktoraat kindlustab meistrivõistluste medalid ja diplomid ning saadab registreerimistähtaja lõppedes korraldajaklubile EOL-i litsentsiomanike nimekirja. EOL nimetab võistlustele voliniku ja kannab tema lähetuskulud.

OSAVÕTJAD
Eesti 2003.a. meistrivõistlustest võivad osa võtta:
1) Eesti Vabariigi kodanikud;
2) Eestis alalist elamisluba omavad ja nendega võrdsustatud isikud, kes on EOL-i klubide liikmed.
Kõigil Eesti MV osalejatel peab olema kehtiv EOL-i 2003.a. litsents. Litsents peab olema ostetud võistluseks eelregistreerimise lõpptähtajaks.
Eesti meistrivõistlustel orienteerumisjooksus ei ole võimalik osaleda väljaspool võistlusarvestust. Suusaorienteerumise ja rattaorienteerumise meistrivõistlustel on välisriikide kodanikel võimalik osaleda väljaspool EMV arvestust.
Eesti MV orienteerumisjooksu tavarajal HD21 A-finaalis on osavõtt piiratud ning on seotud võistleja kohaga EOLi edetabelis.
Teatevõistlused toimuvad EOL-i klubide 3-liikmeliste nais- ja meeskondade vahel. Võistleja klubiline kuuluvus määratakse kehtiva EOL-i litsentsi põhjal.

OSAVÕTUKLASSID*
Suusaorienteerumine
Sprint ja tavarada: H14-H60, D14-D50
Lühirada: H16-H60, D16-D50
Orienteerumisjooks
Lühirada ja tavarada: H14-H70, D14-D65
Öine ja pikk rada: H16-H65, D16-D55
Sprint: HD16-HD40
Teade: H14, H16, D14-16, H18-20, D18-20, H21, D21, H35-40, D35-40, H45-50, D45-50, H55-60, D55+, H65+
Rattaorienteerumine
Tavarada: H16-H50, D16-D40
* Kui võistlusklassi on eelregistreerimise lõpptähtajaks registreerunud EMV arvestuses 1-3 võistlejat, siis selles võistlusklassis Eesti MV medaleid välja ei jagata ja sellesse võistlusklassi registreerunud võistlejad viiakse alates vanimast võistlusklassist üle üks aste nooremasse (klassid HD35-HD70) või alates noorimast võistlusklassist vanemasse (klassid HD14-HD20) võistlusklassi. Kui ka sel juhul jääb EMV arvestuses osalejate arv ühendatud võistlusklassis 1-3, siis EMV medaleid välja ei anta kuid võistlejad saavad osaleda antud võistlusklassi rajal. Korraldaja paneb sel juhul parimale välja esemelise auhinna.

AUTASUSTAMINE
Võistlusklasside H14, D14, H16, D16, H18, D18, H20, D20, H21, D21 võitjatele (lühirajal klassides H21 ja D21 - A-finaalide võitjatele) omistatakse Eesti 2003.a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOK medali ja diplomiga.
Ülejäänud võistlusklasside võitjatele omistatakse Eesti 2003.a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOLi medali ja diplomiga.

EELREGISTREERIMINE
Võistlustest osavõtuks saab registreeruda Interneti Võistluskeskuse (IVK, vt. viitu EOL-i veebilehelt http://www.orienteerumine.ee/) kaudu või muul korraldaja poolt määratud viisil hiljemalt selles juhendis näidatud kuupäevaks.
Üheaegselt eelregistreerimisega tuleb tasuda ka osavõtumaks. Eelregistreerimine jõustub alles pärast osavõtumaksu laekumist võistluse korraldajale.
Teatevõistlusteks eelregistreerimisel tuleb näidata võistkonna esialgne nimeline koosseis.
Võistluse korraldaja võib jätta individuaalvõistluse stardiprotokolli algusesse vabu kohti, mis eelregistreerimise tähtaja möödumisel kahekordse stardimaksu eest jooksvalt täidetakse.
Võistluskutse avaldab korraldaja ajakirjas "Orienteeruja" ning Internetis kas EOLi või korraldava klubi kodulehel.

MÄRKESÜSTEEM
EMV kõikide alade kõikides võistlusklassides kasutatakse elektroonilist märkesüsteemi SportIdent.

SUUSAORIENTEERUMISE EMV ERITINGIMUSED

Sprint
LOOSIMINE: Stardiprotokolli esimese 1/3 hulka ei tohi loosida 2002.a. (võistluse mittetoimumisel 2001) suusaorienteerumise EMV sprindi ja lühiraja 8 paremat H21 ja 2 paremat H20 meest ning 5 paremat D21 ja 1 parimat D20 naist.
STARDIINTERVALL on 1 minut.
Lühirada
LOOSIMINE: Stardiprotokolli esimese 1/3 hulka ei tohi loosida 2002.a. (võistluse mittetoimumisel 2001) suusaorienteerumise EMV sprindi ja lühiraja 8 paremat H21 ja 2 paremat H20 meest ning 5 paremat D21 ja 1 parimat D20 naist.
STARDIINTERVALL on 2 minutit.
Tavarada
Kõikides võistlusklassides toimub võistlus ühisstardist (on soovitav kasutada hajutust).

ORIENTEERUMISJOOKSU EMV ERITINGIMUSED

Lühirada
OSALEMINE: Klassides H21 ja D21 korraldatakse eeljooksud.
Eeljooksudesse jaotatakse 30 paremat H21 ja 20 paremat D21 võistlejat EOL-i 2002.a. edetabelist. Jaotatavate võistlejate arv ning edetabelikohtade summa eeljooksudes peab olema võimalikult võrdne. Klasside H21 ja D21 eelvõistlus toimub lõppvõistlusega samal päeval algusega kell 11.00.
Klassis H21 toimub 3 eeljooksu, klassis D21 toimub 2 eeljooksu. Igast eeljooksust pääseb A-finaali 10 paremat.
Kõik ülejäänud registreerunud võistlejad saavad osaleda B-finaalis.
STARDIINTERVALL on 3 minutit v.a. klassid H14 ja HD21 eeljooksud ja A-finaal, kus on stardiintervall 2 minutit.
HD21 B-finaalid toimuvad ühisstardist.
Tavarada
OSALEMINE: Klassides HD21 toimuvad A- ja B-finaalid ilma eeljooksudeta. H21 (D21) A-finaali registreerimise õigus on EOLi 2003.a. edetabel-1 absoluutarvestuse 40 paremal H21 (D21) võistlejal.
Kui A-finaali osavõtuõigust omanud võistleja ei registreeri end tähtaegselt A-finaali, siis kaotab ta osalusõiguse A-finaalis. A-finaali osalusõigusest loobunud võistleja asendamist ei toimu.
HD21 A-finaali osalusõigust omaval võistlejal on õigus startida oma vanuseklassis või HD21 B-finaalis.
Kui A-finaali osavõtuõigust mitteomav võistleja registreeris end A-finaali, loetakse ta automaatselt registreerunuks B-finaali.
HD21 B-finaali registreerimisel lisapiirangud puuduvad. Korraldaja paneb HD21 B-finaali parematele välja esemelised auhinnad.
STARDIJÄRJEKORD: HD21 A-finaali võistlejad stardivad EOLi 2003.a. edetabel-1 absoluutarvestuse pööratud järjestuses (edetabelijuht stardib viimasena).
STARDIINTERVALL on vähemalt 3 minutit v.a. klassid H14 ja HD21 B-finaal, kus on stardiintervall 2 minutit.
HD21 A-finaalides on lubatud kasutada hajutust.
Teade
H21 ja D21 klasside rajal peab olema teise vahetuse etapi pikkus 2/3 ülejäänud etappide pikkusest.
Sprint
Täpsustava informatsiooni võistluse kohta koostab EOLi juhatus hiljemalt 01.maiks 2003.a.
Öine rada
STARDIINTERVALL on vähemalt 3 minutit. Väikese osavõtjate arvuga klassides võib korraldaja määrata ka suurema stardiintervalli.
Pikk rada
Kõikides võistlusklassides toimub võistlus ühisstardist (on soovitav kasutada hajutust).

RATTAORIENTEERUMISE EMV ERITINGIMUSED

Tavarada
LOOSIMINE: Stardiprotokolli esimese 1/3 hulka ei tohi loosida 2001-2002.a. Eesti rattaorienteerumise koondisesse kuulunud sportlasi.

STARDIINTERVALL on 2 minutit. On lubatud kasutada hajutust.

AUS MÄNG
Orienteerumise võistlusreeglite punkti 24.3 kohaselt on võistluse ajal teistelt võistlejatelt abi saamine ning teistele võistlejatele abi osutamine keelatud, välja arvatud õnnetusjuhtumi korral.
EMV eraldistardiga aladel loetakse punkti 24.3 eeldatavaks rikkumiseks, kui kahe võistleja SI-märgete ajavahe rohkem kui pooltes rajal olnud KP-des on väiksem kui 10 sekundit.
Võistlusreeglite punkti 24.3 eeldatavad rikkujad näidatakse EMV protokollis eraldi nimekirjana. Nimekiri algab tekstiga:
Alljärgnevad võistlejad läbisid üle 50% KP-dest koos ühe ja sama kaasvõistlejaga vähem kui 10-sekundilise ajavahega.

VÕISTLUSE EDASILÜKKAMINE VÕI ÄRAJÄTMINE
Korraldajal on õigus vääramatu jõu mõju tõttu teha EOLi juhatusele ettepanek võistluse toimumise aja ja/või asukoha muutmiseks ning võistluse ärajätmiseks. Informatsioon võistluse edasilükkamisest või ärajätmisest peab jõudma osalejateni mitte hiljem kui 48 tundi enne võistluse algust.
Võistluse edasilükkamisel teatab EOLi juhatus esimesel võimalusel võistluse uue toimumisaja ja registreerimise korra.
Korraldajal on õigus EOLi juhatuse nõusolekul vääramatust jõust põhjustatud kahjud osaliselt või täielikult kinni pidada võistluse osavõtumaksudest.

JUHENDI TÕLGENDAMINE, PROBLEEMIDE LAHENDAMINE
Kõik selle juhendi tõlgendamist puudutavad ning juhendis määratlemata küsimused , samuti võistluse käigus tekkinud probleemid lahendab võistluse ürii, juhindudes käesolevast juhendist ja kehtivatest võistlusreeglitest. ürii võib vajadusel konsulteerida EOLi juhatusega.

EMV MAKSIMAALSED OSAVÕTUMAKSUD 2003.a **vt lk 38.**

Elusloodus kaardi ja kompassi taga

Age Poom

Huvitavaid ja orienteerumiseks sobivaid loodusmaastikke on Eestis palju. Mitmed neist asuvad aga kaitsealade territooriumitel, mispärast võib orienteeruja ligipääs neile olla piiratud - olenevalt kaitsevööndist kehtivad eri rangusega tegevuspiirangud, mis hõlmavad ka massiürituste korraldamist. Seepärast tuleb kaitseala territooriumil võistlust korraldades luba küsida kaitseala valitsejalt.

Kaitselasid on Eestis nelja tüüpi: rahvuspark, looduskaitseala, maastikukaitseala või looduspark ja programmiala. Kaitsealasiseselt saab olenevalt tema tüübist esineda kokku nelja tüüpi kaitsealavööndeid: loodusreservaat, sihtkaitsevöönd, piiranguvöönd ja programmiala üldvöönd.

Loodusreservaadid on enamasti suhteliselt väikese pindalaga ja raskesti ligipääsetavad alad, kus inimese liikumine on keelatud, lubatud on vaid järelevalve-, teadus- ja päästetööd.

Sihtkaitsevööndid rajatakse piirkonnas väljakujunenud looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

Üldreeglina on sihtkaitsevööndis keelatud inimeste viibimine kaitsealuste liikide elupaigas või kasvukohas ning rändlindude koondumispaigas, jalgrattaga liiklemine, telkimine, lõkke tegemine ning rahvaürituste korraldamine, kuid marju ja seeni korjata võib, kui see ei kahjusta loodusobjekti.

Piiranguvöönd on kaitseala majanduslikult kasutatav osa, kus majandustegevuse kitsendused on seadusega sätestatud. Üldreeglina on keelatud jalgrattasõit selleks mitte ettenähtud ja tähistamata liiklusteedel, telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades.

Programmiala üldvööndis erilisi kitsendusi ei esine, ala luuakse erinevate vööndite omavahelise terviku moodustamiseks.

Kaitstavad taimed ja loomad

Kaitsealused liigid on Kaitstavate loodusobjektide seaduse järgi jaotatud kolme kaitsekategooriasse.

I kategooria kaitsealused liigid määratakse seadusega. Nende täpset kasvukohta või elupaika ei või avalikustada, kui liik võib selle tulemusena ohtu sattuda.

Orienteerumisvõistlust antud piirkonnas läbi viia ei tohi. Keelatud on ka I kategooria liikide sigimis- ja pesitsuspaikade pildistamine, filmimine ja häälte salvestamine.

II kategooria kaitsealuse liigi püsielupaika võib viimase säilimise tagamiseks rajada looduskaitseala, samuti **III kategooria** puhul, kui liigi säilimist ei suudeta tagada teiste kaitseabinõudega.

Kõikide kaitsealuste taimede ja seente korjamine ning liikide säilimist ohustav häirimine on keelatud.

Pesaloomine vajab rahu ja vaikust

Inimese liikumist maastikul paneb looduses pidevalt elav loom-lind tähele. Mida rohkem on liikujaid, seda suurem on ka inimese avaldatav mõju ehk häirimine. Pesitsusaegadel on loomad-linnud tundlikumad ehk häiritavamad ning sissetungijate suhtes agressiivsemad, mistõttu tuleb teatud aegadel hoiduda massivõistluste pidamisest.

Metsalindude pesitsusaeg kestab veebruarist septembri keskpaigani. Pesitsusaegade tipp jääb aga mai lõppu - juuni algusesse, mil Eesti metsades pesitseb korraga ca 95 liiki ja miljoneid linnupaare.

Kaitsealuste ja tavaliste liikide pesitsustsükli pikkus (pesa ehitusest poegade lennuvõimestumiseni) on erinev - kaitsealustel üldiselt pikem, mistõttu kaitsealused liigid on pikema aja jooksul ohustatud.

Näiteks I kategooria liikidel kestab pesitsustsükkel keskmiselt 136 päeva, mitte kaitse all olevatel liikidel keskmiselt aga vaid 54 päeva.

Ühe ja sama liigi esindajate pesitsusaeg võib varieeruda ka sõltuvalt pesakoha geograafilisest asendist - põhjapoolsematel aladel toimub see hiljem.

Seetõttu on näiteks Rootsi jaotatud viide tsooni, kus ajalised nn erilise tähelepanu perioodid, millega võistluste korraldajad kalenderplaani tegemisel peavad arvestama, on erinevad.

Kevadisele ja suvisele metsaraiele vastuseisjad on teinud ettepaneku keelustada metsaraie lindude ja loomade pesitsusaegade tõttu 1. aprillist 31. juulini.

Olenevalt saaklooma staatusest või kisklusest kestab metsloomade paikne pesitsusperiood lühemat või pikemat aega. Näiteks sõralistel on pojad juba nädala pärast võimelised emasloomale järgnema, poegadega kiskjad püsivad aga pesas või urus pikemat aega.

Metssiga poegib märtsi lõpus või aprilli alguses, põder mais, hirv mais-juuni alguses, kits juunis - poegimisele järgnenud nädalal on nad häirimisele eriti tundlikud.

Ka sigimisperioodi väliselt sunnib inimese liikumine maastikul ja sellest tingitud müra võistluste aegu hästiliikuvaid selgroogseid oma elukohtadest lahkuma, maha nad neid siiski ei jäta.

Inimeste massiline liikumine maastikul mõjutab lisaks lindudele-loomadele ka mul-

Endla looduskaitseala sihtvöönd kevadel 2001.

Foto: Age Poom

lastikku ja taimestikku, mis on kõige haavatavamad kevadelsuvel.

Kiire võsast läbitungimine murrab oksi ja vigastab puid, punktiümbrustesse tekivad kokkupressitud mullast ja tallatud taimestikust rajad ning soisel pinnasel mudamülkad - neid on suuremate võistluste järel võimalik märgata ka järgneva aasta taimestikus.

Samuti võivad jalgade alla jääda kaitsealused taimeliigid, mille kasvukoht punkti asukohaks just sobiv on.

Liikide ja koosluste hävimise vältimiseks on matkaja või huvilise jaoks kaitsealadele rajatud matka- ning õpperadu. Mööda neid liikudes on inimese mõju elusloodusele tallamise ja häirimise läbi väiksem.

Eesti võistluste praegustele mastaapidele mõeldes ei tohiks aga meie tegevus metsas metsalinde-loomi oluliselt segada ega ka mullastikku-taimestikku jäävalt kahjustada. Aastate pärast märkab inimsilm maastikul veel vaid võistlustest järelejäänud punktivaiu.

Siiski ei saa me tegutseda hoolimatult ja võiksime austada ettevaatlikkuse printsiipi, millel põhineb suur osa looduskaitselistest vaadetest - kui mingi tegevuse mõjud loodusele ei ole selged, siis tuleb sellest tegevusest loobuda.

Orienteerumise kontekstis tuleb jälgida, et suurvõistlused ei satuks kalenderplaanis mai lõppu ega juuni algusesse.

Eesti kaitsealasid:

Rahvuspargid: Lahemaa, Karula, Vilsandi, Soomaa

Looduskaitsealad: Endla, Nigula, Vilsandi, Matsalu

Maastikukaitsealad ja looduspargid: Kõrvemaa, Vooremaa, Haanja, Otepää

Programmialad: Lääne-Eesti saarestiku biosfääri kaitseala, Pandivere veekaitseala

Orienteerumiskaarte kaitsealadelt:

* Jüssi järved - Põhja-Kõrvemaa maastikukaitseala
* Palmse-Oruveski - Lahemaa Rahvuspark
* Ootsipalu - osaliselt Meenikunno maastikukaitseala
* Tahkuna - tükikesed Tahkuna loodukaitsealast
* Karksi - Karksi ürgoru maastikukaitseala

Kaitselal reguleerivad tegevust:

* kaitstavate loodusobjektide seadus,
* kaitseala kaitse-eeskiri,
* kaitsekorralduskava.

Endla looduskaitseala õpperada 2001.a. Foto: Age Poom

Kasutatud materjale:

* http://www.envir.ee, Eesti Keskkonnaministeerium
* http://www.loodus.ee/ hirundo/konverents/materjalid/index.html, konverentsi Kevadsuvised raied - poolt ja vastu materjalid
* Kaitstavate loodusobjektide seadus
* Kirk, Anne 1990. Eesti imetajad, Tartu

EESTI 2002.a SUUSAORIENTEERUMISE MEISTRIVÕISTLUSTE JUHEND

(avaldatud lühendatud kujul)

Ala	Kuup.	Stardi algus	Koht	Korraldaja klubi	EOL volinik	Registr. viim. päev
Suusaorienteerumine						
1. Sprint	**28.12.**	13.00	Jaanimäe-Tsiaküla	OK Võru	M. Oras	20.12.
2. Lühirada	**29.12.**	11.00	Jaanimäe-Tsiaküla	OK Võru	M. Oras	20.12.

OSAVÕTJAD

Eesti 2002.a. meistrivõistlustest võivad osa võtta:

1) Eesti Vabariigi kodanikud; 2) Eestis alalist elamisluba omavad ja nendega võrdsustatud isikud, kes on EOL-i klubide liikmed.

Kõigil Eesti MV osalejatel peab olema kehtiv **EOL-i 2002.a. litsents.** Litsents peab olema ostetud võistluseks eelregistreerimise lõpptähtajaks.

VÕISTLUSKLASSID

Suusaorienteerumine:

Sprint- ja lühirada: H14, D14, H16, D16, H18, D18, H20, D20, H21, D21, H35, D35, H40, D40, H45, H50, D50, H55, H60, H65

EELREGISTREERIMINE Võistlustest osavõtuks saab registreeruda Interneti Võistluskeskuse (IVK, vt. viitu EOL-i veebilehelt http://www.orienteerumine.ee/) kaudu või muul korraldaja poolt määratud viisil hiljemalt selles juhendis näidatud kuupäevaks. Üheaegselt eelregistreerimisega tuleb tasuda ka osavõtumaks./-/ Võistluse korraldaja võib jätta individuaalvõistluse stardiprotokolli algusesse vabu kohti, mis eelregistreerimise tähtaja möödumisel kahekordse stardimaksu eest jooksvalt täidetakse.

ÜLDTINGIMUSED

Suusaorienteerumise ja orienteerumisjooksu EMV kõikide alade kõikides võistlusklassides kasutatakse elektroonilist märkesüsteemi SportIdent.

Kõik selles juhendis määratlemata küsimused ning võistluse käigus tekkinud probleemid lahendab võistluse ürii, juhindudes kehtivatest võistlusreeglitest.

SUUSAORIENTEERUMISE EMV ERITINGIMUSED

Sprint ja lühirada

Stardiprotokolli esimese 1/3 hulka ei tohi loosida 2001.a. suusaorienteerumise EMV tavaraja ja lühiraja 8 paremat H21 ja 2 paremat H20 meest ning 5 paremat D21 ja 1 parimat D20 naist.

Stardiintervall on sprindis 1 minut ja lühirajal 2 minutit.

AUS MÄNG

Orienteerumise võistlusreeglite punkti 24.3 kohaselt on võistluse ajal teistelt võistlejatelt abi saamine ning teistele võistlejatele abi osutamine keelatud, välja arvatud õnnetusjuhtumi korral.

EMV eraldistardiga aladel loetakse punkti 24.3 eeldatavaks rikkumiseks, kui kahe võistleja SI-märgete ajavahe rohkem kui pooltes rajal olnud KP-des on väiksem kui 10 sekundit. /-/

VÕISTLUSTE ÄRAJÄTMINE

Suusaorienteerumise EMV korraldajal teatada võistluse ärajätmisest seoses lume puudumisega võistlusmaastikul hiljemalt 24.12.2002. kell 12.

Majutusvõimalusi:

(Suusa-O EMV 2002, 2003)

Hotell "Kubija" Võrus tel 078 22341, 050 68377

Haanjamehe talu Vakari külas 050 68377

Vaskna turismitalu Haanjas 078 29173, 050 60535

Karin Laine kodumajutus Rõuges 078 59198

Perek.Puusepa kodumajutus Tabinal 078 61383, 050 52339

Koke motell Haanja ja Rõuge vahel 078 60944, 050 61963

Hermese külalistemaja Võrus 078 21326, 078 20133

Kurgjärve spordibaas 078 60717, 051 61013

Tähistus võistluskeskusse:

EMV 2002: Võru – Haanja tee 9. km-lt. Võistluskeskus Jaanimäel

EMV 2003: Võru-Haanja-Ruusmäe tee 18. km-lt enne Plaanit. Võistluskeskus Kääraku spordibaasis.

Suusaorienteerujatel juba esimene lumelaager seljataga

Margus Hallik
Eesti suusa-o koondise pressitalitus

Kuna 2003.a. hooaja suurvõistlus - Euroopa meistrivõistlused (Itaalia mägikuurordis Seiser Alm'is) toimuvad tavapärasest varem ehk siis jaanuari keskel, tuli ka meie suusaorienteerujatel minna lund otsima sedavõrd varem.

20.-27.oktoobrini käisid Vuokattis laagerdamas kõrgeimaid sihte omavad koondislased Ander Ojandu, Margus Hallik ja Tuuli Mäeots, entusiastlikumad noored Tõnis Jürimäe ja Reigo Vatsk ning peatreener Mati Ojandu.

Laager toimus koos Soome B-koondise ehk *Ski-o Cats*'idega (kuhu kuuluvad peamiselt juuniorieast välja kasvanud sportlased, aga ka parimad juuniorid).

Algselt oli kavandatud iga päev üks treening suusatunnelis ja teine maastikul, kuid erakordselt soodsad tingimused võimaldasid pidada mõlemad harjutuskorrad suusarajal.

Koostöös ilmataadiga olid rajameistrid teinud valmis 6 km pikkuse tehislumest ringi. Rada, mis kulges peaasjalikult MK 5-km ringil, oli esimeste suusakilomeetrite kogumiseks küll üsnagi raske, kuid see-eest suurepärases seisukorras (vaatamata isegi viimaste päevade vihmasadudele). Ideaalses korras aitas seda hoida ka rajamaks, mis oli näo pealt 10 eurot päevas.

Lisaks soome staaridele nagu Pirjo Manninen, Kaisa Varis või dopingukeelust hoolimata harjutav Mika Myllylä, võis kohata Vuokattis ka mitmete teiste maade suusatajaid.

Nagu juba mainitud, kasutasime mõlemaid treeningkordi maksimaalselt suusakilomeetrite kogumiseks, välja arvatud aktiivsel puhkepäeval, kus õhtupoolne treening toimus jõusaalis.

Kui esimesed 2 päeva kulusid suusatunnetuse taastamiseks, siis alates kolmandast päevast olid kavas juba ka kaardiharjutused. Esialgu küll lihtsamad, kus näiteks punktid olid suusarajal või siis vanade võistluskaartide lugemine.

Viimasel päeval harjutasime kaardilugemist ja suusavalitsemist nn. *Batong* harjutusena (kus 2 ristuvat staadionit olid rajatud tehislume küngastele).

Väga tõhus ja huvitav oli soome ühe kunagise parima suusaorienteeruja ja praeguse treeneri Vesa Mäkipää poolt jõusaalis läbi viidud intensiivne jõutreening ühes kaardiharjutusega.

Treening koosnes 22-st jõuharjutusest, kusjuures igas harjutuskohas oli A4 paberileht harjutuse kirjeldusega, mille tagaküljele oli kleebitud väljalõige mingist suusa-o kaardist ühe keerulise etapivalikuga. Igaüks sai enne treeningu algust A3 paberilehe, millel olid koopiad kõigist nendest kaardi väljalõigetest.

Non-stop treeningu põhimõte seisnes selles, et peale 40 sekundilist rassimist, oli 20 sekundit aega siirduda kaardi juurde etapivaliku tegemiseks ja uuesti harjutuspaika jõudmiseks ning lähteasendi võtmiseks. Sama harjutust korrati uuesti 40 sekundit, mille järel oli jälle 20 sekundit aega eelmise puhkepausi ajal tehtud etapivaliku kandmiseks oma koopialehele ning uue harjutuse juurde siirdumiseks.

Treening oli emotsionaalselt väga huvitav ning 44 minutit kulus nagu ühe hingetõmbega, olgugi et osad harjutused olid vägagi rasked. Töö kaardiga pidi olema hästi kiire, sest vahel jäi aega valiku tegemiseks või selle kaardile kandmiseks vähem kui 10 sekundit.

Pinge oli sarnane võistlussituatsioonile ning otsuseid tuli vastu võtta isegi kiiremini kui päris võistluse ajal. Etapivalikute võrdlemine jätkus õhtul, kus tuvastati (eriti nooremate suusaorienteerujate puhul) paariminutilisi kaotusi Bulgaaria või Rootsi mägedes.

Treeningmahud küündisid vanematel koondislastel raskematel päevadel 4,5 - 5 tunnini, mõningatel päevadel tõmmati trenniriided selga lausa 3 korda. Peale õhtusööki olid näiteks kavas kerged tunnised saalitreeningud, kus esimesel poolel mängiti palli ning teisel poolel venitati oma lihased järgmiseks päevaks konditsiooni.

Olgu öeldud, et pallimängud soomlastega ei kujunenudki nii väga kergeteks. Mainida tahaks veel, et kui saalibändis jäime hokirahvale alla, siis jalgpallis on neil õppida pigem meilt.

Kuna olime nii kaugele sõitnud ainsa kohustusega ainult treenida, siis kujunes päevaplaan järgnevaks: hommikusöök-uni-treening-lõunasöök-uni-treening-õhtusöök-treening-väike vaba aeg (vahel ka saun)-uni.

Kokkuvõtteks võib öelda, et laager läks korda rohkem kui 100%-liselt, sest suusatada saime kõvasti rohkem kui algselt planeerinud olime ning ka kaarditreeninguid oli piisavalt ning isegi koondise vanemad sportlased leidsid soomlastelt uusi nippe kaardilugemise arendamiseks.

Järgmine lumelaager toimub juba suurema koosseisuga tavapäraselt novembri lõpus - detsembri alguses polaarjoone taga Yllasel, kus on Soome suurim suusaradade võrk (ühtekokku 250 km hooldatud radu). Ka hooaja esimesed võistlused peetakse maha sealsamas Rahvusvahelise suusaorienteerumisnädala raames.

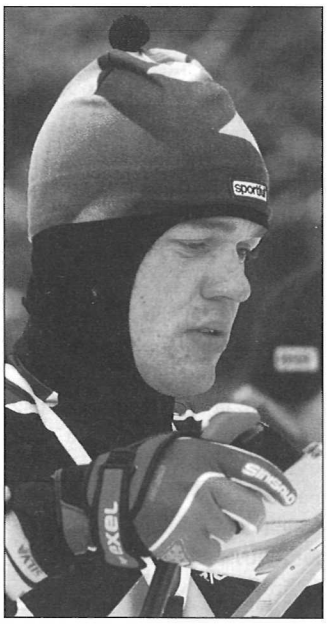

Ander Ojandu - parim meessuusaorienteeruja Eestis 2002. a.
Foto: Harry Veide

MK-sari algab koos Euroopa meistrivõistlustega jaanuaris Itaalias, kust karavan suundub veebruari alguseks Rootsi topeltetapile (millest üks 2004.a. eel-MM).

Veebruari lõpus - märtsi alguses jaotatakse MK-punkte koduvabariigis ning Maailma Karika finaal peetakse märtsi keskel Venemaal Uurali mäestikus.

Juuniorid selgitavad oma maailmameistrid veebruari keskel Venemaal Karjala kannasel ning veteranid teadagi koos Eesti MK-etapiga Haanjas.

Illustratsioonina on siin ära toodud Margus Halliku treeningud 2002.a. 43. nädalal Vuokatti laagris.
Sportlane on 24-aastane, lumelaagri kogemus 12 aastat. Nädala koormus: 20.50.h; 275km (+ venitused 2.10.).

Kuupäev	I treening	II treening	III treening	Päevas kokku
21.10. E	Saabumine	1.40. 25km (vaba)		1.40. 25km
22.10. T	2.20. 35km (vaba)	1.40. 20km (klass.)	0.30. pall 0.30. venitus	4.30. 55km (5.00)
23.10. K	2.15. 33km (vaba)	1.30. 26km (vaba) 0.25. kaarditreening	0.30. pall 0.20. venitus	4.15. 59km (4.35.)
24.10. N	1.45. 28km (vaba) 0.25. kaarditreening	0.25. 3km (jooks) 0.45. jõud 0.15. kaarditreening	0.40. venitus	2.55. 31km (3.35.)
25.10. R	2.45. 42km (vaba) 0.50. kaarditreening	1.15. 18km (klass.)	0.40. venitus	4.00. 60km (4.40.)
26.10. L	2.05. 24km (vaba) 0.45. kaarditreening	1.25. 21km (klass.)		3.30. 45km
27.10. P	Kojusõit / Puhkepäev			
KOKKU		2.40. kaarditreening	2.10. venitus	20.50. 275km (23.00.)

Talvetunnetes teiselpool pöörijoont

Arvutisse toksinud
Mati Ojandu

Talveks ettevalmistus jätkus juba tuttavas külas nimega Äkäslompolo, kus treeniti ajavhemikul 28. novembrist 7.detsembrini.

Seekordne laagrikoosseis: peakokk Tuuli Mäeots, kokk Siiri Mere ja kokaabilised Ander Ojandu, Margus Hallik, Tarmo Siimsaare, Tõnis Jürimäe ja Tõnis Erm.

Laagri keskel olid sportlaste mõtted järgmised:

Tuuli: Kohe kui saabusime üllatas meid 20-kraadine pakane. Kahtlustan, et treener käis enne trenni kraadklaasi paar kraadi soojemaks puhumas, et me üldse välja läheksime.

Siiri: 25-kraadine külm ja niiskusest tühjaks imetud lumi tegid treeningud väga raskeks, kuid kõigega on võimalik harjuda.

Õnneks ilmataat halastas meie peale ja kõvadest miinuskraadidest sai paari päevaga kerge külm (-13°C) ja tugev tuul.

Hooaja esimesed võistlused ei toonud kaasa erilisi üllatusi, kuid hoolimata sellest on säilinud (tiimi) lõbus meel (-eolu) ja treeningutahe.

Tõnis J.: Tunnen kasu suvisest harjutamisest. Külm ilm segab natuke hingamist, eriti oli seda tunda võistlustel. Esimeste startidega jäin üldjoontes rahule, vaid põlv teeb natuke haiget ja sellepärast ei saa puhkepäeval lumelauaga ning soome tüdrukutega mäele lõbutsema minna.

Tarmo: Et ma suvel teatud tervislikel põhjustel võistlusspordiga tegeleda ei saanud, siis avanes mul võimalus rakendada end kokakunsti vallas.

Kahjuks tuli aga siin ilmsiks tarkusetera: pealt kullakarvaline, seest siiruviiruline; ehk söögi valmistamine 8 näljasele erineb tunduvalt ühikatoas kätteõpitust. Lühidalt, teha tunniga nii ahjukana, kissell ja vahukoor - see oli kolmanda treeningu eest.

NB! Lumelaagris on tore olla – tulge julgesti oma kokakunsti andeid avama! (neiud võetakse eelisjärjekorras kampa!)

Tõnis E.: Taastun operatsioonidest ja seetõttu võistlustest osa ei võtnud. Samal ajal tegelen pikkade vastupidavustreeningutaga. Tänane (4. dets) kilometraaž oli 77,5 km ja aega kulus ligi kuus tundi.

Õnneks lubati homseks puhkepäev kerge õhtuse treeninguga, aga ülehomsest läheb sama rada edasi.

Ander: Jälle on jube külm, aga karmid olud pidavatki meest karastama.

Võistlustest: esimest korda elus kinnitasin numbri soojendusdressile ja vastavalt riietusele kulges ka võistlus, sest 20-kraadine külm pani ennast hoidma. Teine päev oli soojem ja organism oli nõus ka pingutuseks.

Mõlemal päeval tegin liiga palju viga ja üritasin organismile mitte liiga teha, nii et tulemustest ma ei räägi.

Margus: Esimese lume võistlused kulgesid tavapäraselt: jalad olid kiiremad kui pea. Kuna sel hooajal on suusakilomeetreid kogunenud juba tavatult palju, aga kaarditreeninguid maastikul veel üldse mitte, siis oleks pidanud ennast natuke suuskadel tagasi hoidma.

Vigadeta sõit, mis minu puhul tagaks tulemuse võistlejaterivi eesotsas, jäi seekord unistuseks. Kuid töö selle nimel, et talve tähtsamad stardid õnnestuksid, käib täie hooga.

Mati: Suusakilometraažilt oleme tänavu natuke paremas olukorras, kuid ka selle laagri põhiülesanne on ikkagi suusatamine ja võistlused on vaid treeningute mitmekesistamiseks.

Treeningtingimused on head, suusarada algab kohe ukse eest ja on vaatamata suhteliselt vähesele (25 cm) lumele korras.

Elamiseks on kasutada majake, kus kaheksale inimesele on piisavalt pinda ja muid mugavusi, s.h. korralikku toitu.

Ilm võiks natuke soojem olla, kuid treeninguid see seganud ei ole ja tundub, et treeninglusti jätkub kõigil.

REKLAAMLAUSE!
Kui te vajate tugevat meest,
kes ka võrratu kokakunstiga
hiilgab, siis valige
Eesti suusa-o koondise
noormeeste hulgast!
Garantii 10 aastat!

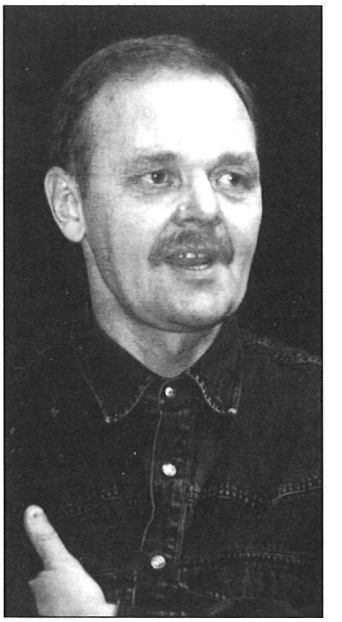

Mati Ojandu on Eesti suusaorienteerumise koondise juures olnud alates 1996. aastast. Foto: Harry Veide

Tulemused
Esimese lume võistlused Siitoneni suusakeskuses

Mehed
1. Andrei Gruzdev (Venemaa)
19. Margus Hallik
26. Ander Ojandu
29. Tõnis Jürimäe

Naised
1. Marie Lund (Rootsi)
22. Tuuli Mäeots

Juuniorid
6. Siiri Mere

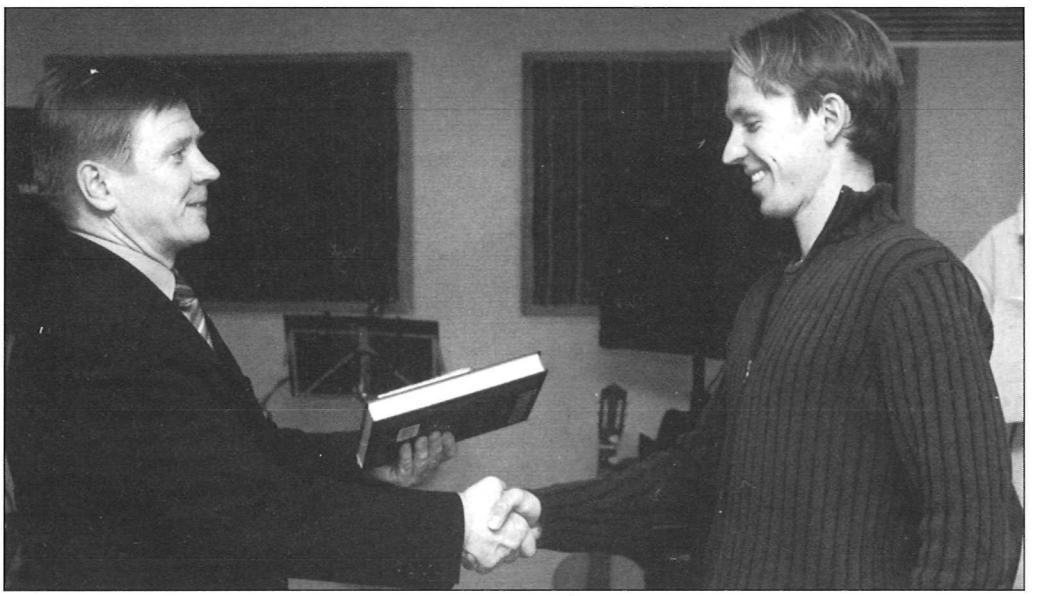

Margus Hallik on mitmekülgne sportlane: Kubijal toimunud üldkogul nimetati ta Eesti parimaks rattaorienteerujaks 2002. aastal. Margust õnnitleb EOLi president Leho Haldna. Foto: Harry Veide

Kaardiseminar Kuutsemäel

Maret Vaher

Eesti orienteerumisliidu juhatuse otsus hakata oma inimesi, st orienteerujaid, klubide aktiivseid liikmeid, rohkem ja tõhusamalt koolitama, sai järjekordse kinnituse sellest, et siht on õigesti seatud, oktoobrikuiselt lumisel Kuutsemäel. Just seal, Eestimaa mäesuusakantsis, toimus enne kuuma suusahooaega 25.- 27. oktoobrini EOLi kaardistajate rõõmustavalt osavõtjaterohke seminar.

Koolituskava raames on EOL korraldanud käesoleval aastal kokku juba kuus seminari.

Kevadtalvel toimusid rajameistrite ja kaardistajate seminarid Tartus ja Tallinnas, mis põhiliselt keskendusid sellele, kuidas kaardistamise välitöid digitaliseerida ehk arvutisse viia.

Aprillikuisel kahepäevasel koolitusel Tartus jagati klubide juhtidele teadmisi projektijuhtimisest ning suvel said noortetööalast koolitust noortejuhendajad ja lastevanemad Pärnumaal 4ESTi ajal.

30. novembrist 1. detsembrini toimus Jõulumäel koostöös TPÜ-ga jätkukoolitus noortetreeneritele ja -juhendajatele. Kokku oli seal osalejaid 33, sh 5 kehalise kasvatuse õpetajat erinevatest Eesti koolidest.

Lektoriteks olid Tiit Tali, Maido Kaljur, spordipsühholoog Kaivo Thomson ja noortetreener Aki Saranen Soomest. Koolitust toetas Eesti Kultuurkapital.

Eeloleval varakevadel on kavas läbi viia seminar radade planeerimisest rajameistritele.

Ent sedapuhku siis Lõuna - Eesti ja kaardistamine. Huvilisi oli palju: kokku oli registreerinud 42 osalejat ja neid olid valmis juhendama 3 oma ala spetsialisti: **Kalle Kalm, Madis Oras** ja **Avo Veermäe.** Seminari juhtis **Tõnis Haldna**.

Reede õhtul läks töö lahti Avo Veermäe väga sisutiheda ja nauditavalt jälgitava loenguga kaardijoonistaja töövahenditest. Päris elavat vastukaja ja erinevate koolkondade debatte pälvisid sellised lihtsad asjad nagu harilik pliiats, kustutuskumm ja joonistamiskile.

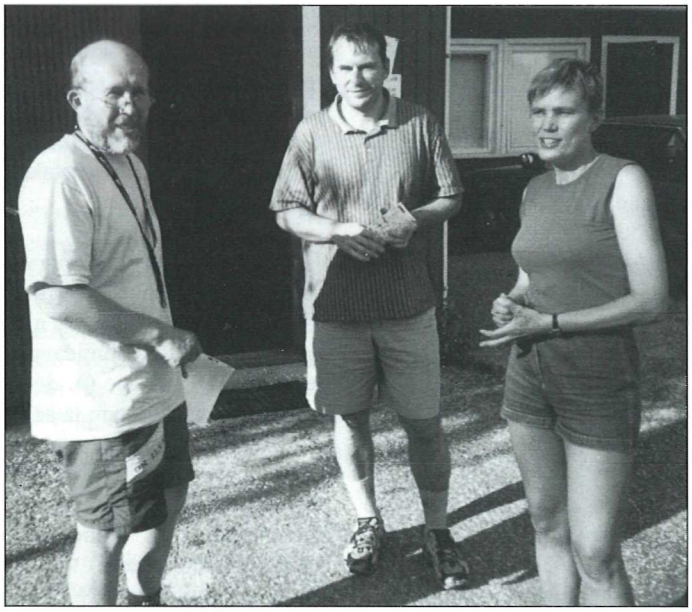

Kalle Kalm, Erik Keerberg ja Anne Keerberg suvel 2002 Jõulumäel. Kõik kolm on aktiivsed EOLi koolituste juhendajad. Foto: Ormar Lutsberg

Mõned gurude jagatud kogemused

Kaardijoonistamise alusplanšetiks sobib kõige paremini reklaamifirmades kasutatav välisreklaamide plastikmaterjal. Neil firmadel leidub alati kuskil toanurgas mingi üle jäänud plastikutükk (aluseks sobiva tüki suurus võiks olla näiteks pisut suurem kui A4), tuleb vaid omada häid tuttavaid ja/või julgelt küsida.

Planšetile kinnitatakse aluskaart sellise kleeplindiga, mis äratõmbamisel ei jäta liimiribasid maha. Sobivad on nii vanamoodne sinine isoleerpael kui ka tänapäevased elektrikute teibid.

Joonistuskile peab vastu pidama nii märjale kui kuivale ilmale, ta ei tohi märgudes 'lokkima' hakata. Seega tuleb enne uue kilega metsa minekut see vee sees ära testida. Samad sõnad kehtivad ka joonestuskile alla paigutatavale aluskaardile.

Harilik pliiats peab olema vähemalt tugevusega 2H, kuigi Kalle Kalm väitis kasutavat ka 8H pliiatsit, mida saab teritada ainult liivapaberiga. Mida teravam pliiats, seda selgemat joont sellega tõmmata saab ja seda täpsem kaart tuleb. Pliiats peab sobima ka joonistuskilega: mõned kiled vajavad pehmemaid pliiatseid (2H...4H), teised tugevamaid (4H...6(8)H).

Loomulikult ei tohi unustada metsa kaasat võtmast kustutuskummi, millega kõik valed jooned kohe ära tuleb kustutada, et vältida hilisemaid arusaamatusi.

Kaardiseminari peakorraldaja Tõnis Haldna:

1. Mind üllatas suur osavõtjate arv ja just nö passivsete o-tegelaste poolelt. Mõned osalejad ei kuulunud ühtegi o-klubisse ega omanud ka EOLi litsentsi - siiski oli ka neil huvi.

2. Kuniks raud on kuum, tuleb teda taguda - üritaks uuel aastal teha lisaks kevadisele rajameistrite koolitusele ka sügisel samalaadse ettevõtmise, eesmärgiks oleks aasta tagasi omandatu kinnistamine ja kindlasti ka uute tegijate juurde meelitamine. Selleks et asi igavaks ei muutuks peaks vist tegema juba kaks rühma kas või sellelt baasilt, et need kes osalesid selle aasta kooltusel ja need kes osalevad päris esmakordselt. Kuid kindlasti tuleks diferentseerida ka selle aasta gruppide lõikes (a la algajad/oskajad).

3. Oma isiklikust kogemusest võin öelda, et alates sellest hetkest, kui olin paar sügist metsas kaardistanud, sain kaardil kujutatavast hoopis paremini aru. Seega tasuks mõelda ka vastava kas või kiirkursuse läbiviimist Eesti koondise orienteerujatele, näiteks mingite kontrollpäevade raames. Usun, et alates vanuseklassist HD16 võiks sellest juba kasu olla ja põhiklassi võistlejad peaksid kindlasti olema kaardistustööde teostamisest huvitatud.

Reaalselt on sellise seltskonna kokkusaamine ehk mõeldav kevad-talvel või siis hoopis sügisel. Teistel aegadel on igaühel enda ettevalmistusplaanid.

4. Ajaline kestvus võiks laiemale publikule mõeldud seminari osas jääda samaks, koondislaste seminar võiks olla ka analoogne pikk nädalalõpp, kuid lisaks sisse ka 2 treeningut (näiteks reede õhtul enne kiirteooriat ja laupäeva hommikupoolikul). Ülejäänud ajal liiguks kiirelt üle kasutatavate töövahendite ja alustaks praktiliste välitööde juhendamistega (alates sammumõõdistusest) - sellel seltskonnal peaks selline tegevus kõige rohkem elevust pakkuma.

Kõik eelpoolkirjutatu on minu nägemus, kuid konsulteerides nii Sixteniga (koondise poolelt) kui ka Avo, Madise ja Kallega tuleb meil kindlasti mingeid uusi ideid antud ürituse parema korraldamise osas.

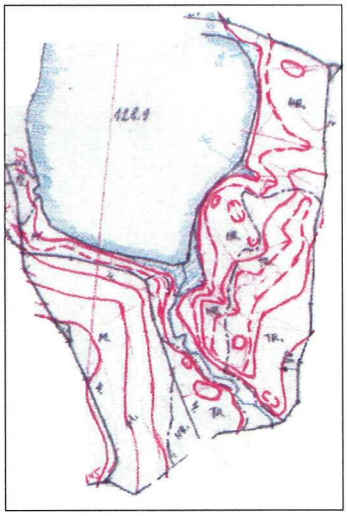

Kaardi autor Priit Överus

Värvilised pliiatsid (teradega täitepliiatsid), millega kaarti on võimalik joonistada, erinevad tavalistest joonistuspliiatsitest. Sobivad pliiatsid on veekindlad ja peenikese teraga (tina läbimõõt 0,5mm). Selliseid toodavad firmad Pentel ja Uni. Faber Castelli ja Stadleri analoogne toodang pole veekindel. Metsas on vaja punast, rohelist ja sinist pliiatsit, natuke ka kollast. Kõige rohkem kulubki punast, millega joonistatakse reljeefi.

Kompass, millega kaarti joonistatakse, peab olema täiesti töökorras. Kompassil ei tohi olla – ega sinna ka temperatuuri langemisel tekkida – mulli, ning kulumata millimeetermõõdustik. Kasutada tuleks võimalikult pika plaadiga kompasse. Ühise arutelu käigus selgus, et mitmed meie juhtivad kaardijoonestajad kasutavad Moskva kompasse.

Aluskaardid

Pikemalt peatuti aluskaartide teemal. Kuigi vanad topokaardid on ebatäpsed, on ükskõik kui kehv alus ikkagi parem kui üldse mitte midagi. Sobiva alukaardi valik võib oluliselt mõjutada nii töö lõpptulemust, kui ka selle saavutamiseks kuluva aja hulka. Kindlasti tasub aluskaardi valiku tegemisel konsulteerida oma ala spetsialisti **Andres Kääriga** (TA OK) Eesti Kaardikeskusest.

Laupäev algas sammude lugemisega. Õigemini nende mõõtmisega, täpsemalt veel: sammupikkuse määramisega.

Tõnu Raidi väitel on juba vanade kreeklaste ajast selge, et 1000 täismehe paarissammu on 1600 meetrit. Seega katab keskmine inimene 100 meetrit ligikaudu 60 sammuga.

Sammu pikkus oleneb pinnasest, reljeefist, kaardijoonistaja väsimusest, liikumise hoost ja paljudest muudest teguritest, aga kreeklaste poolt paikapandu peab ikkagi vett!

Kuna metsas mõõdetakse kaugusi sammudega, mis seejärel tuleb rehkendada meetriteks ja need omakorda millimeetriteks kaardil, siis on hea, kui kaardi kõrval on kohe tabel, mis näitab sammude ja millimeetrite suhet.

Nutikas on Kalle Ojasoo leiutis: tema on oma kompassile kinnitanud millimeeterskaala peale (õigemini selle asemele) oma sammuskaala, mis omakorda näitab sammude pikkust joonistatava kaardi mõõtkavas. Seegi võimaldas jätta tüütud rehkendused metsas kõrvale ja võita nõndaviisi palju väärtuslikku aega (Kalle hinnangul kuni 30%).

Maastikul oli koolitusel osalejate esimeseks ülesandeks põhjasuuna kaardile kandmine.

Sobivaim abivahend selleks on pikk siht, mille järgi saab kompassi ja kaarti rihtida. Kui jooned kaardile kantud, lähebki lahti joonistamine.

Kompassiga suund peale, sama suund kantakse pliiatsi ja kompassi serva abiga kaardile ja siis hakatakse samme lugema, st mõõtma ning ettetulevaid

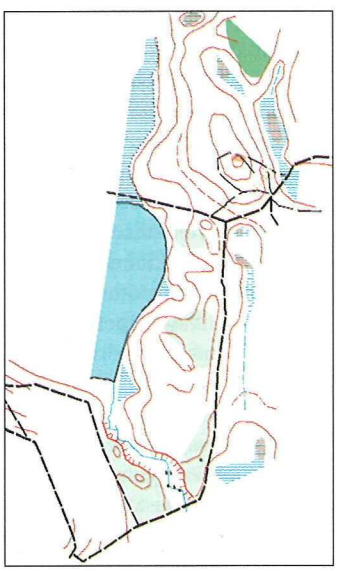

Kaardi autor Meelis Zimmermann

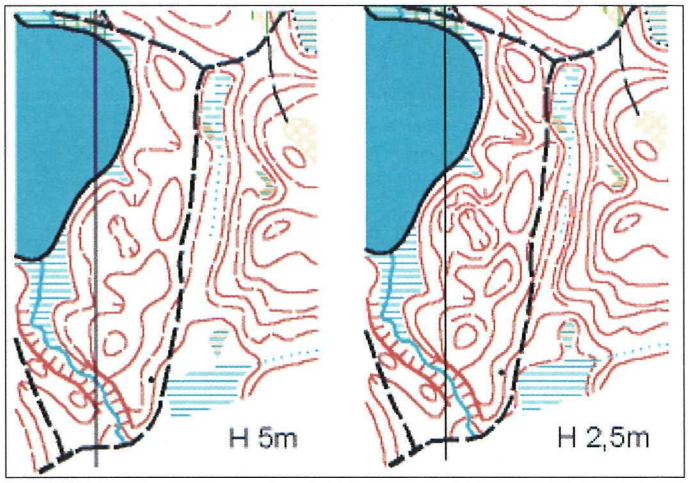

Kaardi autor Madis Oras.

objekte kaardile kandma! Niisama lihtne see ongi.

Laupäeva õhtuks oli kõigil, kel suurem, kel väiksem, oma nägemus - muuseas, väga suuresti erineda võiv nägemus, kaardil.

Mõne algaja päevatöö oli õige pisike. Aga see-eest oli sellisel võhikul sirgunud määratusuureks tolerantsitunne igasuguse kaardi peal kujutatava info suhtes.

Pühapäeval jätkasid koolitusel osalejad oma nägemuse salvestamist st maastiku kaardile kandmist. Algajad said aimu sellest, kuidas toimub reljeefi joonistamine.

Selle kõrval tundus eelmisel päeval õpitu lapsemänguna. Samakõrgusjooned olid kontrolli all täpselt niikaua, kuni neil allakirjutanu puhul Madis Orase valvas silm peal oli.

Algaja käes, st iseseisvalt olles hakkasid nad nii vabalt tantsima, et ühe joonega said peale kantud sügavaimad lohud ja kõrgeim tipp.

Kuidas siis saada heaks kaardijoonistajaks?

Selles suhtes olid kõik erinevad koolkonnad ühte meelt.

Kalle Kalmu sõnade järgi on edukuse valem lihtne: tuleb igal aastal joonistada 10 km² kaarti ja nii 10 aasta järjest. Siis hakkabki see 'õige' tunne tekkima.

Olgu siinkohal ära toodud ka Tõnu Raidi filosoofiline tõdemus: Kaart on alati kaardijoonistaja isiklik erakordne nägemus maastikust ja loodus on alati mitmekesisem kui me seda iial ette kujutada oskame.

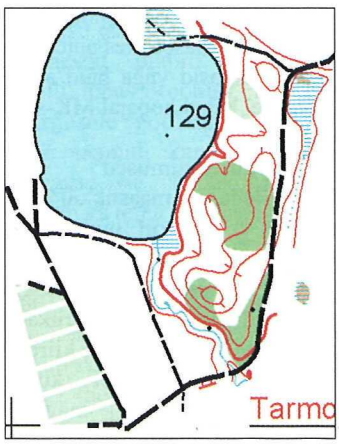

Kaardi autor Tarmo Klaar

Tööpakkumine

Rõngu vald on huvitatud **orienteerumiskaardi** tellimisest Rõngu aleviku lähiümbrusest.

Tegemist võiks olla kahe kaardiga: 1:5000 koolikaardiga ja A4 suuruse 1:10 000 kaardiga, mis algab samuti kooli juurest, kuid hõlmab alevikuäärse Hiugemäe nõlva koos laululava ja tervisejooksurajaga ning ulatub loode suunas üle Rõngu jõe kuni Linnamäeni välja.

Täpsemat infot saab telefonil 052 32 977 (M. Vaher).

TAGASIVAADE RATTAORIENTEERUMISE HOOAJALE

Margus Hallik
Arbo Rae

Mägirattaorienteerumisele oli tänavune aasta murranguline - toimusid noore ala esimesed maailmameistrivõistlused.

Parimaid selgitati juuli alguses Prantsusmaal Pariisi külje all ajaloolises Fountainebleau linnakeses. 28 osalenud riigi seas oli esindatud ka Eesti 4 sportlasega.

Meeste klassis oli võistlejaid ligi 120 ning naisi oli stardis üle 70. Favoriitideks peeti vanu tegijad - prantslasi ja tšehhe. Võimsa mulje olid endast jätnud ka soomlased, kes uute tulijatena näitasid väga häid sõite viimasel kahel hooajal MK-sarjas.

Võistlustingimused olid meile kodused: maastik oli üsna tasane ja ilm oli juuli algul Prantsusmaal külmem kui eeldasime. Tehniliselt ülesehituselt ei olnud rajad väga keerukad, kuid see eest üpriski kiired. Füüsilist raskusastet kompenseerisid suurte mägede puudumisel siiski liivased teed ja sihid.

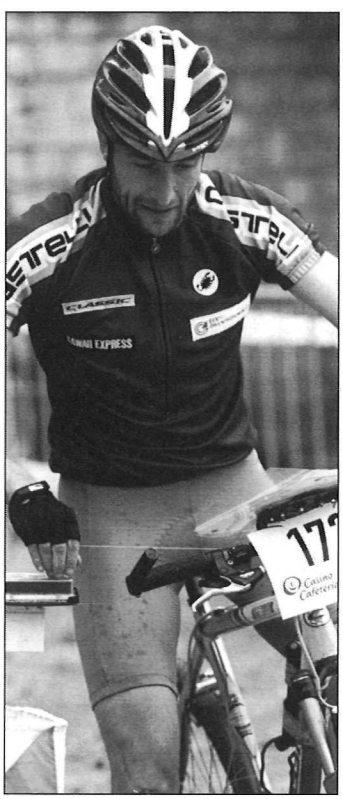

Rene Ottesson KPs.

I rattaorienteerumise MMi esikuuik lühirajal. (2. A. Berger, 1. M. Tervala 3. J. Gillmann, 4. Jussi Mäkelä, 5. V. Kortšagin, 6. M. Durkin

Fotod Harry Veide

Tavarada oli esialgselt planeeritud kahe-osalisena sisaldades esimesel päeval eraldistardist proloogi ja teisel päeval viitstardist finaali. Kuna selgus aga, et prantslased olid sel maastikul vahetult enne MM-i oma meistrivõistlused pidanud, siis žürii otsusel muudeti võistluskava. Proloog küll peeti, kuid selle tulemused otsustasid vaid stardijärjekorra, kus võitja startis viimasena ja viimane esimesena.

Esimesel ametlikul võistluspäeval selgitati parimad tavarajal. Rattaorienteerumise ajaloo esimesed maailmameistritiitlid läksid Soome. Meestest võitis Jussi Mäkilä -omaaegne Soome esijuunior, kelle karjääri katkestas peale väga edukaid noorte klassi aastaid mõneks hooajaks ülekoormusest tingitud selgroovigastus, mis ei lase tal praegugi väga suurte koormustega harjutada. Kuid rattaorienteerumise näol endale tippspordis taas väljundi leidnud mees rõhub kvaliteedile. Tema taset näitab sel aastal orienteerumisjooksus Soome MV lühirajal saavutatud 5. koht. Treenib ta aga aastas paarsada tundi vähem kui naiste tavaraja maailmameistriks tulnud ja puhtas mägirattasõiduski Soome eliiti kuuluv Päivi Tommola, kelle treeningmahud küünivad 800 tunnini.

Meeste klassis tuli hõbedale Jeremi Gillmann Prantsusmaalt ning pronksile suveorienteerumise kahekordne teatejooksu maailmameister Alain Berger Šveitsist, kes nüüd on keskendunud rohkem seiklusspordile ja rattaorienteerumisele.

Kuigi Rohelisel Mandril on pikk rattaorienteerumise traditsioon, ei ole nad varem rahvusvahelisel tasemel võistelnud ning seetõttu peeti austraallanna Emily Vineri hõbemedalit naiste tavarajal mõneti üllatuslikuks. Pronksile tuli kahe eelmise hooaja MK valitsejanna sakslane Antje Bornhak, keda takistas enamat saavutamast veebruaris suusaorienteerumise MM-il murtud põlv.

Eestlastest sõitis tavarajal (36 km; 24 KP) kõrgeima - 18. koha välja Margus Hallik. Rattaorienteerumist oma kõrvalalaks pidavale suusaorienteerujale polnud see koht pettumus, kuid eelmisel hooajal 2 korda MK esikümnesse jõudnud mehel olid ootused kõrgemad. 27. kohaga lõpetas tavaraja teada-tuntud suveorienteeruja Rene Ottesson. Vana ja kogenud orienteeruja ettevalmistust segas kevadel rattaja jooksutreeningute ühildamisest tekkinud lihaskahjustus, mis ei lasknud MM-iks korralikult valmistuda. 52. kohale platseerus Eesti rattaorienteerumise eestvedaja Arbo Rae. MK-etappidel stabiilselt 30 hulka sõitnud mehele oli see selge pettumus. 69. koha saavutas endine suusaorienteeruja Aare Huik, kes viimastel aastatel on tegelenud mägirattasõiduga. Esimest hooaega tippkonkurentsis võistelnud mehel napib esialgu veel selgelt rattaorienteerumisalaseid kogemusi.

Lühirada tõi maailmameistrite ridadesse uued nimed. Meestest võitis eelmise hooaja valitseja ja maailmakarika võitja Mika Tervala. Nüüdseks 34-aastane soomlane alustas oma sportlaskarjääri hoopis laskesuusatajana ning esindas Soomet mitmeid aastaid MK-karussellis. Kahvatumad karva medalid läksid samadele meestele kui tavarajalgi, kuid seekord teistpidises järjestuses: Alain Berger - hõbe ja Jeremi Gillmann - pronks. Õnnetult läks tavaraja maailmameistril Jussi Mäkilä, kes kukkus viimases kurvis vihmast märjal asfaldil ning pidi leppima 4. kohaga kaotades 1 sekundiga pronksi.

Tavaraja 6. koha vahetas 5. vastu 4-kordne suusaorienteerumise maailmameister Viktor Kortšagin. Vene kõigi aegade edukaim orienteeruja näeb hoolimata 35-st eluaastast oma tulevikku rattaorienteerumises.

Margus Hallik KPs.

Naistest tuli kullale prantslanna Laure Coupat, kes tavarajal oli sunnitud katkestama teiselt kohalt purunenud kummi tõttu. Hõbedale tuli suusaorienteerumises kaua aega maailma paremikku kuulunud Mervi Väisänen-Pesu Soomest. Pronksi näol juba teise medali nendelt võistlustelt sai sakslanna Antje Bornhak.

Eesti meestest ei suutnud keegi lühirajal (12 km; 14 KP) oma tavaraja kohta üle sõita. Stabiilselt esines Margus, kes pidi võrreldes eelmise distantsiga taanduma vaid 4 kohta, olles 22. Rene, kes pidas lühirada oma põhidistantsiks, pidi leppima 44. kohaga. Õnnetult läks väga hästi alustanud Arbol, kes kaotas raja lõpuosas purunenud kummi vahetamisega mitmeid minuteid. Veel poolel distantsil teise kümne algusesse kuulunud Arbo sõitis küll võistluse lõpuni, kuid 84. tagajärg polnud see, mille järgi MK-l esikümnessegi sõitnud mees läks. 116 võistleja konkurentsis oli Aare 86.

Teatesõidus oli selge, et nii meeste kui naiste konkurentsis on peapretendendid kullale Soome ja Prantsusmaa ning kindlasti seni veel medalita väga ühtlase koosseisuga Tšehhi. Kuigi teaterada hinnati tehniliselt kõige keerukamaks, tulid meestest maailmameistriteks kodus võistelnud prantslased, kellest vaid 1 mees jõudis individuaalselt 20 parema sekka. Kuid prantslaste kuuest koondislasest 4 on tulnud rattaorienteerumisse ratta poole pealt ning vändata nad jaksavad. Nende tugevust pidid tunnistama viimases vahetuses nii tšehhid kui soomlased. Ankrumeeste finišiheitluses tuli 2001.a. MK-võitjal ja lühiraja maailmameistril Mika Tervalal 4 sekundiga alla vanduda 2000.a. MK-võitjale Jaroslav Rygl'ile ning nii läks hõbe tšehhidele ja pronks soomlastele. Esimest ja kolmandat kohta jäid lahutama vaid 22 sekundit.

Naiste teatevõistluse starti asusid 14 riigi võistkonnad. Nagu meeste seaski olid favoriidid teistest selgelt üle, kuid põnevust jätkus siingi finišijooneni. Lausa katastroofselt algas võistlus Soomele - nende esimese vahetuse võistleja tuli rajalt enam kui 5 minutilise kaotusega. Kuid tavaraja maailmameister Päivi Tommola tegi suurepärase sõidu, olles 2. vahetuses konkurentsitult kiireim ning võitis 2 minutit liidritelt tagasi, mis andis neile veel võimaluse viimases vahetuses medalite eest võidelda. Kui avavahetuse järel juhtis Austraalia, siis viimasele vahetusele läks liidrina Prantsusmaa 5 sekundiga Tšehhi ja 2,5 minutiga Soome ees. Ankruetapil tegi aga uskumatu sõidu juba 1992.a Prantsusmaal suusaorienteerumise MM-il võistelnud Mervi Väisänen-Pesu, kes tõi Soome kullale, olles viimases vahetuses täpselt 3 minutit kiirem kui paremuselt järgmine naine. Väga haarav oli duell hõbedalepronksile, kus Caroline Finance edestas lõppuheitluses 3 aasta tagust MK-võitjat tšehhitar Marie Hrdinovat finišijoonel ülinapilt, kõigest paarikümne sentimeetriga, kindlustades nii kodupubliku rõõmuks prantslannadele hõbemedalid.

Eesti mehed saavutasid teates (16 km; 16 KP) 22 võistkonna välja pannud riigi konkurentsis 10. koha. Eesmärk - jõuda 6 parema hulka ei täitunud.

Olgu öeldud, et rahvusvahelisel tasemel ei olnud Eesti võistkond teadet varem sõitnud ning seetõttu oli mõtlemisainet palju - millises järjestuses rajale

HAWAII EXPRESS

minna? Taktikalisi variante oli mitu: kas alustab kindel esimese-vahetuse-mees Rene või tugev rattasõitja Arbo. Lõpuks sõideti järjestuses: Arbo, Rene, Margus. Kahjuks eksis vastutusrikka avavahetuse sõitja pingelises situatsioonis raja esimesel poolel ning võistkond langes esikuuiku konkurentsist välja - Renele vahetust üle andes oli võistkond 12. kohal. Rene sõitis välja oma vahetuse 10. aja ning tõstis võistkonna koha võrra kõrgemale. Margus näitas viimases vahetuses küll võistkonnakaaslastest oluliselt kiiremat aega, olles ankrumeestest 7., kuid parandas kohta vaid ühe võrra ning oli finišis 10.-ndana. 8. kohast jäi lahutama vähem kui 1.20.

Ala harrastajaskond on plahvatuslikult kasvanud viimase paari aasta jooksul. Kui maailma karikavõistluste sarjas osales ülemöödunud aastal sportlasi 14 riigist, siis eelmisel hooajal oli esindatud juba 22 rahvust, millele tänavu lisandus veel 6.

MK-sari toimus esimest korda 1999., eestlased said oma tuleristsed 2000. aasta viimastel etappidel. 2001. hooaja lõpetasid Margus ja Arbo 115 mehe konkurentsis juba 20. ja 21. kohaga kogudes täpselt ühepalju punkte (84). Võrdsete punktide korral otsustas kõrgema lõppkoha parim tagajärg, milleks Margusel oli 7., Arbol aga 10. koht. Veel enne finaaletappe oldi kuuma rühma piiri peal kohtadel 15.-16., kuid viimastel võistlustel mitteosalemise tõttu taanduti üldjärjestuses 5 koha võrra tahapoole. Kolmanda eestlasena MK-l võistelnud Kristjan Gans oli 2 punktiga kokkuvõttes 84.

Nii kõrged kohad MK-sarjas on võimalikuks saanud tänu asjaolule, et tallinnlased Arbo ja Margus on saanud klubi Länsi-Uudenmaan Suunnistajat toel osaleda Soome rattaorienteerumise karikasarjas viimasel neljal hooajal peaaegu ühtki võistlust vahele jätmata. Konkurentsi üle sealses sarjas kurta ei saa, tihti on pooled MK esikümne meestest stardis - sest lisaks niigi maailma paremikku kuuluvatele soomlastele osalevad ka Venemaa tipud. Eestlaste parimaks saavutuseks sel hooajal jäi Marguse 2. koht ühelt taga-ajamisvõistluse etapilt, sarja kokkuvõttes oli ta 8. positsioonil. Soome karikasarjas osalesid 2002. aastal veel Arbo, kes jõudis erinevatel etappidel punktikohale ehk kümne parima hulka ning Rene ja Aare.

Järgmisel - 2003. aastal võisteldakse taas maailma karikale. Esimesed etapid toimuvad aprilli lõpus Roomas, mis on Margusele pooleldi kodulinnaks saanud, kuna sõbranna praeguse elu- ja töökoha tõttu veedab ka tema osa aastast seal. MK jätkub septembris Poolas Sklarska Prorebas, kus toimusid 2001. aastal suusaalade juunioride MM-võistlused. Edasi liigub karavan Tšehhi Plseni ning hooajale tõmmatakse kriips alla oktoobris taas Itaalias, sedapuhku dolomiitide mäestikus. Rattaorienteerujate järgmine suur väljakutse - MM toimub Austraalias Victoria osariigis 2004. aasta sügisel või sealtpoolt vaadatuna pigem kevadel.

2003. aastal toimuvad rattaorienteerumise MK võistlused järgmiselt:

24.-27. aprill Rooma / Itaalia (sprint, pikk, teade)
5.-7. september Sklarska Poreba / Poola (pikk, valik)
11.-14. september Pilsen/ Tsehhi Vabariik (sprint, pikk, teade)
9.-12. oktoober Friuli / Itaalia (pikk, teade)

Kokku 7 individuaalvõistlust ja 3 teadet. Eesti koondisel on kavas osaleda kõigil etappidel.

Koondisest huvitatutel palun endast märku anda:
Arbo Rae
arbo.rae@mail.ee,
+372 50 74912

CLASSIC

Spordijärgud Eesti orienteerumises uuesti jõusse?

Toivo Kotov (H50)
Silla talu, Lüllemäe

Minu ees on kirjastuse "Eesti Raamat" poolt 1965.a. väljaantud raamatukene "Orienteerumissport". Selle on koostanud ühiskondlikus korras Aleks Kaskneem ja Anto Raukas.

See väike raamat oli mulle esimeseks teejuhiks orienteerumise juurde. Küllap oskaksin nüüd teadmiste poolest ise ka taolise raamatu kirjutada. Aga ma ei oska kohe kindlasti nii hästi kirjutada. Ja pole üritanudki. Kui endal lauseseadmise oskusest puudu jääb, olen võtnud jälle selle raamatukese appi.

Praegu on raamat lahti leheküljelt 134. Ja siit võime lugeda:

SPORDIJÄRGUD ORIENTEERUMISSPORDIS
A. Raukas

Eespool kirjeldatust peaks olema selge, et orienteerumisvõistlused esitavad sportlasele küllaltki suuri nõudeid. Orienteeruja peab hästi tundma orienteerumisvõtteid, kuid olema kiire ja vastupidav ka suusa- ning jooksurajal. Võistlusi peetakse ju väga erinevates looduslikes tingimustes, seejuures isegi öösel. On selge, et algajat orienteerujat pole mõtet saata võistlusrajale koos kogenud orienteerimisspetsidega. Vaevalt tunneb ükski peakohtunik end rahulikult, kui ta saadab soisele orientiirdeta rajale alles esimesi samma tegeva sportlase. Selle vältimiseks näevad võislusmäärused ette, et algajatele ja noortele planeeritakse rajad lihtsamad ja lühemad. Kuidas aga piiritleda, kes on algaja, kes mitte? Võib-olla saaks siin aluseks võtta võistluskordade arvu? Vaevalt peegeldaks see olukorda õiglaselt, sest sportlaste meisterlikuse kasv on äärmiselt individuaalne.

Nagu teistelgi spordialadel, on ka orienteerumises kõige objektiivsemaks sportlase võimete peegeldajaks nende spordijärk. **Esmakordselt Nõukogude Liidus kinnitati orienteerumisspordi järgunõuded 1960.a. suvel meie vabariigis** *(selle lause rõhutamiseks vajutasin omavoliselt Ctrl+B nupule - T.K.).*

Poolteist aastat hiljem, seoses uute järgunõete kehtestamisega kõigil NSV Liidus viljeldavatel spordialadel, tehti mõningaid korrektiive ka meie orienteerumise järgunõuetes...

Järgunõuete väljatöötamine polnud lihtne. Vastavaid eeskujusid ei leidunud teistes vabariikides ega ka teistel sprdialadel. Orienteerumises ei saa järgunõuete aluseks võtta võistlusmaa läbimise aega nagu kergejõustikus, kuna distants on siin igal võistlusel erineva pikkuse ja raskusega. Aluseks ei saa võtta ka võitude arvu järgusportlaste üle, nagu seda tehakse näiteks tennises, sest kõrgema spordijärguga võistleja kaotus nõrgemale ei olene orienteerumisrajal ainult tema alavormist, vaid paljudest muudest, sageli juhuslikest põhjustest.

Rühm orienteerumisspordiaktiviste E.Jõgioja juhtimisel leidiski originaalse ja objektiivse põhimõtte, mille järgi spordijärkude täitmiseks võetakse arvesse sportlase poolt võistlusel saavutatud koht ja aeg. Vastava spordijärgu täidavad võistlejad, , kelle aeg ei ole võitja ajast halvem järgmistes tabelites antud protsendi võrra.

Neid tabeleid ei hakka ümber toksima. Neid on väga palju ümber tehtud. Minu arust ainult paremuse suunas.

Me võime seda endist N. Liitu kiruda niipalju, kui me tahame, aga ometi oli kadunukeselgi midagi, mida võiks tänapäeva Eestis eeskujuks võtta. Üks asi oli spordialadele kehtestatud järgunõuded. Teine asi oli OVTK (ole valmis tööks ja kodumaa kaitseks) ja VTK (valmis tööks ja kodumaa kaitseks) normid, mils kuluksid ära tänastelegi Eesti kodutütardele ja noorkotkastele Küsimus on muidugi selles, kuidas neid asju tol ajal tõlgendati.

Oli veel kolmas asi, mis praeguste tujukate talvete oludes tundub olema eriti päevakohane. Ja see on märkeorienteerumine, mida saab kehvade lumeolude korral pidada ka joostes.

Teisest ja kolmandast asjast kirjutan võib-olla mõni teine ja kolmas kord.

Praegu pidi vähemalt pealkirja järgi jutt olema spordijärkudest.

Niisiis, me võime seda N.Liitu kiruda niipalju, kui tahame, aga see oli ikka suur asi, kui sai orienteerumises hakata täitma meistersportlast. Enne seda oli lagi I järk. Hiljem tuli juurde meistersportlase kandidaat.

Minu põlvkonna noortele meestele oli eriline stiimul saada noorest peast I järk – sellega võis juba pretendeerida Riia ASK-sse. Meenutuseks tänastele noortele meesorienteerujatele: teenistus Nõukogude Armee alla kuluvas Riia ASK-s oli kergem, kodu lähemal ja toit parem. Ei saa siiani aru, miks need tänased meie noored mehed ajateenistust Eesti kaitseväes kardavad. Siin on ju toit veel parem + teenistus kodumaal + käsklused eesti keeles + kõikvõimalikud puhkused.

Niipalju siis Nõukogude Armeest.

On kõhklusi ja kahtlusi, et heal tasemel orienteeruja võib ka Eesti Kaitseväes vägagi hinnatud mees olla. Aga kuidas tõestada, et oled heal tasemel?

Siit uuesti orienteerumise ja spordijärkude juurde.

Mul on tõsiselt hea meel, et jõudsin orienteerumises algajast meistersportlaseks. Mis sest, et N.Liidu omaks. See tiitel on praegugi pea kõigil nendele inimestel, kes täna Eesti orienteerumisasju otsustavad.

Meil on, aga tänasel noorusel pole. Neil praegu praegu võimalik isegi III järgu orienteerujaks saada!?

Mulle läks ikka õige kõvasti hinge, kui kuulsin "Vikerraadios" mingis suvises Matkaraadio sarjas, et Eesti Matkaliidul järkude süsteem töötab (ja see on ka praeguse kirjatöö aluseks). Neil juba endiste N.Liidu spordijärkude asemel käigus mitmel tasandil Põhjatähe ja Põhjavalguse Matkamärkid. Sealjuures ilusad märgid! Kes ei usu, vaadaku ise Eesti Matkaliidu kodulehelt www.matk.ee. Hakkasin kohe kaaluma võimalust mõne kergema märgi norm ära täita. Hakka või matkajaks!

Põdesime omal ajal õige kõvasti, et orienteerujaid peeti üleliidulises süsteemis *"vid turizmaks"*. Enda arust olime juba päris kõvad spordimehed, kes aeg-ajalt näitasid kandu nii kergejõustiklastele kui suusatajatele. Aga allusime üleliidulisele turisminõukogule.

Meie võrdlemine turistidega tundus olema väheke solvav. Ja mis seal pattu salata - vähemalt mina seosatasin turismi otseselt matkamisega.

Nüüd tean küll, et matkajad on ka täitsamehed, ning piir, kus lõpeb matkamine ja algab orienteerumine (või vastupidi), on üsna hägune.

See loll aeg, kus matkamine ja orienteerumine omavahel võitlesid, on nüüd õnneks läbi.

Oleme vaba rahvas vabal maal ja teeme, mida tahame. Kui tahame, siis kehtestame ka orienteerumises mingid järgu- või märginõuded ja kui ei taha, siis ei tee seda mitte!

"Meie Vanad" võiksid siiski "Meie Noortele" lisaks medalitele ka mingi tunnustatud meistriks saamise võimaluse anda. Umbes sellise, mida aeg ei hävita.

Umbes samamoodi nagu rühm orienteerumisspordiaktiviste andis kunagi mulle võimaluse.

Matkajatel on Põhjatähe ja Põhjavalguse märgid.

Maletajatel kehtib juba ammuilma mingi rahvusvaheliste- ja suurmeistrite süsteem.

Judokas seob enne võitlusse minekut oma tasemele vastava vöö kereümber.

Mis siis orienteerujale üle jääb? Võib-olla EOLi logoga higilint?

See annaks tööd ja tegemist ka meie tunnustatud õmblus- ja käsitöömeistritele.

Kujutan umbes ette, millised need higilindid võiksid välja näha.

Aga esmalt peab jälle üks rühm orienteerumisspordiaktiviste kokku tulema ja järgud paika panema. ◪

Nõval ja Perakülas

Arne Kivistik
Perakülas 15. novembril 2002

1997. a loodi Läänemaa kirdenurka mare äärde Nõva maastikukaitseala, millest on saanud tunnustatud puhkepiirkond. Luitemaastik pakub eeldusi orienteerumiseks.

Merest kerkiv maa

Looderannik kerkib merest 2-3 mm aastas. Lainetus toob liiva, tormid lükkavad kokku luitevalle. Rannajoone kujunemisel jäid maaninadena püsima paealusele sattunud, Soomest mandrijää toodud suured kivikogumid.

Rannikumaasik muutub kiiresti: veepiir taganeb, rannaliivikud metsastuvad, pisijõgede alamjooksud ja eriti suudmed rändavad, madalad rannajärved elavad oma lühikest elu.

Rannalähedastes metsades on 1967.a suurtormi ja põlengujärgseid noorendikke räsitud võradega männiraukadeni.

Puhkemaastike väärtuste hulka kuuluvad meremüha, metsahääled, puhas õhk ja vesi, retked veepiiril ja männikuis, rattamatkad ja orienteerumisvõimalused.

Soodsal aasta(aja)l on metsas rohkesti mustikaid, pohli, pilvikuid ja männiriisikaid.

Trükki on minemas looderanniku 1 : 40 000 matkakaardi 3. versioon. Selle on 30 km mereranda, sellest ainult 20% asustatud. Liivane *(Liivane rand on kohanimi - toim)* ja Keibu rannas on 10 km Eesti parimate hulka kuuluvat liivaranda. Liivanel sügavneb meri juba 10 sammu järel rannast, lähedal on pikki veealuseid luiteid.

Liivad, luitevallid, luitevallisood

Liiva ja liivikuid on piki randa. Suurimad avaliivad on Veskijärve karjäärides, kus on kuni 10m kõrgusi liivanõlvu. Suurel alal on luidestikku Veskijärve ääres ja Uuejõelt Keibuni. Luidete vahel on palju pikki kitsaid sooribasid (loike), kus veerohkel ajal on vett põlvedeni.

Järvi on Peraküla kaardil seitse, matkakaardil aga 15. Suurimad on Tänav- ja Veskijärv, Lepaauk ja Pikane, suplemiseks sobivad Veskijärv koos tiikidega, Lepaauk ja Toatsejärv. 18. sajandi kaartidel on Pikanest läände, rannarootslaste asualal Mellavae, Storvae ja Flyvae järved, nüüd on neid asendamas suur roostik.

Jõed

Matkakaardile jääb seitse pisijõge, neist paljudel on rändavad jõesuud. Tugevad tormid sulgevad nende suudmeid liivavalliga. Valli taha kogunev vesi pääseb voolama suurte sadude järel või inimkäte abil – vahel eelmisest suudmest 100 – 200 m eemal.

Mõne aastatuhande eest sulges torm Allikjärvest voolava Vanajõe, tema asemele tekkis Flyvaest välja voolav 1 km pikkune Uusjõgi (eriti ilus suvituskoht).

Võistlus *Peraküla 2002.* Foto Arne Kivistik

Kivid

Mandrijää tõi Soomest Loode-Eestisse suurel hulgal kive. Tuntum on matkakaardil Nõmmemaa kivikülv, kivirikkad on Dirhami, Põõsaspea ja Rannaküla ninad ning rannaveed Roostalt Põõsaspeani, Keibu ja Vihterpalu vahel. Pankranda on Spithamis ja Ristnast Kirbu poole.

Osmussaar...

...jääb Põõsaspealt 7 km loodesse. Tema pindala on 5 km², pikkus 5 km, keskmine laius 1,1 km. Pank - ja klibu-rannajoone pikkus on 13 km.

Saarel on rohkesti klibuvälju ja kadastikke. Põhjatipus on tuletorn ja keskel radarijaam, seal elab saare ainus perekond suure lambakarjaga.

2002. aastal käis saarel 2000 külastajat.

Neugrundi meteoriidikaater (läbimõõt 21 km)

Jääb Osmussaarest itta ja Põõsaspealt 10-20 km põhjasuunda. 540 milj. aasta eest langenud hiidtaevakeha aurustas mere, lõhestas ja sulatas aluskorra kivimeid.

Mandrijää koondas sealt välja paiskunud mustjaid lõhelisi ja nukilisi gneissbretšadeks nimetatud rahne hulgaliselt piki looderanda. Mandril on neist suurim Suurkivi Rannaküla sadamavees.

Orienteerumismaastikud

Nõva ja Peraküla piirkonnast on kujunemas orienteerumiskeskus. Peraküla värvikaardi 1. versioon 20x30 cm ilmus 2001, kolmas (30x40) on trükki minemas.

Tänavu oli Perakülas neli võistlust, neist suurim 80 osalisega koolidele. Siin on treeninud nii eesti koondus kui lastegrupid. Tihe tegevus käis Nõva koolis, kus seitsmel päevakul tutvuti orienteerumisega.

Sügisel võitsid nõvakad Läänemaa koolide arvestuse ja üle 50% auhinnakohti. Nõvalegi ilmub esimesi värvikaarte.

2003. a pakutakse Perakülas ja Nõval kalendri- ja tellitud võistlusi, laagrivõimalusi, õpetust ja koolikaartide tegemist soovijaile.

Infot saab telefonidel 047 23 115 ja 050 84 306.

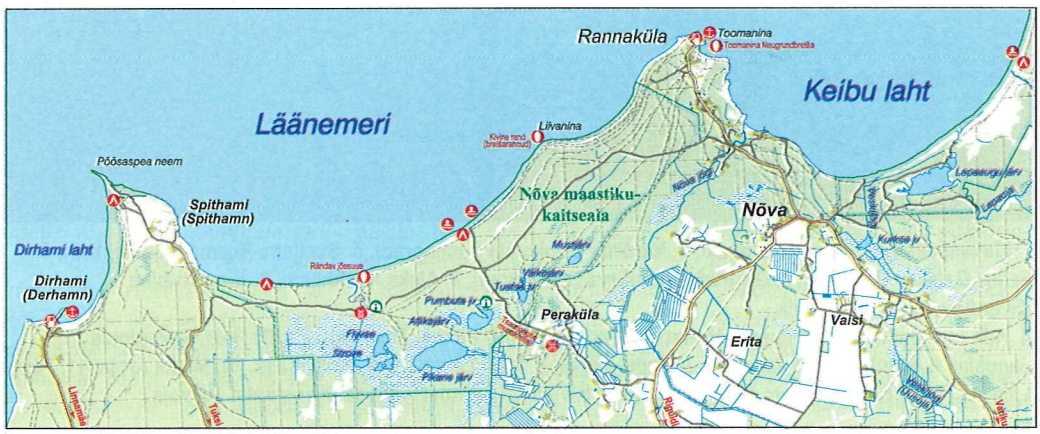

Peraküla jääb Mandri-Eesti loodeossa, Põõsaspea neeme lähedusse.

Tartu detsembrinõupidamine 1961

Vello Viirsalu
Nõos 14. novembril 2002

Ajalugu tuleb ikka ja jälle ümber kirjutada või mõtestada, kuna ajaloo kulg iseenesest muudab meie vaateid ja arusaamu ajaloosündmustest, tuues iga põlvkonna jaoks esiplaanile erinevad prioriteedid. Ajalugu on subjektiivne, sest objektiivseid fakte selekteeritakse ja kommenteeritakse omatahtsi.

Nii on ka orienteerumise ajalooga. Omaaegses NLiidus hakati orienteerumise alguseks lugema 1963. aastat (sel suvel oli toimunud Leningradi taga esimene viie orienteerumiskeskuse matš ning sügisel peetud Karpaatides esimesed üleliidulised esivõistlused o-jooksus).

Ja seda hoolimata faktist, et esimene Eesti MV oli peetud juba 1959 ja Eesti-Leningradi o-koondised võistlesid maavõistlustel regulaarselt 1960. aastast alates.

Fakt on ka see, et 1961. a lõpul korraldasid eestlased Tartus nõupidamise, millest sai alguse NLiidu ühtne orienteerumistegevus.

Orienteerumist Venemaal ja mujal NLiidus polnud peetud enne ega pärast II maailmasõda spordiks, üksnes matkasportlased (vene keeles: *sportivnõje turistõ*) võistlesid mitmel pool nn turistlikel võistlustel või orienteerumismatkadel. Need kujutasid endast seljakottidega varustatud matkagruppide mitmesuguseid omavahelisi mõõduvõtmisi. Vaid Eestis ja Leningradis harrastati orienteerumisjooksu spordina.

Oluliseks taganttõukajaks üleliidulise orienteerumiselu korrastamisel kujunes Eesti kogemus ja üheks märkimisväärseks tähiseks meie kogemuste levitamisel oligi nn *Tartu nõupidamine* ehk *detsembrikonverents*, mis toimus 9.-11. detsembril 1961 Tartu hotellis Park. Samas elasid ka nõupidamisest osavõtjad. Mida kujutas endast see Tartu nõupidamine?

Lühidalt on seda üritust iseloomustanud **Ilmar Kask** 1984. aastal EOFi XXV aastapäeva juubelikogumikus. Ta kirjutas, et detsembris 1961: *... kohalikul algatusel peetakse "Tartu nõupidamine" orienteerumisspordi küsimustes, millest võtavad osa Balti liiduvabariikide, Leningradi, Moskva ja Sverdlovski delegaadid (30 inimest). Arutatakse orienteerumisspordi olukorda NSV Liidus, vastava föderatsiooni asutamise võimalusi, omavahelisi võistlusi, rahvusvaheliste kontaktide loomist, üleliiduliste võistlusmääruste ja järgunormide kehtestamist jmt. Otsustatakse Eesti NSV-s kehtivad määrustik ja järgunormid aluseks võtta.*

Üks tolleaegseid juhtfiguure **Anto Raukas** täpsustab:

1961. aastal korraldasime Tartus esimese orienteerumisalase üleliidulise nõupidamise, mida võib ka teaduslikuks konverentsiks nimetada. Eesmärk oli propageerida ala teistes liiduvabariikides, et Liidu kaudu minna rahvusvahelisele areenile. Teist teed sel ajal ei olnud. Saatsime kirjad Leedu, Läti, Leningradi, Moskva jt. keskuste orienteerujatele. Sellest tuli palju pahandust partei- ja julgeoleku liinis, aga üritus siiski toimus.

Ilmar Kase koduarhiivis on säilinud Leningradi orienteerumisideoloogi **Gertruda Vassiljeva** kirjad, mis tõestasid vajadust sellise üleliidulise nõupidamise järele ja andsid selle korraldamiseks lisaimpulsse.

Kirjas 14. juulist 1961 tänas ta Ilmarit talle saadetud Eesti orienteerumisalaste materjalide eest ja avaldas tunnustust seni Eestis äratehtule. Oli ju siis Eestis juba oma matka- ja orienteerumisföderatsioon, mujal vaid turismisektsioonid.

Analüüsides olukorda ja meeleolusid Leningradi turismisektsiooni juhatuses, kirjutas ta: *Kahjuks ei poolda kõik meie sektsioonis (orienteerumis-)võistluste eraldumist turismi alt. Tuleb võidelda ja neile juba puhtteoreetilistelt positsioonidelt tõestada meie õigsust. Tahaksin väga olla teie järgmisel nõupidamisel. Võibolla saate teatada, millal see konkreetselt toimub, millise esindatusega ja missuguse programmiga. Sõltuvalt sellest tasuks võibolla laiendada esindatust ja teha midagi konverentsitaolist? Meile võidakse ette heita, et kõik tehakse (nii otsuseid kui ka võistlusi) ainult Baltikumi raames, teised linnad nagu ei tahagi - milleks siis NSVL esivõistlused ja NSVL föderatsioon? Mulle tundub, et selle üle tasuks mõelda ja tõmmata nende küsimuste lahendamisele kaasa a/ü spordiühingute kesknõukogu. Nõupidamine aga läbi viia nimelt konverentsi kujul.*

Teises kirjas 14. novembrist 1961 rõhutab ta hiljutisel Tallinnas-käigul ja seal ühistel aruteludel tekkinud veendumust, et kindlasti tuleks Eestisse kutsuda esindajaid ka Moskvast ja Sverdlovskist. Viimase kohta kirjutas ta:

Nemad sõidavad kindlasti ja meile oleks see võit. On ju tähtis tõestada neile, et nad töötavad vanade meetodite järgi ja

I rida (vasakult): 1. Armult Reinsalu, 3. Vladimir Dobkovitš (Leningrad), 5. Svetlana Kuzmenko (Moskva), 6. Feliks Balašov (Moskva), 7. Gertruda Vassiljeva (Leningrad), 8. Aleks Kaskneem, 9. Nina Trubina (Sverdlovsk), 10. Tiiu Liblik.
II rida (vasakult): 2. Kazimieras Monstvila (Leedu), 3. Igor Plotke (Moskva), 4. Ants Raik, 5. Vaidotas Januškis (Leedu), 6. Arvo Jaanson, 7. Endel Põder, 8. Rain Lahtmets, 9. Ilmar Kask, 10. Madis Aruja, 11. Tõnu Laja, 12. Tõnu Raid, 13. Anto Raukas, 14. Arne Kivistik, 15. Endel Isop, 16. Konstantin Parvoja.

Foto Vello Viirsalu erakogust

peavad kiiresti ümber lülituma meie "Võistlusreeglitele". Kui see sünnib, on meil lihtsam jõuda Liidu esivõistlusteni, sest kõik idapoolsed linnad on nende mõju all.

Tookord nõupidamise korraldamisest osavõtnud **Tiiu Liblik** mäletab:

Nõupidamise hing oli muidugi Aleks Kaskneem, kes pidas kirjavahetust Gertruda Vassiljevaga. Minu mäletamist mööda oli ka Endel Isop nõupidamise ideest vaimustatud. E. Isop oli sel ajal Eestis ainus orienteerumise teoreetik, kuigi ta käsitles orienteerumist matkaspordi osana, aga ta oli orienteerumise laiema levikuga Eestis igati päri ja propageeris seda oma artiklites ka hiljem. Ka Anto Raukas tuli orienteerumisse matkaspordi kaudu, oli väga aktiivne ja edumeelne ning oskas oma ettepanekuid hästi ja julgelt põhjendada. Raukas ja Isop võtsid mõlemad osa otsuse projekti koostamisest.

Anto Raukas iseloomustab Tartu nõupidamise organiseerimise telgitaguseid:

Tartus tegime nõupidamise sellepärast, et Tallinnas polnud meil orienteerumisele sellist tugevat toetust kui Tartus, Tallinnas saanuks meid kontrollivad ja suunavad organid asja kergemini ära keelata. Olime ikka enda arust pisut konspiraatorid ka. Tundsin isiklikult Venemaa (eeskätt Leningradi) matka- ja orienteerumisjuhte, ilma kelle toe ja mõistmiseta poleks üritus toimunud. Kahjuks, õigemini õnneks, me ei teadnud NSV Liidus kehtivat ametlike nõupidamiste korraldamise korda. Isegi liiduvabariigi väga autoriteetne organ (näiteks ENSV Teaduste Akadeemia) ei tohtinud ilma keskusega kooskõlastamata (antud juhul ilma NSV Liidu Teaduste Akadeemiata) korraldada ühtegi üleliidulist ega piirkondlikku (mitut liiduvabariiki haaravat) nõupidamist ning need nõupidamised pidid olema NLKP KK poolt kinnitatud rahvusvaheliste ja üleliiduliste nõupidamiste plaanis. Kõik vabariiklikud nõupidamised pidid olema ministeeriumite ja ametkondade ametlikes plaanides, mis samuti koondplaanina kinnitati EKP KK büroo poolt. Ja seetõttu sõimasid mind samas Park hotellis vähemalt kaks tundi kompetentsete organite esindajad (üks oli EKP Keskkomiteest, teine EKP Tartu Linnakomiteest ja kolmas ilmselt Julgeoleku Komiteest, sest oli ainukesena kogu aeg vait). Enese õigustuseks sain vaid öelda, et ei teadnud asjaajamise korda ning lubasin ennast parandada. Kuid ega me päris korralikuks ikka ei muutunud, sest muidu oleks asi seisma jäänud. Pärast Tartu nõupidamist läks asi hooga käima üle kogu Nõukogude Liidu.

Üks selle nõupidamise organiseerijaid **Ilmar Kask** kirjutas kohe pärast nõupidamist Tartu ajalehes Edasi kokkuvõtvalt, et kolm päeva viljakat mõttevahetust 30 osavõtnu vahel lähendasid paljuski erinevate NLiidu keskuste delegaatide erinevaid seisukohti. Nõupidamise päevakorras oli mitu põhjapanevat küsimust. Põhiettekanded pidasid **Endel Isop** *(Orienteerumissport, selle areng ja väärtus)* ning **Gertruda Vassiljeva** Leningradi Kehakultuuri- instituudist *(Orienteerumis-spordi olukorrast Euroopas)*.

Arne Kivistik rääkis Tartu ülikooli orienteerumisspordi osakonna tööst, esinesid veel **Ilmar Kask** ja **Anto Raukas**. Nende ettekanded puudutasid Eesti võistlusmäärusi ja järgunormatiive, mis otsustati võtta vastavate üleliiduliste dokumentide tegemisel aluseks.

Demonstreeriti näitlikku materjali, tutvustati näidisrada Elva ümbruses. Tõdeti, et orienteerumine Baltikumis areneb, kuid mujal NLiidus ei pöörata sellele tähelepanu.

Suurt huvi äratasid Eesti esindajate ettekanded ning sõnavõtud. Fikseeriti, et Eestis korraldab orienteerumiselu Eesti NSV Matka- ja Orienteerumisspordi Föderatsioon, siin on orienteerumine iseseisvunud ning muutunud massiliseks (1961. aastal loeti Eestis kokku 30 tuhat stardikorda).

Samasugust arengut on läbimas Läti ja Leedu ning Leningradi orienteerumine, kuid mujal korraldatakse peamiselt matkajate võistlusi orienteerumise elementidega.

Lätlased said sellest nõupidamisest uut indu, peatselt moodustati seal orienteerumisföderatsioon.

Nõupidamisel sõnastati järgmised eesmärgid:

töötada välja NLiidu orienteerumisspordi arengusuunad, moodustada üleliiduline orienteerumisspordi föderatsioon ja korraldada üleliidulised meistrivõistlused (esimesed plaanitseti pidada juba 1962. a), luua orienteerumisalased sidemed Ida-Euroopa sotsmaade orienteerujatega, ühineda Rahvusvahelise Orienteerumisspordi Föderatsiooniga IOF.

Lõpuks võeti vastu resolutsioon.

Huvitav on lugeda Venemaal väljaantud ajakirjast *Azimut* (1997, N 1), kuidas nad seda asja tagantjärele kommenteerisid. **Jevgeni Ivanov** kirjutab aastaid hiljem:

Uus orienteerumine saavutab tunnustuse NLiidu paljudes linnades, uus sündinud spordiala nõuab ühtseid üleliidulisi reegleid. Lõpuks kogunevad Tartusse seadusetegijad ja hakkavad hulluseni vaidlema, suruma läbi omaenese projekte, ja lõpuks, kui hääled juba kähisevad, ei jõuagi kokkuleppele.

Siis Vladimir Vladislavovitš Dobkovitš, kes juba enne sõda oli organiseerinud turistide võistlusi, ajab spetsialistid toast välja, laotab enda ette kümneid lehekesi Eesti, Moskva, Leningradi projektidega, väljavõtetega Soome ja Rootsi reeglitest ja hakkab lõikama, kleepima ja koostama meie omi nõukogude reegleid.

Ülejäänud konverentsist osavõtjad, eestlased Anto Raukas, Endel Isop ja Rain Lahtmets, moskvalased Igor Plotke ja Feliks Balašov, lätlane Edmunds Tardenaks, leningradlased Gertruda Vassiljeva ja Ludvig Beljakov, sverdlovskilanna Nina Trubina kõnnivad tundide kaupa aias ringi, tuliselt vaieldes ja žestikuleerides, kargavad akna juurde ja põhjendavad Dobkovitšile just äsja pähe tulnud ideesid.

Äkitselt ilmusid sellele nõupidamisele noorukesed Tõnu ja Maire Raid, kes hiljem tõid piiri tagant meie maale au ja kuulsust, ja kinkisid kõigile konverentsist osavõtjatele punavalged prismad, mis peagi saavad orienteerumisvõistluste alatiseks tunnuseks. Selle konverentsi mõjutusel peetakse 1962. aastal Zvenigorodis esimene üleliiduline kohtunike seminar.

Ülalkirjeldatu kohta on **Anto Raukasel** lisada:

Minu mälestused loomulikult pisut erinevad Ivanovi omadest ja küllap me mõtlesime erinevalt ka 1961. aastal. Eesti ja Leningradi seisukohad olid omavahel väga lähedased. Meid toetasid ka kõik teised peale Moskva, kust eriti vihaselt ründas meid Turismi Kesknõukogu esindaja.

Vladimir Dobkovitš ei ajanud meid loomulikult toast välja, aga kuivõrd ta oskas baltlastest paremini vene keelt ja mitmekesi kleepimistööd ei tee, siis palusime tal vormistada meie lõppdokumendi ja ajutised võistlusmäärused.

Seda ta tegi ja täiesti meile ning leningradlastele sobivas vaimus. Aluseks olid Eesti määrused, mida kohati täiendati (eeskätt Leningradi omadega). Eestis juba varem (8. aprillil 1960) kinnitatud võistlusmäärused baseerusid suures osas põhjamaade määrustel, mis kõik oli läbi töötanud Endel Isop.

Rootsi ja Soome määrusi me nõupidamisel ei saanud kasutada, kuivõrd osalejate võõrkeeleoskus oli siis väga vilets.

Sama on kirjutanud ka **Rain Lahtmets**, kes kommenteeris seda Jevgeni Ivanovi artiklit nii:

Kahtlen sügavalt, et Dobkovitš ainuisikuliselt midagi ära tegi. Lõigati ja liimiti tõepoolest. Eesti oma reeglid olid kindlasti üheks aluseks. Mäletan, et need reeglid rikkusid mul terve suve - toimetasin venekeelset väljaannet. Dobkovitš oli muidugi fantastiline vanamees. Kuskil, pole võimatu, et isegi tol korral Tartus, olid tal kaasas suusad, mis Talvesõja ajal sõjameestele välja jagati.

Võrreldes ja analüüsides Eesti 1960. aasta ja üleliiduliste võistlusmääruste 1962. aastal Tallinnas trükitud projekti, peab küll nentima, et nii eestikeelse kui venekeelse määrustiku ülesehitis on peaaegu üks-üheselt identne. Mõlemad koosnevad

ühesuguste pealkirjadega kuuest peatükist ja lisadest.

Eesti määrustikus on 42 paragrahvi, venekeelses 39. Määrustiku §§ 1-31 on identsete numbrite ja nimetustega, ülejäänud viimasest üheteistkümnest puuduvad venekeelses kolm (need on: § 32 kohtunik võistlejate juures, § 34 võistluste arst ja § 39 rühmaorienteerumine), teised kaheksa on jälle identsed.

Seega peame tõdema, et venelaste ilus legend määrustiku tegemisest Vladimir Dobkovitši poolt üksi, ilma otsese tõlkimise ja mahakirjutamiseta Eesti määrustikust, ei vasta paraku tõele.

Punavalgete orienteerumistähiste kohta võib öelda, et mujal NLiidus neid sel ajal ei kasutatud, võistlustel oli kontrollpunktis kohtunike telk või lõke, vahel ka mingi tahvel KP numbriga. Tõnu ja Maire kinkisid venelastele Põhjamaade eeskujul tehtud puna-valged ruumilised tähised, mida Eestis oli juba 1960. aastast hoolega propageeritud.

Sellistel nõupidamistel tehti alati obligatoorne osavõtnute ühisfoto, see on ka säilinud, kuid sellel on siiski ainult 26 inimest (vaata foto).

Selle üleliidulise nõupidamise korraldamisega seotud probleeme arutati veel hiljemgi, Eesti NSV Matka- ja Orienteerumisspordi Föderatsiooni juhatuse koosolekul 27. detsembril 1961. Protokollis Nr. 13 on fikseeritud arutelust osavõtjad Arno Brachman, Villi Ehatamm, Ilmar Kask, Aleks Kaskneem, Rain Lahtmets, Anto Raukas, Armult Reinsalu, Valdur Rummo, Asta Rääk ja Ester Sumberg.

Seal on kirjas, et arvamused Tartu nõupidamise kasuteguri üle läksid lahku. Nii väitis Aleks Kaskneem, et Tartu nõupidamine tegelikult midagi uut meile ei andnud. Anto Raukas vaidles vastu, et nõupidamine andis niipalju kui oli võimalik, nüüd on orienteerumine lükatud üleliidulisele areenile.

Seevastu Armult Reinsalu arvates andis Tartu nõupidamine märgatavaid tulemusi, sest Eesti määrustik sai tõlgitud vene keelde ja paljundatult laiali jagatud. Pärast arutelu otsustati nõupidamise tulemuseks sõnastada - *Tartu nõupidamine täitis oma ülesande.*

Selle kohta arvab Ilmar Kask praegu, et tol korral *saavutati maksimum*, kuigi Aleks Kaskneem maksimalistina tahtis loomulikult rohkem kui tollastes tingimustes üldse oli võimalik.

Föderatsiooni juhatus avaldas tänu tallinlastele Aleks Kaskneemele ja Anto Raukasele ning kogu Tartu aktiivile, nimeliselt loeti üles Madis Aruja, Ilmar Kask, Arne Kivistik, Tiiu Liblik, Tõnu Raid ja Ants Raik.

Resümee: Nendel detsembripäevadel oli pandud idanema seeme, mille viljadena õnnestus 1963. aastal ära pidada üleliidulised esivõistlused ning orienteerumist hakati harrastama üle kogu NLiidu.

Ilvese noortetrennid 2002-2003 koolihooajal

Elo Saue

Orienteerumisklubi Ilves on Tartu noortele orienteerumistreeninguid korraldanud umbes 5-6 aastat, eestvedajaks enamasti Minija Pääslane. Alates 2002. aasta sügisest pidi Minija töökohustuste tõttu noortetööst veidi kõrvale astuma, mistõttu nüüd toimuvad trennid nö külakorda.

- Esmaspäeval osalevad noored mõne teise Tartu spordiklubi trennis;
- teisipäeval toimub saalitrenn Kristjan Vanaveski juhendamisel;
- kolmapäeval on ujumine samuti Kristjani käe all;
- neljapäeviti proovin mina õpetada veidi orienteerumist, sõltuvalt ilmast, pimedaksmineku ajast ja lumeoludest (kui lund on, siis Signe Parm (OK Peko) õpetab lapsi suusatama) kas metsas, staadionil või klassiruumis.

Esmaspäevase trenni raames tegelesid noored septembri keskelt novembri keskpaigani enesekaitsega Karateklubis Falco, sealt edasi kuni märtsi keskpaigani õpitakse Judoklubis DO judot ning kevadeks on kavandatud tennisemängu õppimine.

Lisades sellisele mitmekesisele kavale veel teisipäevased tunniajased pallimängud (enne ikka ca pool tundi soojendusjooksu ka) ja kolmapäevase 45 minutit ujumist, tekib süvenenud lugejal küsimus, et mis on sel kõigel pistmist orienteerumisega.

On küll, ja vägagi - need trennid arendavad noorte mitmekülgsust, suurendavad silmaringi, õpetavad erinevates olukordades hakkamasaamist ning iseseisvust, tugevdavad pundi koostoimevõimet - kõike orienteerumises hädavajalikku.

Ühtlasi selgub nende käigus, et tegelikkuses pole telekas näidatavad ja paljureklaamitud spordialad põrmugi nii huvitavad/toredad/lihtsad, et nende pärast tasuks orienteerumisest loobuda.

Teiste klubide trennides osalemise ideele tulin oma laste koolivälisele tegevusele mõeldes - tahan, et nad oskaksid mingil, kasvõi algtasemel, mitmeid spordialasid. Käies mitme klubi trennides, kuid igaühes vaid kord nädalas, jääb laps ülejäänud treeningrühmast, kes käib koos 2-3 korda nädalas, oma oskustelt maha ning trenn muutub talle igavaks. Samal ajal on lapsele väga oluline omada trennis mõnda sõpra, kellega trenni minna või tulla või riietusruumis niisama törts töri-löri ajada.

Miks mitte siis sõbrad treeningutele kaasa võtta ja kohe suure pundiga, et oleks kogu aeg endaga samal tasemel oskajaid kohe võtta? Idee kiideti Ilvese klubi aktivistide poolt heaks ning Tartu teiste klubidega toimunud edukate läbirääkimiste tulemusena saavadki meie noored sel aastal ka enesekaitsest, judost ja tennisest maigu suhu.

Noorte vanus jääb vahemikku 6-16 aastat, enamus on vanuses 11-13 aastat. On nii poisse kui tüdrukuid, noorilveseid kui kapekaid, üks KEK RSK'lane ja võrukas. On nii orienteeruda oskajaid (vähemalt enda arust) kui algajaid. Kes aga soovis tulla, need kampa võtsime. Nimekirjas figureerib ligikaudu 30 nime, kuid korraga on trennis keskmiselt 12-16 nägu.

Orienteerumisega tegeleme neljapäeviti. Septembris-oktoobris, kui neljapäevakud läbi said, kuid õhtud veel valged olid, sõitsime bussiga metsa ja orienteerusime seal.

Klassis oleme õppinud veidi tingmärke, kompassi kasutamist, kaardipildi kiiremat mõistmist. Seltskond on kirju ja tasemed erinevad, kuid ma ise loodan, et midagi noortele ikka uueks võistlushooajaks ka külge jääb ja...

"....siis te alles näete". :-)

Noored hõbedased ilvesed Maroc-teatel Kirkonummis. Foto Elo Saue

Teatevõistlus Soomes

Hannula-Katrin Pandis
Elo Saue (tekst kursiivis)

OK Ilves võttis enda tugevamad kuni 16 klassi jooksjad ja läks Soome Kirkkonummi teatevõistlusele.

Võistluse nimi oli Maroc-viesti, toimus 17. novembril ja korraldajaks oli Lynx (tõlkes ilves). Meilt osales klassides D10-12, H10-12, D14-16, H14-16 igas üks kolmeliikmeline võistkond.

OK Ilvese noortel energianappust ei ole. Foto Elo Saue erakogust

Omaette elamuseks kujunes sõit ja ööbimine laevas. Laevas olles rääkis Elo meile pisut eelseisvatest võistlustest ning mulle endale oli kõige halvem uudis, et esimesel ja kolmandal vahetusel on hajutus. See oli nagu külm dušš. Ma kartsin, et satun valesse hajutusse ja võtan vale punkti ning kõik ongi rikutud.

Varahommikul laevast lahkudes võtsime suuna raudteejaama poole, et Kirkkonummi sõita. Rongi väljumist oodates tegime aega parajaks eskalaatoritega sõites ja olime muidu lõbusad.

Lootsime, et saame sõita kahekordse rongiga, mis reisijaid ootas. Paraku see lootus luhtus, aga ega meie rong palju kehvem polnudki. Terve vagun oli vaid meie päralt.

Kirkkonummis olid meile vastu tulnud Soome Ilvese (Lynx) klubist kaks autot, mis viisid meid võistlusplatsile. Võistluskeskus oli koolimajas ja selle ümber. Enne starti jagas Elo meile emitid ja rinnanumbrid. Emiti kasutamine osutus punktides täiesti ebamugavaks.

Tänu EMIT-i turvapaberile said meie väikesed poisid siiski tulemuse kirja - nimelt otsustas ankruvahetuse EMIT finišis enam mitte töötada ning raja läbimine sai tõestatud ainult paberile jäänud nõelatorgete järgi. Selle turvasüsteemi tõttu meeldibki mulle endale EMIT rohkem kui SI-pulk.

Mina *(Hannula-Katrin - toim)* ja Egle vaatasime näidiskaarti ja mõtlesime, et kuhu mägedesse meid küll viiakse.

Kell 11 anti esimesele grupile start (kokku oli kolm starti), kell 11.15 teisele ja kell 11.30 kolmandale grupile. Ilvesest startis igas grupis keegi.

Rajad olid päris lihtsad, DH 10-12 olid isegi samad rajad. Üldiselt oli raja läbimine minu jaoks lihtne, natuke komistasin vaid neljanda punktiga, teel sinna nägin ma kolme valet punkti ja käisin igaks juhuks kontrollimas, et ega need minu punktid pole.

Lumi seal tegelikult midagi ei muutnud, sest teerajad olid enamuses sisse trambitud ja klassis 10-12 viisid teed põhimõtteliselt punkti. See oli veel päris lahe, et kivid olid seal võrreldes meie kividega hiiglaslikud. Ja kui punkt oli avakalju peal ja kalju peal oli lumi siis sa said ennast nagu liumäest sealt alla lasta, mis polnud üldse valus.

Igal pool olid ka nagu riidest lipikud puude küljes (see märkis seal teederisti) ja kollaste vestidega rajakohtunikud (kes aitasid sind, kui olid hädas).

Korraldajad olid kõvasti vaeva näinud, et kõik väikesed jooksuhuvilised positiivsete muljetega metsast välja tuleksid. Kuna maas oli paarisentimeetrine lumekiht ja teerajad raskesti märgatavad, siis olid radade ristid ja radade suunad neist ristidest tähistatud.

Kõikidel Ilvestel läks päris hästi, eriti väikestel poistel (H10-12), kes olid teised.

Väikestel tüdrukutel (D10-12) ei läinud ka väga kehvasti - nad olid neljandad, muidu olid nad esimesed-teised aga kolmandal vahetusel ei läinud väga hästi, mistõttu kukkusid neljandaks.

Suurtel poistel ja tüdrukutel olid kohad esikümnes ja tagapool.

Väikesed poisid said auhinnaks kolm kasti mandariine ja tegelikult polnudki kohal eriti tähtsust (puhtalt au asi!), sest kõik esikolmikus olnud inimesed said ühe kasti mandariine.

Meil parasjagu vedas ka, et tüdrukud auhinnalisele kohale ei tulnud. Üks kast mandariine kaalub päris mitu(kümmend?) kilo ning nendegi kolme kasti kaasas tarimisega oli tükk tegemist.

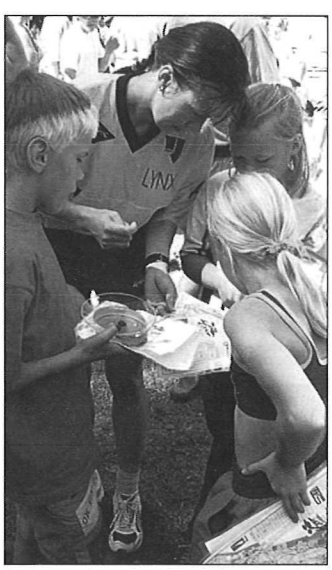

Elo Saue uurib laste Kenny ja Kaia teevalikuid. Kaarti uudistab ka Hannula-Katrin Pandis (seljaga pildistaja suunas). Suvi 2002.

Mandariinide hävitamine toimus küll kahe suupoolega ja pidevalt, kuid erilisi tulemusi, vähemalt enne laevale jõudmist, märgata ei olnud. Kuue kasti mandariinide tassimisega oleksime ikka väga hätta jäänud.

Veel enne äraminekut tegime pilti ja läksime jälle autodega rongijaama, kust sõitsime Helsingisse. Enne rongile minekut saime teada, et meie tagasisõidu laev Nordic Jet Line ei välju tormi tõttu. Selle asemel pandi meid hoopis suurele Silja Line Finnjetile, mille üle oli enamusel rõõmus meel. Suur laev võimaldas meil rohkelt ringi kolada. Paljud mängisid ka kasiinodes.

(Appikene, kas keegi lastel silma peal ka hoidis!? ? Enamuse noorte energia tundus olevat lõputu - pärast ~6-tunnist öist magamist, päev otsa võõral maal ringi rändamist ning osadel ka ligi tunniajast jooksuotsa ei kiputud paigal olemisega eriti liialdama.)

Lained olid päris kõrged, sest laev kõikus omajagu. Jalad saime kindlale maale Tallinnas alles üsna päeva lõpul ning koju Tartusse jõudsime alles pärast südaööd. Reisil polnud vigagi, aga ta oleks võinud pikem olla.

◪

Kokkuvõtteks:
Elo Saue:

Minule tundus, et noortele tuli võistlusel kõige suurema ootamatusena konkurentsi tihedus.

Eesti võistlustel ollakse harjunud, et isegi pärast viis minutit liigset rajal ekslemist on võimalik korralikule kohale jõuda. Soomes aga sai iga viga/seiklemine/niisama passimine hoobilt karistatud tulemustes mitme koha võrra langemisega.

Ning kõvad jooksumehed avastasid, et nende tempo on sealkandis küllalt tavaline - rada läbitaksegi kogu aeg kiirest joostes. Samaaegselt puhtalt orienteerudes.

◪

Juri Omeltšenko – ukrainlasest pigipäkk, kes vallutas maailma pargid

Sixten Sild

Millal ja kus hakkasid tegelema orienteerumisega?

Alustasin 1983. aastal ja sattusin orienteerumise juurde oma 4 aastat vanema venna Igori kaudu, kes oli selleks ajaks juba aasta või paar käinud tuntud orienteeruja ja kaardista- ja Štempler'i juures. Võib öelda, et Igor vedas mind mõned korrad poolvägisi trenni kaasa.

Mäletan, et mulle see algul ei meeldinud - tuli ette, et panin ennast tema eest vannituppa luku taha! Vend ei tohtinud ka ise kodunt ära minna kui mina üksi sinna oleks jäänud, sest siis oleks ta emalt võtta saanud. Mõnikord õnnestus tal mingi nipiga mind vannitoast välja saada, kuid mitte alati...

Mõne aja pärast tulid minuga trenni ka mõned minu sõbrad ja siis läks asi huvitavaks, sest käisime trennis juba ainuüksi põneva seltskonna pärast. Nüüd olen ise lapsi treeninud ja aru saanud, et see ongi nende ligitõmbamiseks kõige olulisem.

Meie treener Štempler korraldas väga huvitavaid kaarditehnilisi treeninguid, mida ma siiani ei ole unustanud. Tänu sellele omandasin ma väga varakult hea kaardilugemisoskuse ja põhilised tehnilised võtted.

Esimesed paar aastat olime peamiselt kodukandis ja sõitsime vähe ringi, kuid 1985. aastal hakkasime oma treeninggrupiga palju ringi reisima. Sealhulgas tegime pikki turneesid ka Baltikumi. Olime mõnikord lausa kuu-poolteist võistlus- ja treeningreisidel Karpaatide Sõjaväeringkonna koondisega! Meie treener Štempler oli sõjaväelane ja ka tema ülemus, hr. Bordijan oli orienteeruja.

Juri on praeguse maailma eliidi seas üks koloriitsemaid ja oma avatud ning heasüdamliku loomuse pärast ka armastatumaid tegelasi. Foto: www.pwt.org

Huvitavaid fakte:

- Sündinud 6. septembril 1971 Tšernovtsõ linnas, Lääne-Ukrainas.
- Lühiraja maailmameister aastal 1995.
- Kõigil, 1996-2002.a. toimunud 52-l Maailma Pargituuril etapil startinud ja enim etapivõite (13) noppinud mees.
- Maailma Pargituuri üldvõitja 2000, 2001, 2002.
- Maailma Pargituuri ajaloos suurima auhinnarahade kogusumma võitnu. Seitsme aastaga kokku 510 000 Eesti krooni!

Kas enne orienteerumist oli sinu elus ka teisi spordialasid, millega tegelesid?

Jah, ja neid oli palju. Olen proovinud peaaegu kõiki alasid, millega kodukandis oli võimalik kokku puutuda.

Kergejõustikust mäletan näiteks, et olen võistelnud 100m jooksus ja kõrgushüppes. Pallimängudest on järgi proovitud jalg-, korv- ja võrkpall.

Sealjuures jalgpallis mängisin mõnda aega linna juunioride koondise rivistuses. Veel on olemas kogemused ujumisest ja karatest.

Kuid peale spordi oli mul veel teisigi harrastusi - käisin osavate käte ringis, kus ehitasime raadio teel juhtavaid automudeleid ja osalesin Noorte Turistide Ringi tegevuses.

Millal jõudsid esimeste suurtulemusteni ja millal pääsesid Ukraina koondisse?

1987. aastal olin NLiidu juunioride meistrivõistlustel teine ja 1988-89 juba esimene. Ukraina koondisse siis veel asja ei olnud, seal olid ees "kõvad vanad tegijad" - Nikolai Misjura, Igor Truhan, Sergei Rozum jt.

Ukraina koondises jooksin esimest korda 1990. aastal Nliidu meistrivõistlustel Lätis, Plavinases. Võitsin seal esimese, individuaalvõistkondliku päeva.

1991.aastal olin Nliidu juunioride koondises ja pääsesin juba isegi täiskasvanute koondisega MM-ile.

Mis meenub elu esimesest MM-ist?

Muidugi see, kuidas kohe esimesel etteastel raja viimasest KP-st mööda jooksin ja diskvalifitseeritud sain.

Maailma pargituuri kuningas Juri Omeltšenko. Foto: www.pwt.org

Tegemist oli esimese lühiraja võistlusega MM-ide ajaloos. Eeljooks peeti Tšehhi kuurortlinnas Marianske Laznes.

Finiš asus linnapargis ja paar viimast punkti asusidki pargipuude- ja põõsaste taga. Ma ei ole siiamaani aru saanud, kus see viimane punkt asus, aga fakt on see, et jooksin sellest rahva kisa saatel mõne meetri pealt mööda ja finišeerisin oma arust väga hästi jooksnuna.

Minu aeg olnuks eeljooksu parim. Kuid olin nii suurel võistlusel esimest korda, pargis oli mitmeid KP-sid erinevate eeljooksude jaoks ning raja ääres seisvate pealtvaatajate kisa muutis melu minusuguse vähekogenu jaoks liiga suureks.

Tagajärjeks oli kontsentratsiooni hajumine ning saatuslik viga. Kahju, et see nii läks - olin tõesti heas vormis!

Kuidas reageerisid õnnetule jooksule koondise juhid?

Kuna olin veel juunior ja treenerid olid mulle usaldanud nii tähtsa stardikoha täiskasvanute MM-il, siis oli nende pahameel suur. Koondise juht hr. Stolov ja Ukraina esindaja

Gluštšenko laususid kohe:: "Sellega, Omeltšenko, on sinu viibimine Nliidu koondises lõppenud!"

Kuid õnneks oli järgmiseks aastaks konkurents Nliidu koondise kohtadele tänu Balti riikide lahkulöömisele hõrenenud ja mind võeti hooaja tähtsaimaks ürituseks - Sotsmaade Karikavõistlusteks taas koondisse. See oli, muide, viimane sellise nimega võistlus.

Bulgaarias juhtus aga nii, et mind jällegi diskvalifitseeriti ja siis öeldi mulle, et nüüd ei võeta mind enam kunagi ka Ukraina koondisse.

EM Ungaris 2002 pikk rada: 1. Bührer Thomas SUI 81:18, 2. Wingstedt Emil SWE 82:20 2. Valstad Bjornar NOR 82:20 4. Haldin Mats FIN 82:52 5. Omeltšenko Juri UKR 83:01 6. Löwegren Fredrik SWE 83:21.

Foto: Tarvo Avaste

Milline oli sinu sportlasetee pärast kahte äpardusega lõppenud hooaega?

1993. aasta MM-ile USA-s sõitsid Ukrainast ainult kaks esindajat, keda toetas majanduslikult sealne Ukraina disporaa.

Mina sinna ei pääsenud. Õppisin sel ajal instituudis ja jooksin ühe Poola klubi eest. Poolas käies tuli tollal elatise teenimiseks olla pisikaupmees. Ostsime kodust minnes hulgaliselt asju kokku, mida Poolas turul ise müüsime. Nii teenisime raha ka oma võistlussõitude jaoks, mis sel ajal ulatusid Ungarisse ja Slovakkiasse. Aastatel 1990-1993 õppisin Lutski Pedagoogilises Instituudi kehakultuuriteaduskonnas, mille ka lõpetasin.

1995. aasta MM-ile minekuks valis ja juhtis koondist Valeri Gluštšenko, kes deklareeris varakult, et seekord läheb Ukraina koondis MM-ile tsiviliseeritud seltskonnana - lennukiga! Teatas ette rahasummad, mis selleks tuleb välja käia ja see summa tuli meil siis ise kuidagi teenida. Mingi stardimaksutoetuse saime vist siiski ka föderatsiooni poolt. Mul tuli jällegi turgudel üksjagu higistada, et see reisiraha kokku ajada.

Teenitud rahasumma oli kulda väärt, kuna tulid Saksamaal 1995.aastal lühiraja maailmameistriks. Kas mäletad, millised tunded sind tookord valdasid?

Ma ei hoomanud tookord tegelikult sündmuse suurust. Esialgu oli tunne, nagu oleks võitnud näiteks mingi Ungari 5-päevajooksu. Ainult, et välismaalasi oli kuidagi harjumatult palju.

Kahel järgmisel aastal oli juba tunne, et see meistritiitel oli unenägu. Tagantjärgi olen aru saanud, et tollel päeval langesid kõik asjaolud ideaalselt kokku. Olin MM-iks hästi treeninud ja just enne MM-i tundsin treeningutel, et tehniline vorm on jõudnud tasemele, kus võin raja täiel kiirusel veatult läbida.

Tehniliselt nii puhtaid jookse nagu tookordne lühirada pole mul siiani kuigi palju kogunenud.

Tarvo Avaste:

Nägin Jura Omeltšenkot esimest korda 1991. aastal NLiidu tšempionaadil Nižni-Novgorodis. Ta sai tookord 19-aastasena tavarajal Aigars Leibomsi järel ja Leho Haldna ees hõbemedali ning arvati NLiidu koondisse Tšehhis peetud MMiks.

Juba sellel MMil andis ta lühiraja eeljooksus märku, et tegemist on uue tõusva tähega. Paraku ei õnnestunud tal tookord oma talenti veel tulemuseks vormida. See õnnestus alles neli aastat hiljem Saksamaa MMil.

Lähemalt õppisin ma Jurat tundma 1998. aasta pargituuril. Jura on äärmiselt siiras ja avatud inimene. Selles mõttes on ta päris haruldane nähtus, sest tüüpiliselt on maailma tipporienteerujad pigem pisut kinnised inimesed.

Jura on igas mõttes täielik looduslaps. Ta on kompleksivaba, enamasti rõõmsameelne ja hoolimata oma saavutustest ei aja ta kunagi nina püsti. Ta suhtleb lahkelt kõikidega ega tee vahet, kust sa pärit oled või milline on sinu tase sportlasena.

Kui talle miski ei meeldi, siis ütleb ta selle otse ja ilma keerutamata välja ning ta ei muretse pahanduste pärast, mis selline avameelsus kaasa võib tuua.

Pole saladus, et tema suhted mitmete Ukraina o-föderatsiooni puupeadega pole just kõige paremad. Paraku on Jura aga sellise tasemega sportlane, et need puupead peavad temaga arvestama, sest tema tulemuste najal nad oma toolil püsivad.

Füüsiliste eelduste poolest on Jura samuti looduselt palju saanud - nii kerge jalaga jooksjaid orienteerumises just palju ei ole. Ja kui tavaliselt on vanajumal ühe käega andekust andes teise käega töökust ära võtnud, siis Jura on selles osas õnnelik erand. Ta on oma talendi ränga tööga tulemusteks vorminud.

Tšernovtsõ ümbruse hea läbitavusega pöögimetsades orienteerumise alghariduse saanud Jura on tehniliselt lihtsamatel ja kiiretel maastikel kõigile tippudele alati väga raske vastane. Kuid samas paistab ta pargiorienteerumises silma ka nutikuse ja kiire reaktsiooniga.

Ainsaks veidi nõrgemaks kohaks tema oskuste arsenalis on ehk ülidetailsed skandinaavia kaljumaastikud. Sellised, kus korralikult joosta ei saa, nagu Jura ise öelda tavatseb.

Jura on särav näide sellest, kuidas kesistes oludes sportlaseks sirgudes on võimalik kõigist raskustest hoolimata maailma tippu jõuda ja sinna aastateks püsima jääda.

Vaatamata Jura senistele saavutustele ja jätkuvalt kõrgele potentsiaalile ei suuda suurriik Ukraina tagada oma ainsale tähele tippvõistlustel normaalseid elamistingimusi. Kui Põhjamaade koondised elavad hotellides ja neil on kaasas terve saapapaelasidujate ja tagumikupühkijate armee, siis Jura elab koos Ukraina koondisega tavaliselt niisketes "kanakuutides" ja peab leppima umbkeelse esindajaga.

On päris tavaline, et Jura küsib starti sõites kaasvõistlejatelt, mida olulist esindajate koosolekul eelseisva võistluse kohta räägiti. Minu arvates on täielik ime, kuidas ta sellistes oludes suudab võistluseks keskenduda ja maailma tippudega võrdselt võistelda.

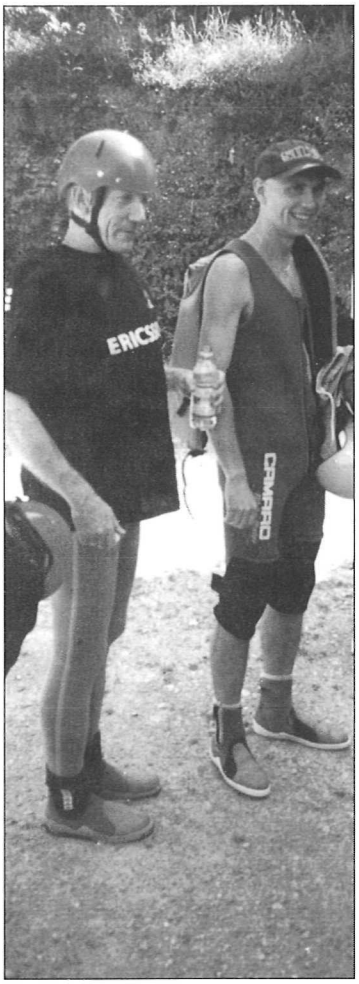

Kaks koloriitset kuju: Jörgen Mårtensson (punase kiivriga) ja Juri Omeltšenko 1998. a Austrias PWT etapil Schladmingis (kuulus mäesuusakuurort) enne kummipaadi matka mäestikujõel.
Foto: Tarvo Avaste

Tavarajal olin Saksamaal 8. Tegin ühe suure vea, kuid pean selles peasüüdlaseks kaardi ebatäpsust läbitavuse näitamisel. Olin tegelikult valmis väga heaks tulemuseks ka selles distsipliinis.

Pärast maailmameistriks tulekut hakkas sulle vist ridamisi tulema kutseid skandinaavia klubidesse?

Jah, nii see oli. Ja olin sellele ka lootnud, sest kui ma sel MM-il poleks silma paistnud, siis oleks minu ees olnud kaks võimalust - kas minna üle kergejõustikku või jätta sport sootuks maha.

Puhtmajanduslikult ei oleks orienteerumisga jätkamine võimalik olnud. Kergejõustikus aga, milles olin ka Ukraina koondisse jõudnud, liikus rahasid, mis võimaldanuks kuidagi ära elada.

Tundsin ise reservi kergejõustikus - ainult minu metsajooksukalduvus oligi see, mis pidurdas tulemuste arengut. Jooksin kergejõustiklasena põhialana krossi ja poolmaratoni. Vajadusel tuli ka staadionil 5000m ja 10000m distantsidel üles astuda.

Orienteerumise tõttu jäigi mul lagi kergejõustikus saavutamata. Jooksin näiteks Ukraina meistrivõistlusi poolmaratonis 4 päeva pärast Saksamaa MM-i ja kiiremini kui 1.06 ei suutnud seda akumuleerunud väsimuse foonil läbida.

Krossijooksus olen Ukraina MV-l tulnud neljandale ja viiendale kohale ning olnud valitud riigi koondisse nii Euroopa- kui ka Maailmameistrivõistlustele. Seal jäi aga käimata just seepärast, et eelistasin orienteerumisvõistlusi.

Skandinaavia klubidest sain 4-5 kutset tõesti juba Saksamaal, MM-i ajal. Nende seas oli nii Soome, kui ka Rootsi klubisid. Kuna ma nendest midagi ei teadnud, siis oli ka väga raske kedagi eelistada. Mäletan, et minu praegune klubi, OK Orion lõuna-Rootsist, paistis esialgu kõige vähemahvatlev. Valiku juures oli aga tol ajal jäme ots Ukraina koondise ja föderatsiooni pealiku, Valeri Gluštšenko käes. Vilunud ärimees helistas mulle varsti peale MM-i ja kuulutas: "Jura! Kuu aja pärast lendame sinuga Orioni. Kõik on korraldatud ja kokku lepitud. Hakkad mulle maksma poole sellest, mis sealt saad!"

Lendasimegi lennukiga Rootsi tema terminoloogiat kasutades "nagu tõelised professionaalid". "Olen sinu mänedžer - et sa seda ära ei unusta! Oleme asised inimesed ja otsustame asju asiselt *(mõ delovõje ljudi i po delovomu vse dela rešajem-* tõlk.)", kõlasid õpetussõnad enne kohtumist vastuvõtjatega!.

Kuna kokku oli lepitud, et klubi maksab kohalsõidu mõlemale kinni, siis järeldati sellest, et võime kasvõi raketiga kohale lennata. Lendasime sinna kolme lennukiga. Kui jõudis kätte hetk reisikulusid tagasi küsida, siis pakuti meile hüvitise asemel autot, millega ka edaspidi võinuks kuluefektiivselt Ukrainast Rootsi käia. Küsitud summa oli sedavõrd šokeeriv...

Kui hakkasime arutama edasise koostöö aluseid, siis paluti meil kõigepealt esitada meie tingimused, mille peale nemad pakuvad välja oma tingimused.

Mänedžer laduski "meie"

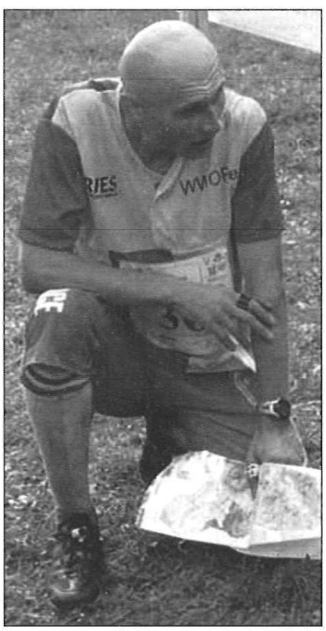

Juri 2002. a MK etapil Brnos
Foto: www. orienteering.cz

tingimused välja, kuid kui olime ka nende ettepaneku ära kuulanud, siis oli mul tunne, et paberi meie ettepanekutega võib kohe kokku kägardada ja prügikasti lennutada. Nende pakkumine oli niivõrd põhjalik ja ületas minu suurimadki ootused. See tagas suurepärased võimalused treenimiseks, võistlemiseks ja äraelamiseks. Olin sellega kohe päri.

Kas täitusid ka mänedžeri finantslootused?

Seda ei saa küll öelda. Esimesel aastal maksis klubi mulle miinimumpalga suurust igakuist toetust. 12000 SEK miinus maksud oli Ukraina tingimuste jaoks väga korralik teenistus.

Mänedžeri nõuded kahanesid ka õnneks varsti ja piirdusid tema vastuvõtmise ja ülalpidamisega kord aastas, O-Ringenil. Aasta hiljem kaotas ta aga koha Ukraina föderatsiooni eesotsas ja tõmbus ala juurest tagasi.

Mis aastast alates oled suurema osa ajast Rootsis ja kuidas teenid elatist?

Alates 1997. aastast. Abiellusin tol aastal ja kolisin siis juba koos naisega Rootsi. Nüüd, alates selle aasta aprillist, oleme siin juba kolmekesi, koos poeg Maksimiga.

Praeguseks olen neljandat aastat tööl. Alustasin koolis kehalise kasvatuse õpetaja asendajana, veidi hiljem sain poole kohaga tööle ja nüüd jookseb juba kolmas aasta 85% koormusega kehalise õpetaja kohal.

Planeerin oma tundide graafiku koos õppealajuhatajaga arvestades treeninglaagrite ja võistlusreiside vajadustega. Jätame ka tundide vahele pause, mil saaksin trennis käia. Koolis teavad kõik, et tegelen tõsiselt orienteerumisega ja seda on igati aktsepteeritud.

Situatsioon on kujunenud selline, et kooli juhtkonnal ei ole ka kuhugi pääsu - meie koolis on 85% õpilastest immigrantide lapsed ja teised õpetajad ei saa nendega reeglina hakkama.

Mind asendanud õpetajad on kõik sealt plehku pannud vaatamata sellele, et nende seas on olnud turskeid kümnevõistlejaid ja väravpallureid... Ise olen siiamaani hakkama saanud. Vähemalt pakku ei ole pidanud pagema.

Õppetöö toimub rootsi keeles, kuid sel aastal on mul ka rühm venekeelseid lapsi endise

Nliidu vabariikidest, kes ei ole veel rootsi keelt piisavalt omandanud. Pean neile tegevuse käigus ka rootsi keelt tutvustama.

Kes on praegu sinu treener?

Mul on juba Ukraina kergejõustikukoondise päevilt hea treener Ukrainas, kes siiamaani saadab mulle treeningplaane, mille sobitan ise oma võistlusgraafikuga. Olen ka ise klubis ühe rühma eliitorienteerujate treeningute juhendajaks. Juhendan just füüsilist ettevalmistust.

Kuidas kirjeldaksid oma koduklubi klubilist tegevust?

Mulle meeldib väga nende lähenemine kõigile küsimustele. Midagi ei otsustata umbropsu, kõik otsused mõeldakse enne peensusteni läbi ja kohaldatakse tingimata eelarvega. Selle kohta kehtib hästi kõnekäänd "üheksa korda mõõda, üks kord lõika".

Klubi on sportlastele loonud minu arvates suurepärased tingimused harjutamiseks. Klubi tipptegijatel ei jää muud teha kui häid tulemusi näidata. Samas on ka meil klubis oma vastutusvaldkonnad.

Iga nädal on meil keskmiselt kolm maastikutreeningut ja üks-kaks intervalljooksude treeningut. Seega saame kokku 4-5 ühist harjutuskorda nädalas.

Kas sinu treeningute põhiskeem on karjääri vältel oluliselt muutunud?

See on olnud ühesugune alates sellest kui hakkasin 1993.aastal Ukrainas treenima koos kergejõustiklastega. Suurimate koormustega treeningaastad olid 1994-96.

Hiljem hakkasin tööl käima, sest klubil ei olnud majanduslikult võimalik mind omal ülal pidada. Pidin klubile vastu tulema. Mõistsin, et kui jään, käed rüpes, ootama, siis ei saa ma klubisse jääda.

Arvan, et tööleminekuga seoses on minu treeningute kvaliteet isegi tõusnud, ehkki mahud vähenesid. Kui varem võis talvisel ettevalmistusperioodil nädalaga koguneda kuni 200 jooksukilomeetrit, siis nüüd on laeks 140-150 km.

Samas tunnen ka seda, et olen pikkadel võistlusdistantsidel kilometraaži vähenemise tõttu varasemast vähem konkurentsivõimeline.

On konkurente, nagu näiteks Mihhail Mamlejev, kellel on võimalused treenida suuremate mahtudega ja radadel, kus joostakse üle 90minuti, on mul juba väga raske nendega sammu pidada.

Kui suure osa sinu treeningust moodustab jooks maastikul ja kaardiga?

Ma ei ole eriti suur kaarditreeningute armastaja, ehkki ka mina kaotan puuduliku kaarditreeningu tagajärjel tehnilise vormi - suuna- ja kaugusetaju lähevad käest.

Võib-olla ei jookse ma treeningutel eriti palju kaardiga seepärast, et elukoha, Karlskrona, ümber on valdavalt risusevõitu maastikud, mis ei tõmba igapäevaselt seal jooksma.

Seda suurema heameelega kasutan kaarditreeningu võimalust mujal treeninglaagrites olles kui seal on hea joostavusega maastikud.

Sellegipoolest olen ka kodus olles vähemalt 2 korda nädalas koos klubikaaslastega kaardiga maastikul vähemalt 1 tund korraga. Sellest mulle piisab.

Viimasel kümnendil on toimunud rida muudatusi MM-ide ja MK-etappide programmides. Oled ise lühirajal ja pargivõistlustel olnud väga edukas. Kuidas suhtud uutesse aladesse ja valitsevatesse trendidesse?

Üldiselt mulle kõik uus meeldib. Olen rahul nii ühisstardiga, keskmise distantsiga, sprindiga, kui ka pargivõistlustega. Minu edukus pargivõistlustel seletub osaliselt just langenud treeningkoormustega.

Ma olen vastupidavuses järgi andnud, kuid seda paremini sobivad mulle lühikesed ja keskmised rajad, milleks treenimine on minu igapäevaelu ajagraafikut arvestades sobivam.

Ühisstardist võistlustel meeldib mulle mees-mehe konkurents - see, et konkurent sulle kuklasse hingab, aitab ennast mobiliseerida ning on emotsionaalselt põnev.

Millised on sinu praegused eesmärgid ja unistused spordis?

Eesmärke on alati võimalik leida. Järgmisel aastal on selleks MM Šveitsis. Muidugi unistan maailmameistritiitlist tavarajal, kuid see on vist täitumatu unistus, ha-haa!

Kui palju oled käinud Eestis?

Nliidu ajal käisime seal igal aastal võistlemas. Ilvesteade oli standardprogrammis - sinna kogunesid ju kogu suurriigi orienteerujad. Tihti olime seal ka treeninglaagrites.

Oled orienteerumisringkondades tuntud "pigipäkk" - suurvõistluste nimekiri, kus sind on diskvalifitseeritud, tundub lõputu. Prooviks need õige üles lugeda!?

Jah, minu kiire arvestuse kohaselt on mind n.ö. "maha võetud" kõigil suurvõistlustel, mida on üldse võimalik välja mõelda.

Alustada võib näiteks oblasti- ja Ukraina meistrivõistlustest. Olen käinud lahtistel Rumeenia, Poola ja Slovakkia meistrivõistlustel ja ka seal on mu tulemus igal pool vähemalt korra tühistatud. Ma ei tea kuidas see juhtus! Ma ei ole süüdi!

Nliidus võeti mind kord maha ametiühingute meistrivõistlustel, Relvajõudude meistrivõistlustel ja NLiidu meistrivõistlustel.

Rahvusvahelistest võistlustest mainisin juba ebaõnne Sots.maade karikavõistlustel. Maailma karikaetappe on palju ja loomulikult on seal seetõttu olnud ka mitmeid tühistamisi, kuna võimalused on piiramatud!

Maailmameistrivõistlustest rääkisin ka juba, Põhjamaade meistrivõistlustel Soomes on seda samuti juhtunud, lisaks Rootsi meistrivõistlustel, Maailma Pargituuri etappidel ja loomulikult Tiomilal ning seda isegi kaks korda.

Jah, kui kõik on üles loetud, siis on vist ebaõnnest puutumata jäänud ainult Jukola!

Kas oled analüüsinud milles on sellise ebaõnne põhjused?

Põhjused on olnud erinevad. Tihti olen olnud hajevil mõtetega ja olen lihtsalt oodanud punkti. Mulle on seda lihtsalt vaja! Sellises seisus olen pikemalt mõtlemata esimese ette juhtuva KP ära võtnud, et saaks edasi joosta.

Mõnikord on aga kaardil ja maastikul minu jaoks kõik klappinud. Kõik peale tunnusnumbri. Olen aga olnud endas nii kindel, et ei hakanud numbrit kontrollimagi.

Põhjamaade meistrivõistlustel mäletan, et otsisin üht KP-d nõlvapealses tihnikus paarkümmend minutit ja lihtsalt loobusin edasistest otsingutest ja jooksin edasi teades, et KP jäi võtmata.

Sots.maade karikal tegin kunagi "rekordkatse" - märkisin koguni kahes vales KP-s. Olemaks kindel, et ikka tõesti diskvalifitseeritakse, ha-haa!

Orienteeruja soovib Jurile, kes on praeguse maailma eliidi seas üks koloriitsemaid ja oma avatud ning heasüdamliku loomuse pärast ka armastatumaid tegelasi, selle unistuse täitumist, mis käesolevas intervjuus teatavaks tuli. Ja miks mitte juba tuleval aastal Šveitsis!

BORIS OGORODNIKOV ja RADIATSIOONI-DŽINN

2. osa: Tšernobõli katastroof

Vello Viirsalu
Nõos 1. oktoobril 2002

Venemaa orienteeruja ja tuumateadlane Boris Ogorodnikov on aastakümneid töötanud kõrgelthinnatud spetsialistina nii Novaja Zemlja tuumapolügoonil kui Tšernobõli katastroofi aladel, tutvustanud radiatsioonisfääris tehtavaid uuringuid ajakirjanduses ning raamatutes, kirjutanud ka oma tööst.

Toome valiku nendest ka Orienteeruja lugeja ette.

(Algus eelmises Orienteerujas)

Suurim tuumakatastroof inimkonna ajaloos toimus 26. aprillil 1986 Ukrainas Tšernobõli aatomielektrijaamas (AEJ), kui 4. ploki tuumareaktor purunes ning radioaktiivne pilv haaras enda alla suured maa-alad, minnes üle ka Eestist.

Oma töö algusest seoses Tšernobõli katastroofiga pajatab Boris Ogorodnikov järgmist.

Minu jaoks lõi *Tšernobõli kell* 4. mail hilja öösel. Olin instituudis valves. Kõik oli vaikne ja rahulik. Äkki, kell 23.50 kõlas telefonihelin.

Helistati NLiidu Keemiatööstuse Ministeeriumist ja paluti kiiresti kokku kutsuda instituudi juhtkond. Kella ühe paiku viidi meid ministri kabinetti, kus minister küsis meilt otse: *Millega meie ministeerium saab Tšernobõli aidata?*

Esmalt uurisime, mis seal juhtunud oli, sest meil polnud informatsiooni aatomielektrijaama avarii kohta. Pressiteadetest ning rohkeminformeeritud kolleegidega Aisopose keeles peetud telefonikõnedest polnud võimalik ammutada mingit pilti toimunust.

Pärast seda kohtumist ministri juures hakkasime jälgima tekkinud radioaktiivse pilve koostist ja levikut nii reaktori rusude kohal Tšernobõlis kui ka kaugemal - mujal Ukrainas, Valgevenes, Vene NFSV loodeosas.

Saabusid proovid uurimislaevalt Atlandi ookeanilt, kus 4. mai filtritel olid ilmunud värsked radioaktiivsed produktid - tseesium, ruteenium, jood. See oli 4000 km kaugusel katastroofipaigast! Tähendab - juba avariijärgse nädalaga oli kohutav pilv katnud veerandi maakerast.

Tegevus Tšernobõlis kohapeal

Nagu teada, paiskus avarii tagajärjel ümbritsevasse keskkonda vaid osa tuumakütusest ning reaktori kaheaastase ekspluateerimise käigus tekkinud radioaktiivsetest uraani laguproduktidest.

Suurem osa tuumakütusest jäi rusudesse, oli seal koos ehitusmaterjalidega laavakujuliseks materjaliks kokku sulanud. Et vähendada radioaktiivsete ainete edasist laialikandumist purunenud reaktorist ja kiirgusohtu ümbritsevale keskkonnale, otsustati katta 4. energiaploki rusud katusega.

Projekteerijatele vajalike andmete hankimiseks reaktori rusudest eralduva radioaktiivse tolmu kohta määras valitsuskomisjon 16. juunil 1986 selle töö tegijaks Karpovinimelise instituudi.

Saabus moment, kus Tšernobõlis läks vaja ka minu töökogemust, mille olin saanud paljude aastate jooksul radioaktiivsete aerosoolide uurimisel nii uraanišahtides, teaduslikel uurimislaevadel kui ka radiatsiooniluure lennukitel ja aerostaatidel.

Neljapäeval 17. juulil sõitsin Moskvast Tšernobõli.

Miks ma läksin?

Sain aru kiirgusohust endale. Aga kes siis veel kui mitte mina? See kõlab küll banaalselt, aga nii see oli. Seal kannatas inimhulk, keda oli sinna saadetud territooriumi desaktiveerimisele.

Oli vaja teada, kuhu tikkuda, organiseerida töö niimoodi, et lenduks võimalikult vähe radioaktiivset tuhka.

Kas tõesti siis mina, just selle valdkonna spetsialist, kes radiatsiooniprobleemidega tegelenud kogu elu, jään koju, kui seal hakkavad tuhnima käpardid, keda isegi üleliia?

Ma teadsin ette, et tegevus seal on ohtlik, kuid põrgutulle tuli ronida selge mõistuse ja külma südamega. Ma läksin sinna kui spetsialist, aga mitte kui kangelane, kes oleks valmis oma kehaga viskuma ambrasuurile.

Kohe töö alguses sain hingelise vapustuse. Kord oli vaja vaadelda õhust 4. energiaplokki. Sõitsime helikopteril koos radiometristidega aatomielektrijaama juurde. Tegime 50 ja 100 meetri kõrgusel objekti kohal, aga samuti kõrvaloleva väljasurnud Pripjati linna kohal mõned tiirud ning pöördusime lennuväljale tagasi.

Vaid 30 minutit. Helikopteri kabiinist väljusin ma vapustatuna. Mitte purunenud reaktori pärast, vaid surnud linna nägemisest - majad lahtipaisatud akendega, nööril rippuv pesu, mahajäetud lastejalgrattad, elutud staadionid. Midagi taolist olin ma läbi elanud veerand sajandit varem ühel talvematkal Polaar-Uraalis, kui mööndusime mahajäetud vangilaagrist.

Meie põhitööks sai andmete kogumine - oli vaja kindlaks teha reaktori rusudest gaasiliste ja aerosoolsete väljapursete koostis ning kontsentratsioon, määrata radionukleiidid, aga samuti gammakiirguse ekvivalentdoos, kas eraldub neutronivoogusid, mõõta temperatuurid rusude kohal.

Meile tulid appi sõjaväesapöörid - nad tegid augu teise ploki seina ja harpuunkahuri abil tulistasid 100-meetrise trossi reaktori rusude kohale. Trossile paigaldati elektrimootori abil liikuv vankrike,

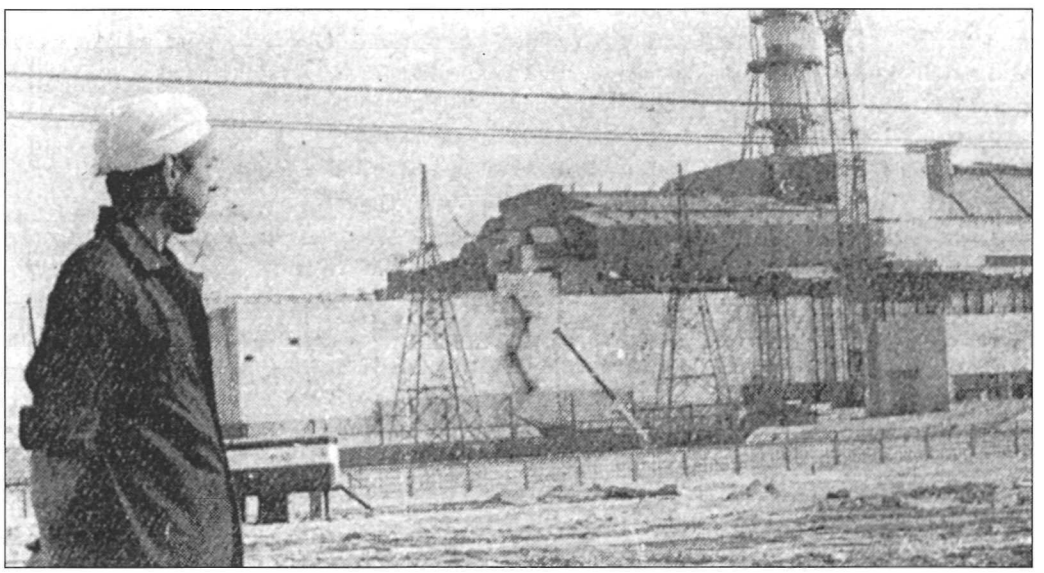

Lenini preemia laureaat, tuuma-teadlane Boris Ogorodnikov. Foto Vello Viirsalu erakogust

kus kahemeetrises teraskonteineris asusid mõõteriistad, see liikus kiirusega 1 m/min ning võis peatuda igas vajalikus kohas. Ma seadsin korda ja hooldasin seda aparatuuri. Me arvutasime oma liigutused välja sekundite ja rollide kaupa. Ükskaks liigutust ja kohe oli vaja tagasi hüpata - kiirgus põletas 50 röntgenit tunnis*. Põleda oli vaja arukalt.

Kolme nädalaga 28. augustist kuni 11. septembrini 1986 võtsime reaktori kohalt 10 30 m kõrguselt kokku 11 radioaktiivsete ainete proovi. Analüüside tulemused kiiresti läbi töötanud, tegin ma valitsuskomisjoni istungil 14. septembril 1986 üldistava ettekande uuringu tulemustest.

Radionukleiidide koostisest selgus, et reaktori rusudesse jäänud tuumakütuse jäägid käitusid stabiilselt, tuumareaktsiooni ei täheldatud.

Radionukleiidide kontsentratsioonid (välja arvatud tseerium-144) ei ületanud lubatud piirmäära. Temperatuurid rusude pealispinnal praktiliselt ei erinenud ümbritseva õhu päevastest näitudest. Seega - reaktor oli maha rahunenud.

Edasised uuringud katkestati ning tross raiuti läbi, ehitajad asusid sarkofaagi katmisele, novembris lõpetati sarkofaagi ehitus. Valitsuskomisjon võttis 30. novembril 1986 konserveeritud 4. energiaploki vastu. Kõigest seitsme kuuga projekteeriti ja ehitati valmis unikaalne ehitus, mida nüüd nimetatakse varjendiks. Selle betoonseinte taha ja terastorudest katuse alla peideti Tšernobõli AEJ 4. energiaploki jäänused. Paljude tonnide tuumakütuse jääkidega ja kauaelavate laguproduktidega tuuma-džinn oli uuesti pudelisse peidetud.

BO päevikust

Terve augustikuu (ühenädalase vaheajaga) olin Tšernobõlis. Iga päev tegin hommikuvõimlemist, jooksmas ei käinud. Toitusin ja magasin normaalselt.

Septembrikuu esimesel dekaadil tekkisid unehäired. 14. septembril sõitsin Moskvasse. Kehakultuuridispanseris käisin 17. septembril. Millegipärast leiti palju leukotsüüte - 9700. Kõik ülejäänud analüüsid olid normis, elektrokardiogramm nagu varasemal ajal.

Praegune olukord

Aatomielektrijaama avarii järgi lahkusid kõik kohalikud elanikud 30 km raadiusega alalt. Kuid ma tean seal ühte vanameest, kes elab 7 km kaugusel reaktorist senimaani. Ta kasvatab kanu ja sigu ning toitub nendest, seejuures pole ta seni tervise üle kurtnud. Aga teda ma ei sea teistele eeskujuks. Kiirgus on alati ohtlik, eriti lastele. Tšernobõli piirkonnas on praeguseks üle 2000 lapse haigestunud kilpnäärme vähki.

Tšernobõli AEJ töölistele uueks elupaigaks ehitatud Slavutitš on kena linn. Iga endine liiduvabariik ehitas seal omaette kvartali, igas mikrorajoonis on oma rahvuslik kolorit. Seal on ka nn Tallinna kvartal. Aga inimestel on seal väga rasked ajad. Pärast aatomielektrijaama sulgemist 15. detsembril 2000. aastal on paljud jäänud ilma tööta.

Möödaläinud aastate jooksul on pressis, raadios ja televisioonis sageli, eriti esimestel aastatel pärast avariid, ilmunud kuulujutud uutest plahvatustest 4. energiaplokis ja sarkofaagist õhku paiskunud radioaktiivsetest pilvedest, mis olid jõudnud Uraalideni või katnud isegi poole Siberist. Kui inimene ja spetsialist, kes on Tšernobõli AEJ ümbritsevas 30 kilomeetri tsoonis töötanud kõik need aastad, võin öelda, et mitte midagi taolist pole olnud.

Kordagi pole tulnud tööle rakendada ooteseisundis olevat filtratsioonijaama, et ventilatsioonivood sarkofaagist ümber lülitada puhastusjaama. Tähendab, tuumakütuse jäägid on käitunud stabiilselt ja olnud kontrolli all.

* Moskva spordibaasides mõõtis Boris Ogorodnikov kiirgusfooniks 10-13 µR/h (mikroröntgenit tunnis), näitajad nagu meil Tartuski. Seega oli reaktori rusude kohal kiirgusfoon 4-5 miljonit korda kõrgem kui tavaoludes!!

1. 12. 2002

ORIENTUUR´2003-2004

Alt. 1: 2003.a. Veteranide MMV 13.-17.07 Haldenis, Norras
Alt. 2: 2003.a. Veteranide MMV 14.-17.07 Haldenis ja O-Ringen 20.-25.07 UDDEVALLAS, Rootsis

NB! O-Ringeni II registreerimisperiood kestab kuni 1.01.2003, VMMV II registreerimisperiood kuni 1. 02.2003.

Alt. 1: Bussireis 11.-18.07 (soovi korral Unikülast peale 4EST 3. pv) - Tartu - Tallinn - Paldiski - Kapellskär - Halden (Kapellskärist ca 600 km).
Võistluste osavõtumaks (koos Emit-kaardi üüriga kuni 31.01.2003 2000 kr ja 1.02-15.05.03 2300 kr. Kavas harjutusrada, 2 kv. võistlust, puhkepäev, finaal. Vabal ajal ringsõite. Telgi-, põranda või voodimajutus. Reisi alghind nüüd telgimajutusel 4500 kr, põrandamajutusel 4900 kr. I osamaks reisile registreerimisel 2500-3000 kr. Lisanduvaid kulusid: reisi- ja võistluskindlustus 138 kr, kajutikoht 200-300 kr, voodimajutuse juurdemaks vastavalt majutuskohale, pikema ekskursiooni korral puhkepäeval kütusekulu. Noorematel huvilistel võimalus võistelda kvalifikatsioonivõistluste päevadel avatud radadel (osav. maks + Emiti üür 400 kr, -16.-a. 275 kr. Reisi alghind telgimajutusel vastav. 3000 või 2850 kr. Mittevõistlejaile alghind 2900 kr. Hetkel on sellele variandile registreerunud 50 osavõtjat, kuid osa võib veel ühineda variandiga 3.

Alt. 2: Minibussireis 11.-26.07.
O-Ringeni osavõtumaks kuni 31.12 1150 kr, -16.-a. 225 kr, edasi kasvab astmeliselt. 5 võistluspäeva. SI-ajavõtt. O-Ringenil põrandamajutus. Reisi alghind nüüd 7100 kr, põrandamajutusel Haldenis 7500 kr. I osamaks reisile registreerimisel 4000 kr. Kindlustused 246 kr, kajutikoht 200-300 kr. Noorematele võistlejatele hind osavõtumaksude vahe võrra odavam. Mittevõistlejaile alghind 4750 kr. 1 minibuss komplekteeritud.
Mõlema variandi kalkulatsioonid on tehtud 2002. suviste laevatariifide alusel ja võivad järgmisel aastal muutuda.

Alt. 3: Piisava arvu soovijate korral (al. 40 osav) on võimalik korraldada reaalne 3. alternatiiv - VMMV + 3-4 päevane ekskursioonireis Norras, praegu tundub see reaalne koostöös Hooleriga. Asjast huvitatud - palun andke teada võimalikult pea! Hetkel on sellest variandist huvitatuid 30 (s.h. Hooleri võistlejad).

2004.a. Itaalia 3-pv.jooks 30.06-2.07 ja Veteranide MMV 3.-10.07 Põhja-Itaalias
2004.a. Austria-Itaalia 6-pv.jooks 25.06-2.07 Tiroolis ja P-Itaalias ja Veteranide MMV Asiagos

Alt. 1: 3 võistlust Itaalia 3-pv.jooksul, soojendusvõistlus, VMMV harjutusrada, 2 kv.võistlust, puhkepäev ja finaal. Vabal ajal lühemaid ringsõite, puhkepäev Veneetsias. Bussireis 27.06-12.07.
Alt. 2: 3 võistlust Tirooli Alpides, 3 võistlust Itaalia Alpides ja VMMV. Bussireis 23.06-12.07. Palju ringsõite, puhkepäev Veneetsias.
2004.a. VMMV I registreerimisperiood lõpeb 1.10.2003, osavõtumaks 1500 kr. II periood kuni 1.02.2004, osavõtumaks 1750 kr, II periood kuni 1.05.2004, osavõtumaks 2000 kr.

Orientuuri reiside registreerimine, täpsemad reisikavad ja lisainfo ning Ergo soodsaim reisi- ja võistluskindlustuse vormistamine:

Mati Poom, Regati 1-380 (EOLi tuba), Tallinn
GSM 050 74686, t. (0)6398651, t. kodus&faks (0)6576118, e-mail: matip@hot.ee, mati@eok.ee

Koolidirektor Paul Poopuu

Paul Poopuu
Võistlusklass: H21
Klubi: JOKA (SK Esto)
Sünniaeg: 22. 07. 1958
Elukoht: Oisu vald, Järvamaa
Perekond: abikaasa Siiri, 3 poega: Priit (s. 1980), Tiit (s. 1981) ja Peeter (s. 1985)
Haridus: Tallinna Pedagoogiline Instituut (1981), kehalise kasvatuse õpetaja
Töökoht: Türi Majandusgümnaasium, direktor

Jõuludel 2001 Foto erakogust

Kuidas näeb välja Sinu tavaline tööpäev?

Esmased nõuded ja põhialused kooli direktori tööle annab Eesti Vabariigi „Põhikooli ja gümnaasiumiseadus", mis sätestab, et kooli juhib direktor, kes on kooli seadusjärgne esindaja ning kelle ülesanne on tagada kooli tulemuslik töö ning kodukord, juhtida kooli õppe- ja kasvatustegevust ning majandus- ja finantstegevust koos hoolekogu, õppenõukogu ja õpilaste omavalitsusega... Seega peab kooli direktor koolis tegelema kõigi ja kõigega.

Tavalise tööpäeva tegevused on ehk sellised: hommikul esimese tegevusena on tavapäraselt situatsiooni hinnang, s.t. kas kõik sujub normaalselt ja plaanipäraselt, kas kõik õpetajad on terved ja koolis, kas majas ei ole mingeid ootamatuid probleeme jne.

Seejärel olen tavaliselt tunnike internetis, et saada kätte värske info Haridusministee-riumist, Maavalitsusest jm. ning siis vaatan läbi postiga saabunud info.

Kuna annan ka mõned kehalise kasvatuse tunnid (6 tundi nädalas), siis vastavalt tunniplaanile olen hõivatud õpetaja tööga.

Aeg-ajalt tutvun oma õpetajate ja ka õpilaste tööga tundides. Päris palju on ka selliseid nn.jooksvaid asju, mida tuleb lahendada.

Kindlasti kuuluvad päevakavva mitmesugused nõu-pidamised ja kohtumised nii oma maja töötajatega kui ka väljaspool. Osa neist toimuvad korrapäraselt kindlatel päevadel ja aegadel, osa planeeritakse vastavalt vajadusele.

Päeva esimene pool kulub üldiselt just sellisele info-vahetusele, aruteeludele, tundide andmisele, jooksvate küsimustega tegelemistele ja muule sebimisele.

Päeva teine pool, enamasti siis, kui tunnid juba lõppenud, üritan tegeleda töö-dega, mis nõuavad rohkem rahulikku mõttetööd, nagu näiteks mitmesuguste töökorralduslike dokumentide koostamise või kooskõlastamisega, tegevuste plaani-misega pikemas perspektiivis, nõupida-miste, arutelude ettevalmistamisega, kõrgemalseisvate institutsioonide välja-antud uute dokumentide mõtestatud uurimisega. Vajadusel olen koosolekutel, nõupidamistel, korra nädalas annan pealõunal trenni, kindlasti kuulub päeva õhtusesse poolde järgmise tööpäeva tegevuste planeering.

Tööpäeva lõpetan enamasti kella 18.00 paiku.

See vast olekski üldistatult ja lühidalt koolijuhi tööpäeva kirjeldus.

Orienteerumisega alustasin suhteliselt hilja, peale ülikooli lõpetamist. 80-ndate keskpaigast kuni 90-ndate alguseni tegelesin alaga päris tõsiselt. Jõudsin paaril korral Eesti koondisesse. Tasapisi tegelesin noortega, mõned neist jõudsid ka vabariigi

Staatilised venitusharjutused ehk stretching

Inga Neissaare materjalide põhjal koostanud
Heleri Valk

Stretching on üldmõiste venitustoimelistele harjutustele ingliskeelses spordikirjanduses ning sellisel kujul kasutatav ka teistes keeltes.

Stretchingul on oluline osa spordivigastuste ärahoidmisel ja ravis. Stretchingu mõjul paraneb lihase verevarustus ning lihas soojeneb.

Igasugune koormus, eriti aga jõu- ja vastupidavustreening, lühendab lihaseid (5-13%).

• Liikuvuse halvenemine võib põhjustada vale koormuse liigestele ja lihastele.

• Lühikeste ja jäikade lihaste puhul kasvab järsult rebestuste ja põletike oht.

• Stretchingu kasutamine kiirendab lihaseid ja liigeseid ümbritsevate pehmete kudede ainevahetust ja seega aitab kõrvaldada treeningust tingitud valu ja väsimustunnet, kiirendab taastumist.

• Stretchingu kasutamine on vajalik tippspordis, tervise - ja harrastusspordis ja meditsiinilisel näidustustel.

Stretchingu meetodid

• **Aktiivne stretching**- teostatakse keha enda lihaste abil, ilma välisabi kasutamata.

• **Passiivne stretching**- staatilise venituse sooritamiseks kasutatakse võõrast abi (partner, sein, teine käsi jne.). On võimalik saavutada märksa suurem venitatavus kui aktiivse strechingu puhul.

Stretchingu põhialused

• Stretchingu harjutusi on soovitav kasutada iga treeninu lõpus. Tugeva koormuse järgselt, kui lihased on jäigad ja lühenenud, on efektiivne kasutada eraldi treeningtunnina.

• Lihast või lihasrühma venitatakse aeglaselt asendisse, kus pinge annab järele, kuid valu veel ei teki. Piirasendit ei tohi sisse võtta kiiresti.

• Venituse kestus on suhteliselt pikk (10-30 sek).

• Ära "jõnksuta" piirasendis!

• Venitusel peab kontsentreeritud ja rahulik olema. Tuleb kontsentreeruda venitatavale lihasele. Tuleb rahulikult hingata.

• Reie eesmisi lihaseid venitada enne tagumisi lihaseid.

• Jäigemana tunduvat poolt venitada enne elastsemat poolt. Kui reie tagumised lihased on erineva elastsusega (või üks varem vigastatud), siis ei tohi neid venitada koos.

• Harjutuse ajal peavad kõik kehaosad olema liikumatult paigal.

• Kompleksis ei tohi olla lemmikharjutust, kriteeriumiks peab olema mõju lihasele.

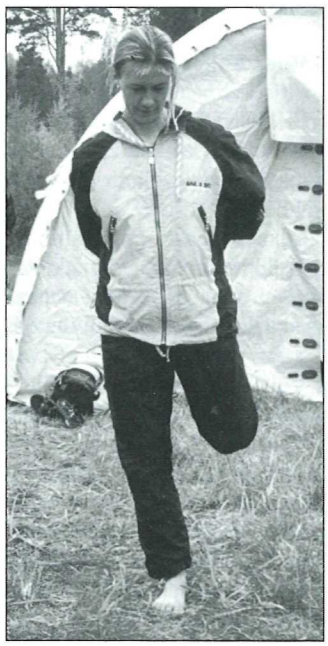

Elo Saue venitab end pärast Tartu Jooksumaratoni 2001. a.
Foto M. Vaher

• Väsinud või varem vigastatud lihasele pööra suuremat tähelepanu.

Võsast väljas | PAUL POOPUU

noorteparemikku. Mõnda aega olin EOLi noortetöö eestvedaja ning juunioride koondise treener.

Praegu jooksen metsas suhteliselt harva. Treenin paari Eesti noorte- ja juunioride koondisse üritavat noort, lisaks üht väikest gruppi päris algajaid. Samuti olen üheks Järvamaa orienteerumielu eestvedajaks.

Tulevikus - arvan, et mingi side orienteerumisega ikka säilib.

Minu hobiks on olnud eelkõige sport. Lisaks orienteerumisele on selleks korvpall (õppisin TPedI-s korvpalli erialal). Suur armastus on mulle olnud mäed (olen üle paarikümne korra mägedes matkamas käinud ja paaril korral roni-nud üle 7000-meetristele mäetippudele).

Lisaks spordile köidab mind veel rändamine, pildistamine.

Arvan, et minu töökohas suhtutakse orienteerumisse positiivselt. Ent ilmselt sellest väga palju ei teata, kuigi mingit aimu orienteerumise põhimõtetest õpilased ja õpetajad omavad, sest üritame igal aastal korraldada üht ülekoolilist orienteerumisüritust, kus enamus on osalised.

Suurim orienteerumiselamus?

Raske on välja tuua mingeid eraldi elamusi, ilmselt on suurim rahulolu siis, kui tajud, et kõik, nii kaart, maastik, pea kui jalad on kui tervik ning suudad õnnestunult lahendada rajameistri poolt püstitatud keeruka ülesande.

Kordaminekud töös?

Ilmselt on koolipapa elamused seotud eelkõige ikkagi õpilaste ja nende arenguga ja hilisemate kordaminekutega. Raske on seda kirjeldada ja vahel avaldub see hoopis palju hiljem kui vahetult kooliajal.

On tõsiselt heameel, kui kellelgi õpilastest hästi läheb. Ükskõik, mis valdkonnas.

Konkreetsetest elamustest on vast üks eredamaid see, kui pärast Estonia katastroofi üks kunagine õpilane, noor naisterahvas, tuli ja tänas, et kooliajal hea kehalise ettevalmistuse sai, sest see aitas tal pääseda. Samuti võin rahul olla, et ühe koolimaja tõsise juurdeehituse ja kaasajastamisega hakkama sain.

Ühised jooned oma töös ja orienteerumises?

Arvan, et on ühiseid jooni. Seda eelkõige ettepoole suunatud planeerimistes ja analüüsides, aga ka ootamatutes ja keeru-kates situatsioonides kiires reageerimises ja otsustamises.

Sarnasus on ka hilisemas rahulikus analüüsis, mida oleks võinud teha teisiti ja paremini ning selle analüüsi tulemuste ärakasutamine järgnevates tegevustes.

Oluline on ka oskus ümbritsevas sebimi-ses ja info ning ideede paljususes (riik-oma-valitsus-lapsevanemad-õpetajad-õpilased) jääda kindlaks iseendale, kusjuures "silmanurgast" tuleb siiski näha ja tabada ka ümbritsevate tegevusi, mõtteid, suundumusi ning kui tundub, et need on efektiivsemad ja ratsionaalsemad, siis kasutada ka neid. See on kui teateorienteerumine ühisstardist, kus igaüks peab olema iseendas kindel , aga samas tajuma ka konkurentide tegemisi.

Kui Sinu töökohta tellida Orinteeruja, kas arvad, et see leiaks lugejaid?

Arvan, et massilist lugemist ei leiaks, aga üksikuid kiibitsejaid kindlasti oleks.

Paul Poopuu jooksule elavad tuliselt kaasa Eesti noortekoondise liikmed (vas. Helle Trossman, Eveli Saue, Tarvo Klaasimäe, Priit Pirksaar ja Arti Albert)
Foto erakogust

Hullude Ahvide võidukas osavõtt Siilide Sügisrallist

ehk eestlased lätlaste multispordivõistlusel

Ruth Vaher

Ülelätiliselt kuulus Valmieras pesitsev aktiivse turismi keskus Siil korraldas oktoobri viimasel nädalavahetusel Apes multispordivõistluse.

Kuna eestlaste vaimustus selliste multispordiürituste vastu oli jätkuvalt isegi hilissügisel suur, siis võttis sellest võistlusest osa ka võistkond Hullud Ahvid Eestist.

Võistkonda kuulusid Heiti Hallikma - kapten, kaardilugeja; Rain Lond - spetsialist kaaslaste toetamise ning võistkonna võitlusvaimu kõrgel hoidmise alal; Aare Huik - konsultant kohalike olude tundmises; Ruth Vaher - see naisdetail võistkonna varustuses, ilma milleta/kelleta poleks starti lubatud ja nõustaja kaardiküsimustes, legendi hoidja.

Eelinfo, mida teadsime enne Lätti sõitu: Võistluse start antakse reede öösel vastu laupäeva 4.00, üritus koosneb umbes 10kilomeetrisest o-jooksu rajast ning 100kilomeetrisest rattaorienteerumise teekonnast.

Oletatav võitja finišisse saabumise aeg 12.00. Võistkonnas peab olema vähemalt üks naisvõistleja ning lisaks peab võistkond endaga rajal kaasas omama magamiskotti, mägironimisköit, taskunuga, 1,5 liitrit joogivett, esmaabitarbeid, tulesüütamisvahendid, taskulampi, mobiiiltelefoni ja passe.

Rada kulgeb mööda Läti ja Eesti vabariigi piiräärseid alasid. Poolel võistlusmaal läbitakse piiripunkt ning osad kontrollpunktid asuvad Eestis.

Võistlustel kasutatakse 1:50 000 NL sõjaväe topokaarte.

Eelinfo vastas tõele ning kell 4 öösel asutas 26 võistkonda end läbima/otsima kontrollpunkte. Stardiloa järel valitses meie võistkonnas pisike paanika, kuna kaardist oli võimatu aru saada. Nähes, et ka ülejäänud võistkonnad pöörlevad ühe koha peal ja ei suuda otsust vastu võtta, et millises suunas liikuma hakata, siis rahunesime ning Heiti juhtimisel võtsime suuna esimesele KP-le.

1.KP piirkonnas selgus, et lätlased olid siiski paremad kohalike olude tundjad. Oli seal siis kaldaäärses džunglis KP poole sammumas siis enne meid juba igasuguseid Jopesid ja Kampsune. Kuidas nad küll nii kiiresti siia jõudsid, ei jõudnud meie paari kraadi võrra sportlikum seltskond ära imestada.

Mis muud kui teise KP-sse veelgi kiirema jooksusammuga. 2.KP piirkonda saabusime öiste vaatlusandmete põhjal juba teiste-kolmandatena. Punkt oli lagedake keset metsa, metsarajast 100 meetrit eemal.

Kuidas minna suvalises kohas öisesse pimedasse metsa lootuses leida kusagil eest lagedake? Võimatu!! Lisaks on segajat eks tuhat uut teerada ja lagedakest, mida kaardil pole. Sebisime umbes 10 minutit siia ja sinnapoole. Võistkondi aina saabus meiega koos samasse piirkonda KP-d otsima.

Siis äkki tuli kellelgi meie võistkonnas päästev idee: lätlased, kellega olime koos siia piirkonda tulnud on kuhugile ära kadnud - Õigus jah, nad pöörasid ju seal suvalises kohas teerajalt metsa sisse. Veel mõned sammud kahlamist lumiste mätaste vahel jäävesises soos ja KP paistab!!! Uhh, hea, et niigi läks.

Kuna jälitajd jäid kuhugile meist maha oma versioonide järgi KP-d otsima, siis tuled kustu ja vaikselt KP-sse. Tõeline luuremäng Läti metsades! Veel 3.KP ja siis tagasi stardiplatsile. Olime raja lõpuosa läinud nii edukalt, et saabusime *Pirmo, pirmo* s.t. esimestena.

Mõningased varustuse vahetused ja lähemegi rattarajale. Üsna palju rattarajast oli planeeritud intensiivse metsatööde piirkonda, lisaks oktoobrikuise lumesulamise veed ja nii olid kruusa/pinnaseteed lõputud poriaugud.

Esimesse rattaraja KP-sse oli liikumine väga vaevaline - pehmed teed, vähene valgustus ja liigselt proffesionaalne jalgrattavarustus ning jälle oli mõni meist proovimas porivanne.

Lisakas olime liikumisel kaardi järgi väga ettevaatlikud, et öises pimeduses kuhugile ära ei kaoks. 100 meetrit enne KP-d olid küll korraks võistkonnas lahkhelid kaardiküsimustes, aga Heiti taskust välja otsitud kompass võimaldas seada rahu majja ning kaardi õigesse suunda ja minna tervitama lõkke ääres meid pikkisilmi ootavaid kohtunikke. *You are first!* andis innustust ja jätkasime vapralt edasi.

Umbes kell 6 varahommikul tegime kiiruskatseid jalgratastel Pihkva-Riia rahvusvahelisel maanteel. Liikumine astfaltteel peale kleepuvaid pinnaseteid oli unelm. Mida võidi küll mõelda möödasõitvates autodes...?

Edasi liikusime vastavalt võimetele ja oskustele. Edu järgnevate ees oli üle 20 minuti. Äkki sai tee otsa, lõppes talu ões ära, kuigi kaardi järgi pidi edasi minema. Ees oli mets, tume-tumeroheline, orienteerumisleppemärkide keeles.

Ründasime seda metsa rattad seljas, 100m lõiku läbisime pool tundi. Tänu võistkonna ühisvaimule saime teisele poole metsa täies varustuses s.t. Rain tõi takistusriba lõpuosas ka nõrgema vaimujõuga kaaslaste rattad metsast välja.

KP ise asus Aluksne kõrgustikele iseloomuliku slaalomimäe tipus. KP komposteerimine, pilk ümbruskonnale ja *downhill* (sööstlaskumine - tõlk. Toim) slaalominõlvast. Siiski liiga järsk nõlv, et rattaga läbida.

Ruth, Rain, Aare ja Heiti on võitjatena finišis.
Fotod: www.ezi.lv

Nõlva all kohtasime lätlasi, kes veel õnneks pidid mäkke ronima, et kontrollpunkt veel läbida. Edu oli kahanenud umbes 10 minutile, 3 jalgrattatunniga olime läbinud ainult 30 !!! km ja osadel meist hakkas tulema väsimus.

Edasi liikusime paanilises lätlaste hirmus rekordkiirusel ning lahendasime *excellent (i.k. suurepärane, oivaline - toim)* o-ülesanded, kuni jõudsime järjekordse "pähkli" juurde.

Tegelikult KP ise oli lihtne, aga lätlaste loogikaga ratta-o raja planeerimisel polnud jõudnud ikka veel kohaneda.

Punkti legendiks oli sihi ots. Selleks, et sinna jõuda tuli jälle rattad selga võtta ja liikuda mööda järveäärset õõtsikut-jõhvikasood, jäävesi poolde säärde. Liiga ekstreemne võrreldes Eesti sarnaste võistlutega.

Punktist väljudes kuulsime konkurente jõudnud olevat KP piirkonda - terve mets kajas nende rõõmuhõigetest KP leidmisel. Neil ju lihtsam, me olime õiged jäljed sisse trampinud.

Jälle tundisme vastaste hingust kuklas ja selle võrra kiiremini tuli pedaale vändata. Taas jõudisme Pihkva-Riia maanteele. Aare kommentaar meie asukoha kohta polnud eriti rõõmustav - *Ma tean, kus me oleme, siit on Apesse niiiiiiiii palju maad!*

Ja me ei liikunud otse.... Üks meeldejäävam KP edasisel rajal oli Drusku pilsi (Linnamägi) otsas.

See mägi on kantud kõigile turismikaartidele ja sealt avaneb erakordselt kaunis vaade nii Aluksne kui Haanja kõrgustikele.

Päev hakkas juba lõunale lähenema, aga meie seiklesime ikka veel Lätis. Viimastest lätipoolsetest KP-dest väntasime Apesse lootuses, et ehk Eestisse ei saadeta, kuna korraldajate poolt ennutatavast ajagraafikust olime liidritena maas umbes 4,5 tundi.

Apes ootas meid kaks ebameeldivat uudist. Esiteks olid lätlased-konkurendid meist möödunud ja kaardivahetusse saabunud 7 minutit varem ning teiseks - teekod Eestisse tuli siiski nende võistluste käigus ette võtta.

Õnneks oli tuul tagant ning asfalttee viis iseeneset Vastse-Roosa piiripunkti. Oh seda ebaõiglust - jõudsime piiripunkti 30 sekundit konkurentidest hiljem , aga lahkusime neist 5 minutit hiljem, sest formaalsused piiril võtsid nii palju aega. Aga, oh seda rõõmu kui 5 km rattasõidu järel olime lätlased taas kinni püüdnud.

Kavalpead lätlased püüdis uinutada meie valvsust oma aeglase sõiduga, kuid nutikust ja võitlustahet jätkus neil raja lõpuni. Kuna raja lõpuosas erilisi o-oskusi ei nõutud ja liikusime siiski Eestis, siis lätlaste tahtest meie füüsilise üleoleku vastu ei piisanud.

Juba lõppevas päevas, kerges sügisvihmas lõpetasime oma 14 tunnise rännaku siiski võitjatena. Umbes 10 minutit hiljem saabus Läti selle hooaja parim multispordivõistkond. Kolmanda koha saatus oli õhtul kell 10 veel lahtine.

Nimelt lõpetas küll võistluse kolmandada lätlaste võistkond Mona, aga leedukate võistkond andis sisse protesti, kuna nad ei pääsenud Vastse-Roosast üle piiri. Leedukad pidi piiriületuseks kasutama Luhamaa piiripunkti ja nad nõudsid kulunud liigse aja mahaarvamist lõppajast.

Kulunud aja hulk jäigi selgusetuks. Üldse jõudis Eesti poolele 26 võistkonnast piirivalvurite sõnul 5 võistkonda.

Mida eelinfos kirjas polnud:

• väga palju tuleb liikuda ratast käe kõrval lükates või endal seljas vedades;

• kehvade teeolude tõttu võib ennustatav võitja aeg olla pikem;

• lätlaste rattaorienteerumisradade planeerimise eripära on nn. märgitud rada - kaardile on veetud joon, mida mööda pead liikuma ning sellel joonel on KP-d, mida kaardil märgitud ei ole. Märgitud rada kulgeb enamasti mööda rattasõiduks läbimatuid maastikke: olematud teerajad, kraavikaldad, ilma teedeta metsasihid.

Võitlus oli huvitav vaatamata liigsele õnnefaktorile, mis tuli ebatäpsest kaardist. Kohati liikusime mööda teid vaid suuna järgi, sest oma täpset asukohta kaardil oli võimatu tuvastada. Järgmine kord kasutame teevalikute tegemisel ka maakonnakaarti, mis meile abiks rajale kaasa anti.

Vaatamata kõigele läheks jälle.

Sööstlaskumised ratastega. (lätikeelne tekst: *Ekstreemne liug allapoole mööda Kauku slaalomirada.*) *Foto: www.ezi.ee*

Euroopa MV, Ungari Sümeg 25.-30.09.2002

EOC 2002 Middle Distance Finals 25. 09.2002

Men Final A (54) 5.200 km 190 m 15 KP

1	MAMLEEV Mikhail	Rus	24:49
2	OMELTCHENKO Yuri	Ukr	25:26
3	STEVENSON Jamie	Gre	25:56
4	DE HAAS Troy	Aus	26:01
5	WINGSTEDT Emil	Swe	26:02
6	EFIMOV Roman	Rus	26:44
7	JOHANSEN Holger Hott	Nor	26:47
8	GUEORGIOU Thierry	Fra	26:53
9	HORÁÈEK Michal	Cze	26:55
9	NIGGLI Matthias	Swi	26:55
11	LAUENSTEIN Marc	Swi	26:58
12	**KÄRNER Olle**	**Est**	**27:14**
12	PETERSSON Hakan	Swe	27:14
14	JORGENSEN Carsten	Den	27:22
15	ASP Thomas	Swe	27:28
16	WOZNIAK Slawomir	Pol	27:35
17	ZAZGOMIK Jan	Aus	27:37
18	ÈECH Radovan	Cze	27:40
19	ROPEK Rudolf	Cze	27:42
20	SALMI Janne	Fin	27:51
45	**AVASTE Tarvo**	**Est**	**29:56**

Women Final A (54) 4.50 km 190 m 13 KP

1	SVÄRD Gunilla	Swe	26:02
2	WOLF Brigitte	Swi	26:25
3	HUSEBY Birgitte	Nor	26:35
4	INGVALDSEN Elisabeth	Nor	26:40
5	KÖNIG-SALMI Vroni	Swi	27:06
6	HAUSKEN Anne M.	Nor	27:07
7	LUDER Simone	Swi	27:16
8	HAAPAKOSKI Paula	Fin	27:19
9	STAFF Hanne	Nor	27:35
10	SCHMALFELD Karin	Ger	27:38
11	ENGSTRAND Emma	Swe	27:45
12	HELLMAN Karin	Swe	28:00
13	**ANNUS Anu**	**Est**	**28:14**
14	RUDZENSKAITE Vilma	Lit	28:35
15	RYABKINA Tatiana	Rus	28:43
16	SITDIKOVA Aliya	Rus	28:46
17	GRANSTEDT Anette	Swe	28:58
18	MONRO Heather	Gre	29:00
19	ALLISON Jo	Aus	29:02
20	WHITEHEAD Jennifer	Gre	29:03
21	B¥CZEK Barbara	Pol	29:10
22	ANTONSEN Linda	Nor	29:16
23	DAMBE Inga	Lat	29:19
24	FIALOVA Pavla	Cze	29:28
25	VESALAINEN Satu	Fin	29:36
25	FEY Zsuzsa	Rom	29:36
27	GRÜNIGER Brigitte	Swi	29:40
27	MACÚCHOVÁ Zuzana	Cze	29:40
29	**VAHER Maret**	**Est**	**29:46**
30	SARGAUTYTE Ieva	Lit	29:59

Sprint 28. 09.2002

Men 3.200 km 110 m 11 KP

1	WINGSTEDT Emil	Swe	13:26,1
2	PETERSSON Hakan	Swe	13:33,9
3	OMELTCHENKO Yuri	Ukr	13:37,8
4	BRICKHILL-JONES David	Aus	13:38,0
5	MAMLEEV Mikhail	Rus	13:39,5
6	STEVENSON Jamie	Gre	13:40,3
7	DOMONYIK Gábor	Hun	13:40,6
8	SANDVIK Tore	Nor	13:49,1
9	GAURILOV Eugeny	Rus	13:51,0
10	HORST Ingo	Ger	13:58,3
11	JORGENSEN Carsten	Den	14:01,0
12	GUEORGIOU Thierry	Fra	14:02,2
13	MÜLLER Urs	Swi	14:04,8
14	TAVERNARO Michele	Ita	14:10,5
15	BÜHRER Thomas	Swi	14:12,2
16	EFIMOV Roman	Rus	14:12,5
17	HALDIN Mats	Fin	14:14,1
18	BLUETT Grant	Aus	14:15,0
19	ASP Thomas	Swe	14:17,4
20	BANACH Robert	Pol	14:17,7
21	LAUENSTEIN Marc	Swi	14:18,5
22	PELTOLA Juha	Fin	14:25,1
23	WOZNIAK Slawomir	Pol	14:34,4
24	NÄSMAN Johan	Swe	14:35,4
25	ZAZGOMIK Jan	Aus	14:36,4

Women Final A (51) 2.85 km 105 m 11 KP

1	KÖNIG-SALMI Vroni	Swi	13:53,1
2	INGVALDSEN Elisabeth	Nor	14:02,7
3	HAUSKEN Anne M.	Nor	14:11,3
4	MONRO Heather	Gre	14:20,0
5	HELLMAN Karin	Swe	14:22,9
5	BÖHM Lucie	Aus	14:22,9
7	ALLBERG Katarina	Swe	14:24,5
8	WOLF Brigitte	Swi	14:32,0
9	STAFF Hanne	Nor	14:36,3
10	LUDER Simone	Swi	14:51,4
30	**ANNUS Anu**	**Est**	**15:58,8**

EOC2002 Long Distance Finals 30. 09.2002

Men

1	BÜHRER Thomas	Swi	81:18
2	VALSTAD Bjornar	Nor	82:20
2	WINGSTEDT Emil	Swe	82:20
4	HALDIN Mats	Fin	82:52
5	OMELTCHENKO Yuri	Ukr	83:01
6	LÖWEGREN Fredrik	Swe	83:21
7	ASP Thomas	Swe	83:44
8	LAKANEN Jani	Fin	83:46
9	JOHANSEN Holger Hott	Nor	84:37
10	DAVIDIK Marian	Slo	84:40
11	OMDAL Hans Gunnar	Nor	84:42
12	SCHNYDER Donatus	Swi	85:13
13	DOMONYIK Gábor	Hun	85:22
14	DUNCAN Jon	Gre	85:38
15	BANACH Robert	Pol	86:06
16	GONON François	Fra	86:14
17	AMBRAZAS Svajunas	Lit	86:43
18	MAZULIS Marius	Lit	86:51
19	BARTÁK Lukáš	Slo	86:52
20	**KÄRNER Olle**	**Est**	**87:26**
21	NIGGLI Matthias	Swi	87:32
22	ÈECH Radovan	Cze	87:54
23	STEVENSON Jamie	Gre	88:28
24	IKONEN Pasi	Fin	88:47
25	ROMPPANEN Harri	Fin	89:07

Women

1	LUDER Simone	Swi	52:01
2	STAFF Hanne	Nor	53:16
3	HUSEBY Birgitte	Nor	55:06
4	WOLF Brigitte	Swi	55:30
5	MONRO Heather	Gre	55:39
6	KÖNIG-SALMI Vroni	Swi	55:46
7	RYABKINA Tatiana	Rus	56:16
8	HELLMAN Karin	Swe	56:22
9	JOHANSSON Jenny	Swe	56:41
10	HAAPAKOSKI Paula	Fin	57:01
11	GRANSTEDT Anette	Swe	57:33
12	HULLIGER Regula	Swi	57:58
13	FEY Zsuzsa	Rom	58:13
14	B¥CZEK Barbara	Pol	58:37
15	HAUSKEN Anne M.	Nor	59:11
16	GÓRNICKA Anna	Pol	59:59
17	ANDERSEN Marianne	Nor	60:48
18	SVÄRD Gunilla	Swe	61:24
19	SCHMALFELD Karin	Ger	61:32
20	NORDRUM Karina	Nor	61:41
21	ROLLINS Sarah	Gre	61:58
22	ANTTILA Liisa	Fin	62:18
23	**VAHER Maret**	**Est**	**62:28**
24	MIKLUŠOVÁ Jana	Slo	62:30
25	VESALAINEN Satu	Fin	62:31
26	SARGAUTYTE Ieva	Lit	63:01
27	HOLMSTRÖM Bodil	Fin	63:02
28	JUKKOLA Heli	Fin	63:10
29	GUNELL Yvonne	Fin	63:12
30	STEHNOVÁ Zuzana	Cze	63:20
46	**REBANE Kirti**	**Est**	**69:38**

Teatejooksude tulemused avaldatakse järgmises numbris.

Lapin Kulta Cupi preemiareis Rukale

Maret Vaher

Multispordivõistluse *Lapin Kulta Cupi* võitjate preemiareis Lapimaale sai teoks oktoobri keskpaigas. Kuna võistluse arvestust oli peetud kolmes võistlusklassis (mehed, naised, segavõistkonnad), siis oli ka võitjaid 3 võistkonda, milles kokku 9 vaprat multisportlast.

Esireas: Ruth Vaher, Ingrit Kala, Sten-Eric Uibo, Rene Ottesson, Rain Lond, Epp Käpa; tagareas: Harry Veide, Maret Vaher, Randy Korb, Viivi-Anne Soots Lapimaal *Lapin Kulta Cupi* preemiareisil.

Foto H. Veide erakogust

Olgu nad siis siinkohal ära toodud: naiste võitjad olid Ingrit Kala, Viivi-Anne Soots ja Ruth Vaher; segavõistkondade seas: Rain Lond, Randy Korb ja Maret Vaher, meeste klassis Rene Ottesson, Margus Hallik (viimast asendas preemiareisil Harry Veide) ja Arbo Rae (preemiareisil käis tema asemel Epp Käpa).

Sõit läks lahti neljapäeval 10. oktoobril, reisisihiks Ida-Soome, Kuusamo külje all asuv Ruka, mis rohkem küll tuntud talvise mäesuusatamiskeskusena.

Ilm Tallinna sadamas ei olnud suurem asi - pilvine ja tuuline, aga ette rutates olgu öeldud, et kujutluspildid, kuidas me loodusjõududega - eelkõige lumetuisu, - lörtsi ja sekka ka vihmahoogudega oma rännakutel võitlema hakkame, ei saanud tõeks ning juba järgmisel hommikul Soomes nobeda mikrobussiga aina põhjapoole rühkides näitas end juba ka päike pilvede vahelt. Ilm sai meilt (ka) ainult kiidusõnu!

Järgmisel päeval, see oli siis reedel, just enne pimeduse tulekut jõudsimegi Rukale. Sättisime kompsud männilõhnalisse mökki, panime sauna sooja, tublimad tegid väikse sörkjooksutiiru Ruka slaalomimägede tippu, et patsutada esimest lund - tõsi küll, kunstlund, sel hooajal; neist veel tublimad meisterdasid maitsva õhtusöögi.

Mis veel mõnusast olemisest puudus? Ah jaa, loosime tuli läbi viia! - kes kellega järgmisel päeval kanuusse läheb. Kuna seltskond oli sooliselt täpselt võrdselt jagunenud, siis läks libedalt: loosisedeleiks võeti nimedega graveeritud banaanid. Et aga tüürimeeste ülimalt vajalikku kosutavat und mitte painajalikuks teha, siis jäid loositulemused järgmise hommikuni saladuseks.

Uus päev algas tegusalt: kohe hommikusöögi (ja kanuukondade teatavakstegemise) järel sõitsime Oulunka Luontokeskusesse. Lühikese jalutuskäiguga käisime vaatamas Kiutaköngäse nimelist koske. Selles kohas on muidu lai ja rahulik jõgi surutud 600 meetri pikkuselt kõrgete lubjakivikallaste vahele kitsasse jõeorgu, kus jõesäng 200 meetri jooksul 14 meetrit langeb.

Käisme ka Luontokeskuse peahoones - uudistasime sealset kaasaegsete lahendustega püsinäitust ja vaatasime ka lühifilmi Kuusamo ümbruse loodusest läbi nelja aastaaja.

Mitte kaugel sellest keskusest oli ka kanuumatka algus Oulunkajoki ääres. Kuigi jõgi oli meiesugustele ekstreemsportlastele pisut liiga aeglase vooluga, kulus 10 kilomeetrit kanuudes ikkagi liiga kiiresti. Oli selle tunde tekkimise põhjuseks suurepärane seltskond, vahelduv ja lakkamatult ahhetamapanevalt kaunis vaade või ikkagi oma käteramm ja hea tüürimees, ei oska isegi tagantjärele täpselt öelda.

Igatahes ühe käänaku taga oligi juba meie vastuvõtja vastaskaldal lehvitamas, et kanuud siia kaldale ja rahvas teisele. Rene ja Rain tuletasid meelde mehe, kitse ja kapsapea mõistatust ja viisid kanuud vastaskaldale ära.

Ees ootas ca 12 km jalgsimatka mööda rahvusvaheliselt kuulsat *Karhunkierrost*. Kokku on see Karutiir ca 80 km pikk, millest meie väikse osa - nii umbes neljandiku, läbisime.

Jussinkämppa puhkepaigal tegime lõunapausi, nosisime ära hommikul kaasatehtud võileivad ja pakkusime purukesi ka põhjanääridele, kes on üllatavalt julged linnukesed ja valmis jutu järgi ka peopesalt sööma.

Karhunkierros leidis sel hilissügisesel laupäeval kõvasti kasutust - meile tuli vastu suur koolilaste matkagrupp ja pisemaid punte vanemate inimestega, kel samuti lapsed kaasas.

Ingrit Kala Susi-Kalle suusarajal. Taamal on 80 km pikkune Yli-Kitka järv. Foto: R. Vaher

Oli ka üksiküritajaid.

Rada on korralikult tähistatud, äraeksimise võimalust küll ei ole, loomulikult viivad üle sooribade kenad laudteed ja järsemate tõusude laskumistetõusude peale on ehitatud käsipuudega trepid.

Kotalaavu nimelisel puhkuskohal Kitkajoe kaldal ootas meid meie Soomepoolne reisijuht koos lõkkel keedetud kuuma kohviga. Väike lonks kulus marjaks ära.

Kuna järgmise asustatud kohani oli vaid 12 km, otsustasid värskema vaimuga matkasellid väikse sõrgiga need tühised kilomeetrid edasi minna. Pisut väsinumad arvasid paremaks selleks päevaks matkamisele joon alla tõmmata.

Rännaku jätkamine vääris vaeva. Õigupoolest polnud see mingi vaev - kõrgele (100m-300m?) jõe kohale tõusev matkarada, hurmavad vaated, (oli tunne, et järgmise jõekäänaku taga on karu, kes püüab kivi pealt kala), kosed (ja rippsillad üle nende) - see oli vaieldamatult kogu reisi kõige emotsionaalsem matkalõik.

Nägime karu asemel vesipappi- musta kuue ja sellega soliidselt sobiva valge "kaelasidemega" lindu, kes sukeldub vee alla ja lookseb mööda jõe põhja, püüdes veeputukaid.

Õhtusöögi lõpetasid pannkoogid, mida õnneks said pärast sellist tegusat päeva endale kõik süümepiinadeta lubada. Hilisõhtul tutvusime Ruka keskuse ööklubidega, mis kahjuks oktoobri keskpaigas veel sügistardumisest ärganud ei olnud, aga pisut tantsu lüüa siiski võimaldasid.

Karhunkierros viib mööda kõrgest Oulunkajõe kaldast. Foto Harry Veide

Pühapäeval ootas ees rattaretk. Valisime matkaks Rukast läände jääva maastiku.

Seekord olime esialgu pisut kimpus orienteerumisega - kaart, mis meile kaasa anti, oli väga suure mõõtkavaga ja üldistatud, matkaraja tähistuse ülesleidmine ja sellest arusaamine nõudis pikemat sisseelamist kui olime arvanud.

Eksirännakute tulemusena leidsime küll raja otsa, aga selleks hetkeks oli neid, kes endiselt olid valmis planeeritud rattaretkele minema, alles jäänud vaid neli vaprat naist - Ingrit, Ruth, Epp ja Maret (ja ei ühtegi mobiiltelefoni).

Meie Soome vastvõtja soovitatud 60 km-ne rattamatkarada osutus *Susi-Kalle latu* nimeliseks suusarajaks, mis talviti, kui paks lumekiht maad katab ja sellel kena suusarada peale sõidetud, kindlasti kiiresti läbitav on, aga lumevaesel ajal rattaga soomätaste, kivide ja männijuurikate vahel ukerdades pisut rohkem aega ja pühendumist nõuab.

Raja kõige kaugemas ja kaunimas punktis, kus avanes silmapiirini 80 km laiune vaade Yli-Kitka järvele, võtsime vastu otsuse kasutada 'koju'sõiduks siiski kiiremaid teid ja jätsime paar kindlasti kauni vaatega mäge vallutamata.

Kokku tuli sel päeval üks kena 6-tunnine vastupidavustreening, kolme 1-1 käiku nõudva tõusuga.

Rukale naastes selgus tõsiasi, et meie Soome vastuvõtja oli meid oodanud juba kaks tundi tagasi...

Hea siiski, et niigi läks ja me nii vara ja veel päevavalges matkalt tagasi tulime, sest olime väge ja tahtmist täis kogu programmist ikka maksimum võtta.

Seejärel tuli suur kiire: ruttu sauna, sööma ja sõit Helsinki poole läkski lahti.

Umbes 100 km Kuusamost lõuna pool külastasime kunstinäitust *Hiljainen kansa (Vaikiv (vaikne) rahvas - tõlk.)*. See näitus kujutab endast suurt aasa, kus seisavad viisakates *second hand* riietes härrad ja prouad, sildi järgi juba 1996. aastast alates. Juuksed on neil tarnamättaist, käed-jalad puutokkidest. Peas uhked kübarad, löntis kaabud või lihtsalt rätikud, pesapallimütsid, jäähokikiivrid, mida arvatavasti on siiski aastate jooksul vahetatud.

Ja kuigi kõik need eksponaadid seal vaikisid, rääkisid nende riided ilmekaid lugusid neist, kes neid riideid varem kandnud. Lugusid inimestest, aegadest, linnadest ja küladest, inimsaatustest. Lihtne ja geniaalne.

(Huvitav, kaua meil selline näitus üleval seisaks? Üks öö? Aga seegi oleks kõnekas...)

Hommikuks olime Helsinkis, astusime laeva ja pärast rikkalikku hommikusööki hakkasidki Tallinna tornid paistma. Tunne oli aga selline, et *kui kaua me nüüd puhkusereisil ära olimegi? Kaks nädalat?*

Loo moto: parim puhkus on aktiivne puhkus ja seiklusmatkaklubi Toonus Plussi võistlused *(sh Lapin Kulta Cup)* on elamus omaette!

Seda lihtsalt peab igaüks ise järgi proovima! Jälgige infot!

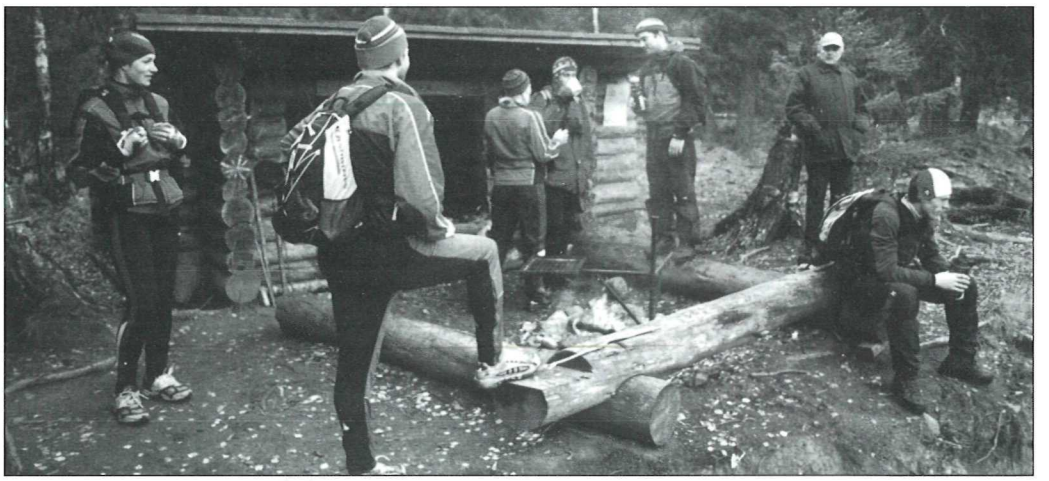

Puhkepaus Kotalaavul Foto Harry Veide

O-jooksu edetabel 2002. Mehed *(Võistluste nimekiri vt lk 37)*

Jrk	nimi	va	eep	ep2	v1	v2	v3	v4	v5	p1	p2	p3	p4	p5	ko
1	Olle Kärner	25	100.00	100.00	39	15	13	45	42	111	108	104	104	103	10
2	Tarvo Avaste	33	97.08	97.13	45	39	18	49	31	102	102	102	101	99	17
3	Armo Hiie	34	95.64	95.00	39	6	13	34	9	100	99	98	98	95	16
4	Andrei Nikitin	34	94.48	94.77	33	14	27	30	50	103	98	96	96	96	28
5	Alar Abram	30	93.90	94.16	50	39	33	14	51	98	97	97	96	96	15
6	Andreas Kraas	24	94.55	94.03	15	45	30	35	23	100	96	96	95	95	22
7	Erik Aibast	29	94.12	93.72	39	15	48	19	6	98	98	95	94	94	8
8	Tarmo Siimsaare	21	93.17	93.11	45	9	48	17	6	99	96	93	93	93	18
9	Rene Ottesson	34	94.11	93.09	7	34	9	6	36	97	95	95	95	94	9
10	Inno Ling	37	91.46	93.07	8	39	33	30	36	96	96	95	94	93	19
11	Rain Eensaar	28	90.30	93.06	39	45	50	9	48	98	97	94	93	92	16
12	Mati Tiit	31	92.00	92.17	9	51	13	39	48	97	94	93	92	92	10
13	Silver Eensaar	24	90.33	90.58	40	4	9	2	50	97	93	90	88	87	15
14	Heiti Hallikma	32	74.69	90.16	45	35	36	51	31	97	94	91	85	84	18
15	Sixten Sild	38	91.84	90.04	18	15	6	39	46	97	91	90	88	85	7
16	Sander Vaher	17	85.35	89.41	38	13	28	39	8	102	89	87	86	84	17
17	Raivo Reiman	33	84.60	88.66	19	30	38	32	31	90	90	89	89	85	9
18	Tarvo Klaasimäe	21	90.11	87.03	9	13	7	40	51	91	90	89	85	80	14
19	Randy Korb	31	85.22	86.49	8	51	39	32	31	90	89	85	84	84	14
20	Skirmantas Ramoska		28	0.00	85.57	48	49	51	36	37	92	92	90	78	76
6															
21	Urmo Liblik	20	84.92	85.00	41	13	6	3	39	89	86	85	84	81	20
22	Ville Vinkel	33	78.24	84.62	35	36	33	8	37	90	86	85	83	79	9
23	Sergei Shirokov	30	84.02	83.24	11	50	14	26	32	86	84	83	83	80	31
24	Tiit Tali	42	82.44	82.49	4	49	50	15	7	85	83	82	81	81	20
25	Indrek Ümarik	37	78.87	82.12	48	4	31	30	32	87	85	83	79	77	9
26	Roman Shved	32	81.32	81.88	3	48	40	51	7	84	83	82	81	80	23
27	Neeme Loorits	34	81.70	81.85	38	9	2	14	51	86	83	81	81	78	16
28	Tanel Kannel	29	81.29	81.85	32	2	10	31	6	84	82	82	81	81	13
29	Raul Kudre	32	77.63	81.63	39	48	9	51	4	87	82	82	81	76	8
30	Priit Pääslane	35	77.78	80.46	48	17	51	39	31	84	81	81	78	78	11
31	Karli Lambot	32	74.75	79.75	35	19	36	31	37	83	83	81	80	72	11
32	Alar Assor	17	79.32	79.59	38	9	4	7	31	82	81	79	78	78	24
33	Kaarel Kallas	20	68.85	79.59	39	32	31	48	30	83	80	80	79	76	9
34	Tõnis Vaiksaar	18	78.43	79.17	38	6	48	17	18	83	80	78	78	78	22
35	Antti Harju	24	88.98	79.09	5	4				104	94				2
36	Toomas Mast	38	72.94	77.74	39	48	38	31	32	82	81	76	76	75	12
37	Timo Asikainen	44	0.00	77.71	51	30	31	48	32	81	80	79	77	72	5
38	Jürjo Lokk	20	77.70	77.40	18	16	30	32	49	85	80	77	74	70	20
39	Riho Taba	17	74.91	76.71	28	7	51	15	49	83	79	76	73	73	14
40	Aivar Sarap	33	78.82	76.55	9	36	6	4	49	80	79	78	78	67	9
41	Erkki Aadli	28	89.04	75.69	8	10	9			93	87	87			8
42	Meelis Zimmermann	34	68.74	75.04	30	51	48	10	36	78	77	77	74	70	18
43	Arti Albert	22	81.64	74.75	39	18	9	8	45	87	85	85	74		6
44	Danilo Piht	30	75.70	74.73	19	2	3	51	30	77	75	75	74	73	13
45	Margus Klementsov	30	70.80	74.60	31	51	34	2	3	76	76	75	74	73	12
46	Olavi Ottas	17	70.77	74.60	32	31	8	37	30	78	78	73	73	72	16
47	Raivo Pellja	38	74.02	74.60	41	15	11	39	36	83	77	72	71	70	17
48	Enn Jõesaar	34	70.22	74.43	48	51	9	39	36	80	76	74	72	71	24
49	Tõnu Tänav	39	72.12	74.25	30	9	48	31	8	76	76	75	73	71	16
50	Johannes Tasa	52	72.39	74.11	30	26	48	27	51	79	74	74	72	71	13
51	Tanel Taal	18	75.02	74.00	5	3	32	4	30	77	77	74	71	71	21
52	Jaanus Reha	43	75.79	73.94	2	12	9	31	32	80	74	73	72	70	13
53	Timo Suppi	24	68.17	73.72	39	36	35	11		88	84	78	78		4
54	Dmitri Shved	32	72.50	73.58	30	8	48	6	36	76	74	73	73	72	15
55	Mait Vaiksaar	19	72.24	72.35	4	32	15	30	31	76	72	72	71	70	16
56	Tenno Alamaa	36	71.56	71.29	18	48	15	39	11	74	72	72	69	69	24
57	Aivars Mihailovs	38	0.00	71.21	30	31	36	32	37	78	76	73	68	61	6
58	Jürgen Einpaul	19	66.53	70.07	30	32	37	31	15	76	72	69	67	67	17
59	Timmo Tammemäe	18	51.84	69.96	30	38	31	35	32	78	76	69	64	63	16
60	Kristjan Gans	21	59.23	69.87	38	48	35	37	36	79	70	68	66	66	7
61	Kristjan Karabelnik	21	64.34	69.80	51	48	36	39	37	75	75	66	66	66	17
62	Rein Zaitsev	33	68.56	69.67	9	51	32	4	30	72	71	69	68	68	14
63	Mart Ostra	33	66.16	69.27	48	51	7	8	50	74	73	68	66	65	19
64	Margus Hallik	24	0.00	69.16	36	39	35	37		84	81	79	55		4
65	Markus Puusepp	16	64.54	68.70	48	51	8	9	39	77	69	67	67	65	11
66	Mart Jakobson	30	67.15	68.57	51	48	50	14	30	70	70	70	68	65	15
67	Tõnu Lauter	36	65.46	68.56	50	30	38	17	6	74	70	68	66	66	25
68	Priit Pirksaar	26	80.16	68.20	6	7	4	39		89	77	75	63		5
69	Peeter Pihl	18	72.68	68.12	15	12	8	36	37	73	73	72	63	60	13
70	Paavo Rõigas	33	67.24	67.92	32	31	30	9	8	71	70	67	66	65	8
71	Matti Yliluikki	37	0.00	67.88	30	32	31			83	80	77			3
72	Rein Rooni	45	68.98	67.63	4	14	2	50	37	72	67	67	66	66	23
73	Mihkel Järveoja	16	66.95	67.45	6	37	3	48	38	71	71	67	65	64	18
74	Lauri Lahtmäe	34	74.96	67.38	14	2	40	26		79	76	75	70		10
75	Ando Post	42	70.67	67.22	15	3	2	48	31	72	70	70	65	59	13
76	Jaan Tarmak	17	67.25	66.82	17	2	48	8	51	68	68	66	66	66	24
77	Tõnis Haldna	37	64.80	66.58	15	48	51	32	31	75	69	64	64	62	12
78	Siim Kadak	20	62.47	66.48	32	30	15	39	31	72	69	66	64	61	9
79	Mati Korrol	29	67.63	66.47	7	3	31	32	26	68	68	68	64	64	13
80	Einar Luup	37	65.84	66.29	27	32	26	30	31	76	70	65	61	60	5
81	Sven Rea	33	66.37	66.02	27	37	38	26	36	72	65	65	64	64	13
82	Maido Kaljur	42	0.00	65.72	48	51	37	50	47	68	67	66	65	62	10
83	Tõnu Ilves	39	61.02	65.72	31	48	51	8	30	68	68	68	63	62	10
84	Kristjan Trossmann	17	59.64	65.41	48	31	30	5	51	68	66	66	65	62	16
85	Veiko Kütt	16	65.42	65.32	49	8	7	35	17	68	67	67	62	62	22
86	Margus Marrandi	29	54.72	65.27	48	39	51	37	12	71	69	68	59	58	13
87	Andres Talver	42	64.07	64.95	27	32	34	51	33	66	65	65	64	64	13
88	Mati Preitof	42	67.69	64.94	2	15	7	38	50	70	65	64	63	62	22
89	Raivo Erik	34	61.73	64.85	32	31	8	48	51	67	66	65	64	63	11
90	Timo Kaljur	17	63.67	64.53	51	3	48	9	6	68	66	64	63	62	22
91	Tiit Tähnas	22	59.21	64.50	12	32	31	36	30	74	63	63	61	61	12
92	Kaljo Julge	45	59.88	64.43	36	39	37	38	48	68	65	64	63	62	20
93	Mait Tõnisson	29	63.19	64.31	14	40	26	31	30	77	71	64	55	55	8
94	Erki Kriks	26	75.41	64.10	7	12	6			78	77	71			3
95	Raul Reiman	33	65.09	64.09	12	38	9	31	30	68	66	65	61	61	8
96	Martti Parve	41	64.85	63.91	15	33	34	12	39	74	69	69	66	41	5
97	Toomas Marrandi	23	66.20	63.84	12	18	9	48	36	68	68	63	62	58	13
98	Tõnu Taal	48	65.02	63.42	14	17	18	39	30	66	65	64	62	60	22
99	Maris Stabins	34	0.00	63.29	51	30	32	31	48	66	66	64	62	59	5
100	Margus Venelaine	32	55.28	63.21	30	40	50	36	31	67	66	61	61	61	18
101	Taivo Tali	36	62.17	62.90	51	15	48	5	6	66	64	62	62	61	15
102	Meelis Atonen	36	61.68	62.86	30	15	12	37	27	70	65	61	60	58	14
103	Kaido Hallik	29	51.05	62.85	48	51	14	39	37	74	69	60	59	53	8
104	Mihkel Reimaa	24	64.33	62.72	4	7	6	36	37	66	65	63	62	59	10
105	Lauri Malsroos	16	62.14	62.61	49	7	9	39	6	66	65	62	61	60	18
106	Dag Ainsoo	25	69.85	62.31	12	15				83	65				2
107	Kulno Voolaid	49	53.55	62.25	31	30	34	27	32	64	64	62	61	60	7
108	Anti Sklave	19	73.69	62.02	15	6	7			82	71	66			4
109	Andre Nõmm	28	62.53	61.77	48	2	51			78	74	66			3
110	Sergei Shved	35	0.00	61.66	2	3	30	4	48	68	64	60	59	58	17
111	Aivar Meindok	40	61.99	61.59	8	12	52	31	30	64	64	61	59	59	15
112	Priit Överus	36	58.15	61.46	48	3	30	2	51	69	65	64	55	55	10
113	Tõnis Erm	20	68.05	61.23	15	38				78	75				2
114	Alar Viitmaa	32	0.00	61.20	50					82					1
115	Taivo Daub	33	0.00	61.16	32	31	30	51	48	66	65	61	57	57	7
116	Andres Käär	50	56.17	61.16	39	37	12	35	31	65	63	62	62	54	15
117	Tanel Saue	28	58.96	61.09	51	48	12	28	19	65	62	61	59	59	7
118	Tauno Piirikivi	42	58.98	61.04	31	48	15	35	8	64	63	61	60	59	18
119	Andres Minn	45	59.34	60.67	36	38	32	31	30	62	62	60	60	59	17
120	Raul Hindov	34	55.87	60.62	50	8	39	31	9	66	62	60	58	57	12
121	Argo Loo	33	0.00	60.47	41					81					1
122	Madis Oras	52	56.44	60.22	17	35	36	39	12	64	62	59	59	57	13
123	Toomas Teekel	38	59.62	60.07	9	32	31	51	7	63	60	60	59	58	12
124	Meelis Mälter	27	61.52	59.86	30	27	7	32	6	64	61	61	58	55	12
125	Udo Lüüs	47	60.20	59.67	15	7	37	6	51	61	61	60	59	58	17
126	Mairolt Kakko	34	61.45	59.66	50	11	26	8	30	64	63	63	59	50	16
127	Nikolai Järveoja	52	63.83	59.34	18	15	17	39	49	69	62	60	56	49	10
128	Tarmo Klaar	28	59.69	59.17	11	35	14	26	36	61	60	60	58	57	24
129	Kaarel Barinov	17	45.35	58.94	32	31	30	37	48	68	62	56	56	53	15
130	Jaan Kallisma	40	0.00	58.71	48	38	32	31	30	67	60	59	57	52	7
131	Alar Valdmann	19	59.12	58.13	17	27	18	31	30	60	59	59	58	55	19
132	Jüri Pärnik	37	63.36	58.12	15	39				75	71				2
133	Urmas Sulaoja	39	56.09	58.07	31	40	27	26	30	65	59	57	55	54	9
134	Kermo Käärst	17	43.99	58.01	30	37	51	32	31	65	65	57	53	51	13
135	Eduard Pukkonen	42	50.38	57.80	48	26	30	27	51	64	63	62	50	49	17
136	Heiki Einpaul	40	64.73	57.66	15	4	9	51	48	72	68	55	48	46	10
137	Fred Needo	19	57.74	57.59	30	26	27	17	32	60	60	59	55	55	17
138	Lauri Leppik	38	57.53	57.37	4	32	30	17	26	59	57	57	57	57	23
139	Kai Willadsen	50	59.38	57.09	14	6	50	12	38	63	58	55	55	55	8
140	Paul Poopuu	44	55.09	56.30	2	48	51	14	41	60	57	56	55	53	9
141	Jaak Teppan	18	52.53	56.19	9	48	37	51	16	67	56	56	55	47	11
142	Olari Needo	18	53.80	56.16	9	51	32	17	37	63	58	56	51	51	22
143	Heini Tammik	49	55.22	56.14	14	39	32	26	51	60	58	56	55	53	24
144	Arvo Kivikas	52	0.00	56.09	39	35	37	7	51	64	60	55	51	50	13
145	Ilmar Kink	32	0.00	55.91	32	30	31	37	35	79	68	65	34	33	7
146	Kalle Ojasoo	44	61.46	55.79	4	5	9	32	30	62	62	59	51	46	10
147	Priit Poopuu	22	57.53	55.52	9	15	8	32	51	61	56	55	54	51	9
148	Martin Simpson	15	44.36	55.43	32	49	39	31	30	58	56	56	54	54	15
149	Viljar Vainola	27	56.76	55.19	14	8	27	31	35	60	56	54	53	52	23
150	Koit Paasma	52	47.12	55.17	35	37	36	48	31	64	59	53	50	49	11
151	Tõnis Kruusmaa	25	0.00	54.60	40					73					1
152	Taavi Ahven	27	60.30	54.28	12	14				72	57				2
153	Jaak Jaagus	46	54.28	53.64	15	39	26	27	51	57	53	53	53	52	9
154	Kalev Külaase	21	62.94	53.50	6	7	9			64	64	60			4
155	Rein Unt	53	54.87	53.38	12	38	51	14	48	62	54	51	50	50	8
156	Helmet Sklave	17	0.00	53.17	9	7	15	36	35	70	63	62	39	32	12
157	Ats Uiboupin	17	61.72	52.90	5	4	6			76	56	53			4
158	Toomas Aan	40	59.64	52.63	15					70					1
159	Ragnar Kruusla	17	26.06	52.49	32	31	30	39	15	67	64	54	35		5
160	Anti Parik	49	52.27	52.37	7	36	51	32	15	55	53	52	51	51	23
161	Raivo Panker	37	55.51	52.10	7	47	3	27	37	62	54	52	50	41	14
162	Vahur Teppan	17	60.22	51.72	17	8	9			67	63	51			5
163	Heikki Pelkonen	48	0.00	51.71	31	30	32			62	61	60			3
164	Ülo Timuska	41	48.35	51.33	32	30	15	31	26	54	53	52	50	48	7
165	Urmas Aasa	17	51.45	51.32	9	30	15	37	31	58	52	50	50	46	17
166	Joonas Väärtnõu	17	31.56	51.12	30	32	31	48	38	54	52	51	50	49	11
167	Lauri Olli	30	48.95	50.84	30	12	14	27	32	64	54	48	45	43	7
168	Uku Rooni	13	44.77	50.69	47	52	17	33	39	58	53	52	46	44	27
169	Enn Kukk	28	49.69	50.52	14	26	38	32	30	57	54	48	48	46	8
170	Vermo Siim	32	55.00	50.44	8	12	9	31	30	57	55	53	48	40	5
171	Uku-Meelis Retel	39	0.00	50.24	48	50	51	39		62	56	54	51		4
172	Toivo Saue	54	45.36	49.98	39	15	51	48		71	52	51	49		4
173	Erkki Penu	31	0.00	49.93	50	39				67	38				2
174	Ago Samoson	47	0.00	49.79	36	48	37	39	35	57	56	49	44	43	6
175	Vello Post	44	54.46	49.76	14	12	32	27	48	65	52	46	44	41	12
176	Ülo Vainura	56	48.91	49.75	7	38	37	12	31	52	51	50	48	47	20
177	Üllar Taivere	32	50.48	49.49	36	8	9	17	37	53	52	52	47	43	7
178	Toomas Tiivel	28	51.95	49.07	4	32	31	26	12	58	50	47	46	45	9
179	Veiko Pak	37	60.28	49.03	15	39	7	6		70	53	49	47		4
180	Veikko Tamlak	34	45.74	48.78	8	34	32	31	4	52	50	50	47	44	10

181	Tiit Kerves	47	38.70	48.58	36	37	48	51	39	55	52	50	45	41	8
182	Mait Mändmets	28	54.99	48.53	19					65					1
183	Mattias Rennel	15	38.08	48.35	33	51	48	30	36	55	51	47	45	43	27
184	Ilmar Kirjanen	52	47.67	48.34	34	14	17	35	37	50	49	49	48	46	17
185	Mati Pilt	51	50.72	48.33	9	8	50	18	39	54	52	51	47	38	11
186	Allan Kaasik	34	46.96	48.22	48	51	8	9	6	53	50	48	48	41	7
187	Rauno Jõgeva	15	37.25	47.95	32	9	31	30	51	51	49	48	47	45	12
188	Tarmo Tolm	23	43.74	47.86	48	51	11			60	58	51			3
189	Indrek Reitalu	39	50.78	47.61	3	39	35	2	37	62	46	45	43	42	10
190	Urmas Tammemäe	42	36.23	47.58	47	26	48	51	37	51	50	49	45	43	11
191	Kaarel Kure	15	41.62	47.56	51	48	32	9	31	52	49	46	46	45	14
192	Rafael Gordon	56	45.89	47.49	36	32	38	18	26	50	47	47	47	47	16
193	Erik Keerberg	37	55.40	47.49	8	9	30	31		64	55	41			4
194	Margus Pulver	34	46.05	47.34	30	26	4	9	32	55	48	45	45	43	20
195	Silver Rebenits	24	44.27	47.32	8	51	36	16	35	54	49	46	44	43	13
196	Mihkel Mälter	57	47.07	47.17	7	35	36	37	6	51	47	47	46	45	17
197	Rein Hanstein	53	45.39	46.94	37	12	35	26	32	55	49	45	45	42	15
198	Ülo Viru	38	49.64	46.77	26	27	11	47	30	53	49	47	45	40	7
199	Tarmo Anton	17	37.60	46.74	51	48	31	15	36	59	54	53	35	33	6
200	Jüri Leesmäe	56	0.00	46.73	50	30	31	32	39	62	49	49	48		5
201	August Albert	38	0.00	46.59	41					62					1
202	Aimur Raudsepp	47	42.73	46.53	41	48	15	35	51	49	47	46	46	45	13
203	Avo Kõrvas	57	44.19	46.41	41	47	11	17	50	49	48	46	45	43	18
204	Tauno Murakas	22	20.25	46.27	51	37	35	48	36	53	50	49	44	35	8
205	Margus Sarap	37	54.35	46.20	17	15	26	48		57	53	53	24		7
206	Tago Teetamm	27	50.08	46.19	8	27	26	48	51	52	50	48	44	36	7
207	Avo Veermäe	52	52.20	46.06	15					61					1
208	Kaur Kase	15	34.56	45.90	33	32	30	51	40	52	46	45	44	43	23
209	Jaan Olvet	33	0.00	45.84	40					61					1
210	Rein Prank	53	44.58	45.75	7	37	6	30	8	52	52	44	43	38	15
211	Arthur Raichmann	30	45.41	45.32	27	37	32	30	35	56	47	45	40	39	11
212	Timo Sild	14	46.06	45.26	18	51	17	9	31	49	46	45	44	42	22
213	Rein Kriks	51	47.96	45.24	17	27	39	14	40	52	48	47	43	37	7
214	Mihhail Taivere	62	41.65	45.20	35	36	17	39	15	51	48	47	40	39	18
215	Reigo Vatsk	18	50.72	45.16	2	12	37	9	35	51	50	46	46	33	13
216	Kalle Nelk	52	45.78	45.00	26	37	11	7	38	48	45	45	45	42	29
217	Ants Tamm	59	43.49	44.88	37	6	36	12	30	48	45	45	44	43	17
218	Ahto Karu	47	43.26	44.80	41	48	27	26	15	47	47	46	43	41	14
219	Valdo Toome	44	45.23	44.66	30	26	19	12	32	49	47	45	43	40	9
220	Jüri Rokko	49	51.19	43.96	14	15	39			64	46	2			3
221	Priit Kuljus	16	47.28	43.94	7	6	48	51	36	60	47	39	38	36	12
222	Tõnis Uiboupin	14	45.59	43.92	9	7	6	35	36	46	45	45	41	41	20
223	Aivo Tamm	17	40.22	43.91	34	7	30	6	12	60	46	39	38	37	12
224	Jaan Ollino	58	38.02	43.90	39	30	32	31	15	46	45	44	43	41	8
225	Peep Eomõis	47	36.36	43.89	48	32	36	37	9	49	46	43	41	40	14
226	Peep Koppel	56	41.35	43.62	39	34	33	15	11	47	45	44	42	41	18
227	Indrek Kustavus	15	35.39	43.48	32	31	16	48	30	51	49	40	40	38	9
228	Tanel Vainura	23	50.57	42.98	9	7	6			54	51	47			4
229	Paavo Kroon	17	46.99	42.97	9	6	26	35	31	50	50	40	38	36	18
230	Heigo Põld	34	0.00	42.66	51	48				54	53				2
231	Madis Laes	44	0.00	42.49	32	31	30			54	52	33			3
232	Jüri Vanaveski	37	36.31	42.47	39	36	8	37	35	49	44	43	41	36	6
233	Väino Aul	54	33.61	42.23	32	31	40	30	14	48	44	40	40	40	6
234	Aldis Lapins	51	0.00	42.15	30	48	51	31	32	47	45	45	39	35	5
235	Kalev Ruberg	43	44.55	42.00	12	15	26	32	30	48	45	41	38	38	7
236	Ain-Meelis Hannus	29	46.85	41.98	8	9				56	48				2
237	Kalju Tilk	61	41.67	41.87	15	34	48	39	12	45	42	41	41	41	20
238	Sulev Tuude	47	45.21	41.54	26	50	39			53	51	34			3
239	Jürgen Niinre	25	39.86	41.53	26	27				55	33				2
240	Artur Rauk	16	45.82	41.44	6	5	27	30	36	55	43	39	36	34	15
241	Kalvis Mihailovs	14	0.00	41.23	49	31	32	36	30	44	43	42	39	38	7
242	Eerik Tamm	38	45.18	41.18	27	26	34	33	39	53	47	42	33	30	7
243	Meelis Kadak	18	50.46	40.80	15	31	16			51	51	41			3
244	Lasse Kataja	56	0.00	40.54	32	31	30			53	48	42			3
245	Tõnu Nurm	55	44.30	40.37	6	39	7			62	39				3
246	Taaniel Tigas	16	40.07	39.94	8	7	37	36	32	45	41	40	39	35	13
247	Lauri Tammemäe	14	6.17	39.93	47	30	50	32	48	46	40	38	38	37	17
248	Jarmo Kytö	47	0.00	39.72	32	30	31			53	45	42			3
249	Tauno Kure	45	38.84	39.70	36	7	40	39	16	51	49	40	27	11	5
250	Kalju Vaikjärv	48	33.80	39.59	48	51	40	36	27	42	40	40	40	36	14
251	Toomas Sõukand	15	44.19	39.57	9	17	7	36	31	50	44	39	34	32	21
252	Sulev Kuiv	46	42.60	39.44	26	27	9	37	35	46	41	39	38	33	8
253	Georg Sooberg	61	38.70	39.37	51	17	32	39	31	42	40	39	38	38	20
254	Mati Tõnus	61	37.87	39.24	34	18	33	17	37	43	42	40	36	35	27
255	Raimo Mäkelä	59	41.27	39.21	6	19	39	12	32	43	43	38	37	34	18
256	Riho Männi	51	47.31	39.20	14	12	15			54	44	25			3
257	Taavi Kuha	19	39.19	39.12	37	18	17	36	35	54	48	36	31		5
258	Elmo Pärna	58	38.82	39.11	32	18	30	51	6	43	41	38	37	36	13
259	Martin Malva	17	30.38	39.11	30	31	40	32	26	51	42	40	33	30	7
260	Kaino Valdre	50	44.42	38.96	26	27	40			50	48	36			3
261	Kari Hovi	53	32.34	38.75	51	48	27	31	2	46	42	39	34	33	9
262	Meelis Mälberg	32	0.00	38.15	51	48				50	45				2
263	Kaspar Russak	15	35.67	38.06	51	17	32	6	49	42	39	39	36	35	19
264	Kristian Moor	17	45.43	38.00	27	12	26	30	31	52	46	39	31	23	15
265	Andrus Sipsaka	41	35.50	37.97	9	40	51	38	8	42	40	39	37	31	8
266	Rein Küttim	63	36.56	37.97	47	39	11	33	52	40	39	39	36	36	24
267	Mati Kallemets	55	44.95	37.87	12	3	2			45	45	44			9
268	Jaanus Mäe	16	30.85	37.69	38	30	32	2	48	46	41	40	34	28	14
269	Peeter Adler	47	43.26	37.57	15	9	8			52	42	36			3
270	Ago Mõttus	50	45.14	37.51	17	7	6	30	31	45	44	43	29		9
271	Edmond Penu	34	0.00	37.25	50	39				47	46				2
272	Vello Vasser	46	30.47	37.15	48	51	14	15	39	50	46	35	23	9	5
273	Kalle Kalm	52	33.56	37.04	39	37	35	15	36	42	38	37	36	33	9
274	Jouko Visa	56	0.00	36.99	30	32	31			46	43	42			3
275	Jaan Kostjukov	15	34.27	36.89	26	35	27	37	31	39	39	36	36	35	20
276	Urmas Laev	40	36.35	36.86	40	12	48	26	51	41	39	38	33	33	8
277	Margus Vasser	19	41.75	36.83	15	48	51	39		49	43	38	27		4
278	Neeme Malva	47	33.30	36.81	40	34	32	26	27	42	40	36	34	32	9
279	Heikki Kyyrönen	58	0.00	36.78	32	51	30	48	31	40	38	37	36	32	5
280	Ain Iro	28	0.00	36.69	30	32	31			49	42	18			3
281	Tõnu Sikkal	47	43.05	36.59	17	18	15	39		47	44	38			4
282	Sauli Hyytiäinen	56	0.00	36.54	31	32	30			46	43	40			3
283	Nikolai Kuha	61	16.97	36.51	36	51	35	48	37	44	37	36	34	32	9
284	Arturs Paulins	13	0.00	36.48	30	32	48	31	51	41	40	35	33	33	5
285	Veiko Vunder	16	28.26	36.42	32	51	30	48	37	42	37	37	36	31	10
286	Kristjan Oolo	16	42.81	36.39	9	7	6			46	43	39			7
287	Janek Pinta	30	0.00	36.25	30	32	31			52	38	38			3
288	Kristjan Loorits	14	32.76	36.08	31	32	39	26	27	39	38	37	34	32	13
289	Aare Huik	33	40.53	36.03	8	6	9			52	38	24			4
290	Ants Turban	38	43.13	36.00	27	30	32	36	31	53	43	31	28	25	7
291	Joosep Toome	17	29.32	35.96	30	31	27	12	32	44	40	34	31	31	9
292	N. Gerassimchuk	15	35.55	35.82	14	36	27	35	26	38	38	36	35	32	24
293	Kaarel Lassel	37	40.55	35.78	12					48					1
294	Arno Ruusalepp	29	53.28	35.77	15					48					1
295	Tõnu Savi	58	40.41	35.66	15					48					1
296	Aadu Pannal	36	42.06	35.65	27	26	30	31	15	48	42	38	26	24	6
297	Raivo Leht	49	0.00	35.64	38					48					1
298	Karl-Valdor Kuusk	59	0.00	35.56	30	34	39	32	33	40	37	37	35	28	6
299	Vlad. Pahhomenkov	31	40.30	35.56	12	40				47	25				2
300	Tarmo Valdre	18	37.88	35.55	27	40	26			46	41	38			3
301	Marek Rosenberg	28	41.80	35.53	2	6	8			46	41	39			9
302	Mati Poom	58	38.00	35.52	15	32	26	19	36	43	35	34	33	32	16
303	Hannes Kerem	15	27.42	35.41	32	48	31	36	27	48	35	32	32	30	13
304	Renee Mõttus	29	40.12	35.40	17	18				47	40				2
305	Andres Isakar	24	0.00	35.29	48	51				47	33				2
306	Janek Lauter	15	28.21	35.18	36	51	27	37	35	38	36	36	35	31	22
307	Martti Kivi	15	32.09	35.12	9	37	36	35	31	41	37	34	33	30	17
308	Riho Kilp	61	30.13	35.03	38	30	31	3	32	43	36	34	31	31	19
309	Kalmer Keevend	45	37.05	34.94	15	51	12	48	8	49	35	34	28	28	8
310	Heino Mardiste	66	33.76	34.89	18	30	31	32	15	39	37	37	31	31	6
311	Jaanus Viljamaa	39	0.00	34.78	31	32	30	51	48	44	41	38	14		5
312	Jüri Kadaja	49	28.39	34.77	32	12	31	30	26	44	38	36	34	21	7
313	Rein Indlo	63	27.63	34.75	35	39	34	51	48	38	38	33	33	32	19
314	Kalev Kukk	51	35.96	34.49	50	27	26	51	48	42	40	35	28	28	6
315	Jüri Zimmermann	64	36.40	34.45	18	2	48	3	51	43	33	33	32	30	8
316	Indrek Viikmaa	31	0.00	34.44	51	35	37	48	36	44	44	34	29	10	5
317	Märt Roosaare	15	31.07	34.44	48	17	30	32	6	42	34	32	32	32	15
318	Väino Kundla	48	18.03	34.29	34	47	35	37	33	42	36	33	33	27	8
319	Andrus Jakobson	31	0.00	34.25	30	32	31			50	36	23			3
320	Toomas Ellervee	40	0.00	34.23	39					46					1
321	Toomas Koppel	49	32.82	34.03	30	26	27	31	32	38	35	34	32	31	6
322	Johannes Ehala	16	0.00	34.01	36	32	35	51	37	38	38	34	31	29	7
323	Tiit Olju	48	42.87	33.85	15	26	47	11	39	49	46	24	23	12	5
324	Üllas Jaaska	48	0.00	33.77	48	51	40	49		45	40	34	17		4
325	Jüri Ümarik	64	34.17	33.64	4	32	7	16	48	37	36	33	32	31	12
326	Indrek Jentson	38	30.43	33.58	8	32	31	30	9	42	39	33	28	26	7
327	Ain Relo	64	33.03	33.52	15	12	2	32	48	40	34	33	31	30	15
328	Enn Aedna	58	29.80	33.39	39	30	26	31	9	39	34	33	32	28	12
329	Mart Kainel	57	0.00	33.26	39	48	51			47	36	11			3
330	Eimar Jõgisu	60	32.10	33.22	12	30	31	32	26	38	35	32	31	30	8
331	Lembi Nõmm	58	30.93	32.79	15	50	48	51	9	42	37	30	29	26	7
332	Heino Peeterson	65	28.51	32.68	30	31	26	48	39	39	35	31	30	29	12
333	Mati Sarap	15	35.32	32.61	27	51	17	16	48	45	33	32	28	25	8
334	Tanel Mõttus	17	23.51	32.57	35	37	5	36	6	48	36	27	27	24	12
335	Mihkel Nahkur	43	31.99	32.55	26	39	30	32	31	38	35	33	29	27	5
336	Jaak Reimaa	47	37.21	32.16	8	7	6	30		40	40	31	6		6
337	Tarmo Roos	18	36.35	32.07	15	39				43	26				2
338	Harry Veide	50	40.94	31.99	39	15				43	31				2
339	Rauno Visa	56	0.00	31.96	31	30	32			39	37	37			3
340	Risto Bauman	17	0.00	31.90	51	48	39			45	35	7			3
341	Enno Lelumees	63	31.22	31.70	31	30	32	26		39	38	33	31		4
342	Kaarel Nummert	14	32.70	31.65	27	26	49	17	32	34	33	32	31	28	20
343	Tormi Torop	15	23.48	31.50	35	37	6	48	51	39	35	32	29	24	13
344	Timo Ilves	15	27.05	31.36	48	32	31	30	15	41	33	33	27	23	7
345	Hardy Kaseleht	16	35.43	31.26	15	39				42	35				2
346	Ats Virumäe	56	31.40	31.22	27	32	26	31	6	34	32	31	30	29	15
347	Timo Simonlatser	16	32.90	31.19	40	30	31	15	32	45	43	31	20		6
348	Keijo Linnakoski	67	0.00	31.14	32	30	31			39	37	33			3
349	Tiit Koppel	58	25.45	31.11	11	34	39	35	37	33	32	31	31	29	25
350	Valter Ploom	61	31.44	30.98	36	17	35	31	6	39	37	27	27	26	19
351	Harry Heinrichsen	69	29.11	30.94	30	48	32	40	26	32	31	31	31	30	14
352	Tiit Ploompuu	51	23.38	30.76	37	35	26	36	27	40	36	32	21		5
353	Ilmar Mõistlik	58	31.89	30.75	31	12	15	30	32	38	35	32	30	19	5
354	Kalju Toomas	55	0.00	30.70	48	41	51	39		41	36	26	24		4
355	Priit Kõiv	14	15.78	30.67	36	37	30	31	51	34	34	29	29	27	11
356	Reino Pajuoja	67	0.00	30.47	31	30	32			38	37	33			3
357	Aare Limberg	49	27.75	30.46	34	12	31	32	30	40	33	27	27	26	7
358	Ivar Laes	15	0.00	30.42	32	30	31			45	31	22			3
359	Annes Naan	43	35.64	30.30	15	12	27			38	35	34			5
360	Mikk Medijainen	18	36.53	30.18	8	9	39			44	31	25			3
361	Einar Raudkepp	37	0.00	30.11	39					40					1
362	Jaagup Truusalu	14	26.42	30.07	51	32	18	48	15	35	35	34	24	22	9
363	Kristo Heinmann	13	31.04	30.07	6	32	17	18	35	36	29	29	28	28	20
364	Tarmo Kure	44	35.82	30.05	15	9				40	35				2

365	Jüri Merirand	47	0.00	30.02	39					40					1
366	Jüri Tarmak	56	30.80	29.96	37	26	12	7	50	31	31	31	29	28	25
367	Jaakko Mäkinen	57	0.00	29.92	31	32	30			39	36	31			3
368	Jaan Viirmaa	64	27.90	29.86	30	26	31	32	27	36	31	29	27	26	5
369	Uuno Vallner	55	28.78	29.85	11	50	15	30	31	34	34	30	27	24	8
370	Peeter Lind	36	40.60	29.80	14	15	16			51	23	12			3
371	Tanel Bauman	19	0.00	29.58	39	51	48	40		40	34	25			4
372	Mihkel Nummert	18	12.74	29.26	32	31	30	39	8	41	41	33	15	14	6
373	Valeri Gorbatsov	17	0.01	29.22	52	40	39	15		48	25	1	0		4
374	Jüri Jakobson	28	22.72	29.18	48	51	14	8	26	39	36	27	21	20	7
375	Arnold Perner	60	0.00	29.14	32	50	30	31	39	36	34	33	24		5
376	Rudolf Mürk	60	0.00	29.05	39					39					1
377	Tõnu Tolm	49	0.00	29.01	48	51				39	33				2
378	Ants Karu	31	33.44	28.93	26	8	9			40	32	27			3
379	Tiit Simonlatser	14	27.95	28.62	31	27	30	32	15	33	31	29	26	24	8
380	Sander Blehner	30	0.00	28.57	48	51				38	34				2
381	Toivo Toomas	45	0.00	28.52	51	39				38					2
382	Lauri Sild	12	26.49	28.42	49	15	39	16	51	37	36	28	25	17	22
383	Peep Vallistu	45	30.83	28.22	12	40	17	6	30	31	30	29	26	24	16
384	Mauri Sinnelä	50	0.00	28.17	32	30	31			36	35	28			3
385	Martinsh Purins	14	0.00	28.12	49					37					1
386	Cent Laks	15	19.85	28.10	35	36	48	7	4	35	33	29	26	16	13
387	Enno Aljas	45	0.00	28.00	37	36	35			36	34	26			3
388	Tõnis Jürimäe	20	48.93	27.90	39	15				37					2
389	Jüri Beilmann	54	32.87	27.86	26	27	14	31	32	35	34	29	21	20	6
390	Erkki Liiv	20	44.27	27.85	30	15	32	31		43	27	26	6		4
391	Mati Karp	50	31.05	27.51	12	26				37	32				2
392	Rein Liiva	46	27.75	27.51	27	26	32	50	31	31	31	30	27	18	7
393	Agu Koppa	55	27.88	26.96	7	31	5	36	6	33	26	26	25	25	23
394	Arvo Orupõld	63	31.93	26.94	27	12	15	39		37	30	22			5
395	Rain Kirjanen	17	25.20	26.84	26	37	30	8	27	34	31	28	21	20	14
396	Anti Aasma	16	15.17	26.55	51	48	39	3	38	40	34	21	21	16	12
397	Marek Berkman	14	27.99	26.20	9	12	26	48	32	29	29	26	25	22	11
398	Raul Mõtus	32	29.68	26.05	14	12	51	48	4	38	28	26	24	12	5
399	Ilmari Tupitsa	63	0.00	26.04	31	30	48	32	51	32	31	28	25	7	5
400	Lembit Vassil	61	27.66	25.96	36	17	12	7	35	36	30	25	24		8
401	Ormar Lutsberg	37	0.00	25.84	35	36				33	31				2
402	Priit Laes	19	0.00	25.78	31	32	30			38	27	19			3
403	Hillar Nikkari	39	22.23	25.75	35	26	33	34	8	29	28	27	25	20	12
404	Tõnu Raid	63	30.45	25.47	15	36	51	37	26	35	33	28	17		6
405	Servo Kasi	65	0.00	25.43	32	48	30	31	51	29	29	27	23	20	5
406	Vallo Männiste	14	29.54	25.40	9	6	15	36	51	34	31	24	19	19	11
407	Heikki Kivioja	48	0.00	25.02	31	30	32			33	30	23			3
408	Tõnu Kirss	65	21.02	24.99	32	31	27	30	26	31	28	24	24	18	6
409	Urmas Heinsoo	46	0.00	24.86	40					33					1
410	Esa Tarkiainen	57	0.00	24.67	32	51	30	48	31	35	26	26	21		5
411	Villem Reitalu	15	21.17	24.60	2	30	35	48	51	27	27	24	24	21	14
412	Even Toomas	15	28.62	24.32	6	7	17	39	51	29	28	28	19	9	10
413	Are Kaasik	70	26.63	24.25	8	27	48	39	30	27	27	25	22	21	18
414	Vello Loorits	61	17.10	24.06	26	30	31	32	48	27	26	24	22	21	9
415	Jörgen Vaikjärv	15	17.34	23.50	51	40	50	32	27	32	26	21	19	19	14
416	Siim Koolmeister	14	14.80	23.38	31	51	48	32	9	27	25	22	21	21	9
417	Heino Heinloo	71	21.31	23.35	48	6	39	36	32	27	24	22	22	22	21
418	Tiit Toomas	13	27.26	23.17	6	4	5	51	39	33	33	16	12	4	10
419	Ott Kevvai	13	21.61	23.14	6	32	7	51	36	32	26	24	18	16	16
420	Ain Uusna	64	0.00	23.10	39	31	30	50	32	29	27	26	9	4	5
421	Ranar Vallner	18	26.54	22.99	6	30	31	32	26	37	34	17	14	13	11
422	Andres Allkivi	32	26.05	22.98	26	32	27	30	31	32	25	24	12	8	5
423	Sulev Vill	49	0.00	22.90	30	48	51	35		29	28	24	3		4
424	Martin Tõrra	61	21.88	22.64	14	48	35	51	6	31	29	22	17	15	7
425	Indrek Aul	16	17.94	22.41	30	32	14	31	39	29	29	21	0		5
426	Margus Jaanus	40	24.27	22.25	8	12	51	48	26	27	24	22	21	19	11
427	Rein Raid	60	25.08	22.17	17	18	39	15		30	26	21	20		4
428	Ants Lindre	59	22.23	21.78	2	50	3	15	39	28	24	20	19	18	7
429	Mihkel Aan	14	20.57	21.23	7	32	31	9	8	24	24	24	20	13	16
430	Tõnis Prangli	18	20.59	20.80	6	9	5			32	20	10			5
431	Erki Lehis	18	25.11	20.60	17	9	8			33	18	9			5
432	Jaak Evert	33	22.89	20.20	26	27				27					2
433	Ilmar Kask	66	12.46	19.90	48	39	51	15		27	23	17	12		4
434	Reino Koski	58	0.00	19.81	32	31	30			33	17				3
435	Guido Trees	44	29.49	19.67	19	12	39	15		33	17	7	4		4
436	Priit Paasma	17	27.13	19.66	35	9	8	30	15	29	22	18	18	11	9
437	Oliver Malsroos	17	5.98	19.50	30	51	31	12	48	34	32	12	11	9	11
438	Karl Samoson	13	0.00	19.48	39	35	51	37	48	23	20	20	17	17	6
439	Allan Talver	17	0.00	19.33	51	34	33	39	48	27	27	13	11	5	5
440	Aarne Mardiste	60	0.00	19.19	39					26					1
441	Alar Teras	28	34.26	19.07	40	14				25	23				2
442	Feliks Kipper	71	15.42	19.03	30	32	39	31	12	21	20	18	18	18	18
443	Edgar Tammik	72	18.94	18.99	15	30	12	32	50	23	19	19	18	16	17
444	Toomas Naelapää	52	13.60	18.92	30	32	48	51	27	22	20	19	18	17	10
445	Uve Nummert	41	26.01	18.81	15	30	27	16	51	32	19	16	14	14	12
446	Erki Säks	19	19.46	18.79	51	48	8	39		39	8	1			4
447	Egon Bogdanov	15	0.00	18.69	30	31	32	48	51	27	25	14	9		5
448	Arne Kolk	52	20.13	18.43	27	40	14	32	30	23	22	21	16	10	8
449	Jaan Orav	62	23.36	18.32	27	26	12	39		27	19	15			4
450	Enn Kuusik	54	0.00	18.25	32					24					1
451	Jaan Kallo	54	16.67	18.19	32	3	31	38	2	26	23	16	14	11	14
452	Kaarel Koitmets	66	17.57	18.10	14	40	39	48	32	20	18	18	18	16	17
453	Märt Künnapas	60	0.00	18.08	51	48				23	22				2
454	Karl Valgepea	70	16.65	18.07	31	48	30	39	26	22	21	16	16	16	12
455	Tiit Riismaa	53	0.00	18.06	30	32	31	38		24	21	12	3		4
456	Kalev Metsis	25	19.54	17.37	4	5				23	21				2
457	Riho Kadaja	17	0.00	17.16	32	31	38	30		28	15	10	3		4
458	Sven Oras	13	18.59	17.04	15	51	7	12	35	26	23	17	13	7	18
459	Heiki Rammul	54	0.00	17.00	48	39				23	15				2
460	Ivo Tamla	42	13.35	16.75	30	32	27	31	12	22	20	18	13	12	8
461	Silver Rauk	13	18.70	16.69	6	5	4	36	32	21	19	16	14	13	14
462	Tauno Tiirats	11	16.70	16.63	15	37	35	48	36	27	16	13	13	13	19
463	Siim Padosepp	14	12.52	16.32	30	51	27	36	37	26	17	16	13	10	16
464	Villu Uus	13	8.65	15.78	31	32	8	30	9	28	16	11	9	8	5
465	Osvald Mõttus	72	15.78	15.10	48	15	9	51	37	23	20	14	13	6	8
466	Hillar Valk	57	19.10	15.02	14					20					1
467	Johannes Heinsoo	13	17.50	14.83	6	17	18	51	48	18	17	17	13	5	12
468	Juhan Hunt	65	0.00	14.75	39					20					1
469	Kaarel Kork	15	0.00	14.70	39	38	49			21	16	15			3
470	Mattias Naan	16	14.53	14.69	32	27	12	31	26	20	17	16	7		5
471	Erik Prank	19	22.76	14.44	9	15	39	8	36	28	14	13	9	6	8
472	Kristo Keevend	21	18.28	14.21	8	9				19	11				2
473	Jakob Vinkel	61	16.06	14.17	12					19					1
474	Kenny Kivikas	11	11.67	13.97	48	5	51	36	38	17	14	14	13	12	19
475	Siim Sipsaka	18	15.45	13.74	26	27	39			18	16	1			3
476	Mark Laine	14	14.22	13.73	27	36	26	32	9	19	18	11	10	10	11
477	Eeli Tiigimägi	72	18.59	13.42	26	39	27			19	15	14			3
478	Tõnu Tiits	65	0.00	13.25	30	39	32	33	31	19	16	16	8	5	6
479	Aleksandr Klimin	15	0.52	13.25	51	48	39	17	15	23	17	7	1		5
480	Priit Truusalu	39	14.56	13.14	30	48	15	51	31	25	14	13	7	1	6
481	Keio Hämäläinen	15	0.00	13.08	48	39	49	51		22	11	10	9		4
482	Aavo Härma	66	14.56	12.85	12					17					1
483	Arne Kivistik	69	19.58	12.66	15	30	31	32		17	14	14	12		4
484	Raido Mitt	11	8.36	12.43	32	51	30	48	8	16	15	11	11	9	16
485	Rein Mesila	65	14.13	12.29	12					16					1
486	Mihkel Kala	14	12.73	12.29	18	26	36	48	51	18	13	11	11	9	20
487	Madis Mahlapuu	15	0.00	12.22	48	51				16					2
488	Joonas Jürisaar	30	0.00	12.19	40					16					1
489	Kalev Bogdanov	46	12.70	12.09	8	32	30	9	31	19	13	10	6		5
490	Arno Vaik	29	13.48	11.89	5					16					1
491	Raido Õunapuu	14	0.00	11.69	40	39				16	5				2
492	Andres Aul	18	9.63	11.57	31	30	39	40	32	32	18	2			6
493	Jaagup Toome	15	16.03	11.57	12	39	15	26	30	18	14	10	9		6
494	Erki Pellja	12	12.62	11.49	15	18	36	32	17	18	10	10	10	9	20
495	Priit Talves	16	21.67	11.45	15					15					1
49	Ove Uhtlik	3	0.0	11.3	3	3				1	1				
497	Helmut Karin	72	9.69	11.18	30	33	8	31	15	16	12	10	9	8	20
498	Mihkel Lokk	15	9.62	11.11	32	31	9	8	30	22	14	11	3		6
499	Stepan Kolesnikov	16	29.84	11.04	14	32	15	30	31	35	7	6			6
500	Martin Marga	14	0.00	10.66	51	48	49	39		17	9	1	0		4
501	Vaido Vähk	16	13.31	10.60	15	9	8			16	10	3			3
502	Jaanus Tilk	15	0.00	10.50	48	39	51			15	11	11			3
503	Viljar Krünberg	59	9.04	10.48	30	32	26	27	31	14	12	11	4	2	5
504	Hannes Timmi	12	9.27	10.40	31	5	37	9	35	15	11	9	9	8	19
505	Osmo Suomalainen	64	0.00	9.91	30	31				13	7				2
506	Tõnu Loog	42	6.24	9.86	48	18	51	37	36	17	13	11	4	4	10
507	Ott-Kaarel Kalm	11	7.19	9.76	48	32	31	4	37	12	10	10	9	8	20
508	Kaido Lepik	12	4.98	9.68	31	51	48	49	35	13	10	10	8	8	17
509	Kristo Kangur	15	10.49	9.63	48	51	9	39	8	13	12	9			5
510	Ott Kartau	14	0.00	9.59	51	48	39	47		12	12	7			4
511	Kris Konsap	12	6.79	9.53	51	30	31	9	48	11	10	10	8	8	18
512	Anti Kadakas	15	13.98	9.35	12	39				12	3				2
513	Henno Adrat	70	10.66	9.30	30	12	39	31	3	19	15	5	4	4	10
514	Jaakko Kansanen	63	0.00	9.26	32	31	30			13	10	8			3
515	Karl Keerberg	12	4.86	9.25	30	31	36	9	37	13	12	8	7	6	11
516	Tarmo Haidak	16	0.00	8.88	48	49	51			18	4				3
517	Priit Annusver	19	0.00	8.76	30	32	31			12	10				3
518	Martin Murakas	13	9.24	8.59	15	40	39			11	11	0			3
519	Ergo Nõmmiste	46	8.32	8.45	48	26	37	30	14	11	11	7	7	7	18
520	Mihkel Paulus	13	3.21	8.09	36	37	48	31	32	13	11	8	5	4	15
521	Heldur Väljamäe	54	0.00	7.85	39	47				10					2
522	Aleksandr Shved	10	7.47	7.84	39	40	11	49	12	9	8	8	7	7	7
523	Taavi Talver	13	0.46	7.45	51	48	34	32	31	11	9	9	6	3	10
524	Ülar Meejärv	13	5.64	7.28	51	17	31	39	48	14	6	6	5	5	13
525	Enn Uussaar	61	0.00	6.98	39					9					1
526	Marko Anton	13	4.29	6.97	48	51	16	15		12	6	4			4
527	Kaur Kattai	11	0.00	6.95	18	17	49	39	6	9	8	7	6	1	9
528	Georg Onoper	11	2.31	6.90	51	37	36	27	32	10	9	8	6	3	18
529	Jaan Elken	15	7.76	6.90	12	9	15	31		12	5				5
530	Valju Tali	66	7.68	6.84	14	32	30	8	26	11	8	6	6	4	16
531	Erko Õunapuu	28	7.67	6.76	26	27				9	2				2
532	Peteris Bush	12	0.00	6.66	32	31	30			9	8	5			3
533	Sander Nahkor	14	0.00	6.41	39					9					1
534	Ergo Tee	14	3.24	6.31	51	32	48	17	18	11	7	7	4	3	7
535	Peeter Kirss	12	3.00	6.22	30	32	31	26	27	9	8	5	4	2	5
536	Pavel Krivorukov	15	6.88	6.07	12	15				8					2
537	Holger Kruusla	14	0.00	5.99	39					8					1
538	Vahur Vaht	14	0.00	5.82	51	48				8	1				2
539	Olari Torop	12	4.22	5.64	48	9	39	51	8	11	5	4	3	3	5
540	Jaan Loide	57	5.79	5.41	26	9	27			10	3	1			4
541	Madis Vasser	14	5.30	5.19	15	14				7	4				2
542	Priit Randman	13	0.00	5.15	39	40				7	6				2
543	Asso Toming	14	8.61	4.73	9	51	48	8		6	6	4	3		4
544	Rauno Heinmann	12	3.28	4.47	48	37	36	27	17	5	5	4	4	4	20
545	Toomas Penno	15	4.90	4.33	15	12				6	3				2
546	Taavi Koemets	12	4.68	4.14	17	18	26			5	5	4			7
547	Richard Rooden	79	0.00	4.10	39					5					1
548	Silver Oras	12	2.56	4.03	48	12	32	30	51	5	5	4	4	2	14
549	Jonatan Karjus	11	4.49	3.99	6	5	4			10					3
550	Sander Haukamägi	14	1.71	3.72	36	27	37	35	26	11	4	2	2	0	7

551	Siim Valli	13	0.00	3.37	48	51				4					2
552	Jaan Viru	12	2.77	3.28	17	30	26	32	47	5	4	3	3	2	9
553	Timo Piirmann	13	3.68	3.25	9	8				4					2
554	Uku-Laur Tali	10	3.54	3.13	15	39				4	0				2
555	Artur Klimson	14	5.33	3.11	40	15	39			5	3				3
556	Rein Veski	69	2.09	3.08	51	31	26	48	32	4	3	3	3	2	8
557	Jarmo Reha	11	3.44	3.04	26	27				4	3				2
558	Tõnu Keskküla	64	0.00	2.86	34	37	36	35	33	6	4	3	0		6
559	Andres Tamla	17	0.00	2.85	51	48				4	1				2
560	Tauri Tõugjas	11	3.18	2.81	26	27	6			4	3	3			9
561	Sven Helistvee	13	0.33	2.61	48	51	8	4		5	2	0	0		4
562	Marek Rosenberg	12	3.14	2.60	16	49	39			4	3				3
563	Elar Pedaja	15	2.84	2.52	9	8	6			4	2	0			4
564	Björn Panker	9	4.60	2.44	12	47	11			5	1				3
565	Taavi Tiirats	14	2.03	2.44	9	8				3	0				2
566	Rainer Ruberg	12	2.41	2.13	26	27				3	1				2
567	Artur Nevinski	11	1.51	1.70	5	4	17			3	1	0			6
568	Joonas Oja	14	0.00	1.27	39					2					1
569	Kristjan Parve	11	1.18	1.04	7	5				1					2
570	Rauno Reiska	11	0.94	0.84	27	26	16			2	0				3
571	Timo Tobreluts	12	0.72	0.64	16					1					1
572	Vahur Vallistu	14	0.00	0.31	40					0					1
573	Jaak Jaaniste	58	0.31	0.28	26	27				0					2
574	Hans Terasmaa	17	5.18	0.27	16	15				0					2
575	Risto Vaikjärv	**	0.00	0.10	39					0					1
576	Mikk Kadak	13	0.72	0.02	15	48	16			0	0				3
577	Matis Karu	24	0.00	0.00	31					0					1
578	Peep Pihlak	69	0.00	0.00	39					0					1
579	Aleksei Klimin	14	0.00	0.00	15					0					1
580	Fred Kamberg	11	0.00	0.00	18	7	17			0					6
581	Tauri Tilk	15	0.00	0.00	39					0					1
582	Mihkel Kakko	10	0.00	0.00	12					0					1
583	Ain Roosimägi	13	0.00	0.00	39					0					1
584	Jaanus Jallai	11	0.00	0.00	5					0					1
585	Kalju Soo	72	0.00	0.00	26					0					1
586	Lauri Ruberg	15	0.00	0.00	27	26				0					2
587	Tanel Terasmaa	18	12.55	0.00	16	15				0					2
588	Kalvo Kriisk	23	16.71	0.00	6	7				0					2
589	Ants Erm	68	0.00	0.00	26					0					1
590	Andres Aljas	16	0.00	0.00	35					0					1
591	Ragner Kaasiku	17	0.00	0.00	39					0					1
592	Simo Lepikult	13	0.00	0.00	39					0					1
593	Siim Hussar	13	2.16	0.00	39	15				0					2
594	Vallo Vaher	26	0.00	0.00	48					0					1
595	Jefim Krzanovski	15	0.00	0.00	15	12				0					2
596	Andres Aru	34	0.00	0.00	12	8	9			0					3
597	Raiko Kaasiku	16	0.00	0.00	39					0					1

O-jooksu edetabel 2002. Naised

Jrk	Nimi	va	eep	ep2	v1	v2	v3	v4	v5	p1	p2	p3	p4	p5	ko
1	Anu Annus	22	100.00	100.00	15	39	5	43	4	110	107	105	102	100	10
2	Maret Vaher	29	98.72	98.30	15	39	13	9	38	105	104	103	101	99	12
3	Kirti Rebane	29	95.63	95.66	6	4	38	30	31	100	99	99	97	97	20
4	Viivi-Anne Soots	31	95.34	95.55	39	7	4	8	31	102	101	97	96	95	14
5	Elo Saue	30	90.09	91.85	39	15	13	18	48	105	91	90	89	88	8
6	Merike Vanjuk	26	84.63	89.65	48	39	51	10	7	93	93	93	86	83	18
7	Triin Vask	32	84.96	86.41	39	9	18	51	32	91	87	86	85	83	20
8	Siiri Mere	18	76.16	82.94	13	28	29	51	39	86	83	83	82	81	22
9	Jana Kink	34	81.10	82.90	9	37	32	16	31	84	84	84	82	81	18
10	Eveli Saue	18	83.72	81.23	8	9	7	36	29	84	84	83	80	75	12
11	Annika Rihma	18	74.19	80.80	28	50	38	51	15	86	82	81	79	77	23
12	Piret Klade	19	77.99	79.72	39	16	15	52	50	83	82	81	77	76	17
13	Marilin Sulg	20	78.42	77.72	14	31	30	7	16	88	79	74	74	73	23
14	Liis Johanson	19	77.05	77.58	13	38	39	15	5	82	80	77	75	75	23
15	Ingrit Kala	34	77.15	74.85	10	39	5	48	9	83	78	78	71	66	9
16	Tuuli Mäeots	20	72.47	74.09	9	32	31	30	4	77	76	73	73	71	14
17	Kadri Limberg	20	72.49	70.73	32	14	7	30	4	74	73	70	69	67	19
18	Kristi Vassil	27	65.73	70.59	39	7	35	48	5	87	73	72	61	60	8
19	Mairit Trei	18	70.88	69.75	13	9	30	51	5	75	71	69	67	66	23
20	Tiina Oras	41	66.25	69.23	18	31	32	39	48	71	70	70	70	65	14
21	Marje Viirmann	42	66.08	68.84	39	40	15	48	51	72	71	68	67	67	15
22	Age Poom	23	81.46	68.71	9	13	4			85	79	78			4
23	Lilian Jõesaar	25	56.48	68.03	31	30	32	7	37	72	71	69	64	63	9
24	Sarmite Sild	40	68.73	67.89	18	39	37	17	7	72	69	68	67	64	18
25	Minija Pääslane	33	64.93	67.52	18	39	32	35	36	75	72	66	63	62	14
26	Merliis Sulg	17	63.09	67.47	30	32	13	31	7	75	73	67	62	61	28
27	Kati Rooni	15	63.03	67.13	38	18	50	37	31	71	70	69	63	62	30
28	Helle Trossmann	20	66.66	66.90	39	15	14	32	9	74	69	65	64	63	25
29	Mirjam Heinmann	34	68.35	65.38	5	7	9	30	48	70	69	66	61	60	15
30	Edit Epner	26	63.03	64.95	32	7	9	31	48	67	66	65	65	62	14
31	Edith Madalik	27	74.27	63.12	7	15	4			80	71	71			7
32	Ruth Vaher	31	0.00	63.04	15	38				82	76				2
33	Lea Leppik	37	64.83	62.83	17	7	3	30	51	70	63	61	60	59	22
34	Piia Paasma	23	63.67	62.76	30	17	32	31	37	67	64	62	61	60	13
35	Reet Johanson	43	65.06	62.69	15	9	7	38	49	66	65	64	60	58	9
36	Anni Raudsepp	21	66.66	60.98	16	30	9	4	32	73	60	59	58	55	8
37	Kadri Uiboupin	16	58.82	60.80	16	51	39	50	18	67	62	60	59	56	26
38	Tatjana Linjova	32	60.96	60.58	14	32	30	7	10	70	63	57	57	56	14
39	Meeli Kerem	37	56.36	60.28	39	48	32	27	51	66	61	59	58	57	11
40	Inger Jalakas	37	55.36	60.24	48	51	27	30	38	62	61	60	60	58	20
41	Meelike Pandis	32	56.34	59.87	30	26	51	37	31	64	61	61	58	56	18
42	Tais Leontenko	16	58.45	59.80	13	48	30	31	36	64	61	59	59	56	24
43	Kersti Ehala	41	60.89	59.21	9	12	37	32	36	67	60	58	56	56	15
44	Rutti Räbovoitra	36	58.94	58.91	51	15	3	8	32	60	60	59	58	58	22
45	Airi Alnek	39	59.52	58.86	18	51	27	15	48	63	59	58	58	57	9
46	Pilvi-Heli Vettik	38	60.91	58.58	3	15	8	36	30	63	60	60	55	55	17
47	Gea Rennel	44	57.55	57.11	7	15	30	14	38	58	58	58	56	55	24
48	Kaili Sirge	19	64.56	56.96	15	39				76	53				2
49	Ella Shved	32	60.23	56.65	14	5	27	39	35	66	59	56	52	51	23
50	Marika Kirsspuu	43	53.41	55.72	30	26	27	31	32	61	57	55	53	52	8
51	Maarja Punak	18	60.68	55.35	18	13	6	36	37	63	62	58	51	43	15
52	Anniki Inno	15	55.12	55.08	13	48	17	32	51	67	55	52	51	49	18
53	Raili Raudsepp	16	48.51	53.42	51	48	5	16	27	62	59	50	48	47	19
54	Erika Joonas	32	51.88	53.35	37	36	16	26	48	56	55	53	52	51	13
55	Elise Lietzen	47	0.00	53.31	30	31	32			67	66	53			3
56	Lilian Värton	25	62.08	52.77	8	9	15			65	62	59			3
57	Saima Värton	44	55.53	52.75	38	9	15	8	39	64	61	55	50	33	5
58	Aili Piirikivi	37	50.32	52.26	36	4	37	5	48	56	54	52	51	48	13
59	Anita Karnit	19	49.36	52.22	33	48	51	40	14	55	54	52	51	50	16
60	Siiri Poopuu	45	51.01	51.76	2	41	39	15	3	58	53	53	49	46	10
61	Eha Tolm	47	54.17	51.60	3	2	51	15	50	58	57	49	47	46	15
62	Olga Mazina	16	47.23	51.46	48	3	32	39	31	59	52	50	49	48	28
63	Thea Kaljur	15	0.00	51.02	48	49	51	47	39	58	57	53	44	44	10
64	Maris Roosipuu	36	0.00	50.91	39	32	41	30	31	63	54	49	48	41	5
65	Aari Talver	37	50.74	50.45	15	12	39	38	30	54	51	50	50	47	10
66	Triina-Britt Preden	30	49.48	50.22	30	27	12	31	32	54	52	51	48	46	11
67	Kaisa Kase	18	45.76	50.07	32	31	9	26	50	59	51	49	47	44	16
68	Ene Sulg	47	44.61	50.04	31	30	51	26	47	56	52	49	47	46	20
69	Riina Kivikas	50	46.28	49.15	5	37	39	31	26	55	53	50	45	43	19
70	Viiu Rebane	56	36.59	48.57	37	36	31	30	50	52	51	48	46	46	22
71	Ingrid Roht	22	29.94	48.40	39	51	32	30	31	59	52	48	43	40	8
72	Maaren Olander	27	37.39	48.15	35	27	36	37	30	54	51	51	44	41	8
73	Liivi Parik	51	50.20	48.13	16	17	26	51	50	54	50	47	47	43	18
74	Maire Limberg	49	42.34	47.92	26	30	34	32	31	54	54	47	44	41	9
75	Tiiu Kaasik	53	50.74	47.89	5	17	37	6	31	61	50	48	42	39	21
76	Ly Trei	14	42.97	47.84	48	51	6	32	30	49	49	48	48	46	21
77	Kaie Konsap	36	0.00	47.76	48	51				61	59				2
78	Triin Soonvald	15	34.99	47.70	51	48	36	3	30	58	58	42	41	40	16
79	Anne Vaikjärv	45	44.21	47.28	30	26	27	39	31	54	49	49	42	42	12
80	Ülle Kadak	46	55.40	47.09	2	3	27			62	53	51			7
81	Niina Karnit	50	44.72	47.01	12	36	34	35	15	50	48	48	46	44	25
82	Helen Mast	34	43.14	46.88	39	9	48	51	3	60	46	44	44	41	8
83	Piret Niglas	34	54.32	46.80	10	52	9	39	8	60	54	52	31	26	5
84	Riina Laev	39	36.88	46.51	51	48	12	40	19	57	56	44	42	34	7
85	Anu Saue	52	41.75	45.85	37	39	3	15	2	53	51	44	42	39	14
86	Heidi Prits	28	39.14	45.63	36	51	48	33	12	48	48	45	45	42	18
87	Janely Aasa	15	34.07	45.47	51	36	48	6	16	51	50	49	41	36	13
88	Ira Saar	59	46.30	45.47	5	31	26	50	27	52	45	44	43	42	22
89	Liina Käärst	15	35.68	45.14	51	36	8	48	30	55	50	43	43	35	16
90	Vaike Tomann	48	42.09	45.13	32	31	26	27	37	50	49	46	41	40	15
91	Virve Einpaul	41	48.46	45.12	7	4	6	48	36	58	44	43	40	40	13
92	Marika Kustavus	14	26.51	44.75	48	32	31	51	30	50	47	46	45	35	12
93	Katri Saar	24	26.01	44.72	37	36	30	9	32	51	46	45	41	40	12
94	Ene Leht	43	0.00	44.09	38					59					1
95	Inta Mihailova	32	0.00	43.94	37	35	30	32	31	47	45	43	42	42	6
96	Krista Mihailova	14	0.00	43.86	30	32	31	37	35	52	51	43	36	36	7
97	Rita Ojala	35	39.25	43.25	27	48	51	9	8	54	54	45	33	30	6
98	Kadre Maalma	33	40.94	43.04	30	32	31	15		53	51	48	9		4
99	Tiiu Tõrra	23	45.18	42.94	14	15				57	19				2
100	Mare Parve	34	31.02	42.92	48	51	33	34	11	55	53	44	38	21	5
101	Hilkka Kylämäki	48	0.00	42.45	32	30	31			54	52	44			3
102	Anne Keerberg	46	24.75	42.39	30	31	48	51	39	50	44	41	38	38	8
103	Katrin Kallisma	14	30.12	42.27	32	31	51	48	30	46	45	41	40	40	15
104	Pirjo Kivioja	43	0.00	42.07	30	31	32			52	49	48			3
105	Hille Tasa	51	38.86	42.06	39	34	40	15	27	43	43	42	41	40	11
106	Katri Listak	14	26.22	41.97	31	51	32	48	6	48	46	44	42	30	20
107	Anne Arold	48	45.15	41.60	5	48	4	51	32	55	49	44	32	28	10
108	Mirjam Rauba	14	32.23	41.15	48	51	31	32	15	49	46	41	36	34	19
109	Liisi Reitalu	14	29.48	40.67	51	32	48	30	31	47	42	41	38	35	16
110	Merike Paapson	36	0.00	40.63	48	51	39			55	47	36			3
111	Marje Venelaine	27	71.22	40.54	14					54					1
112	Kersti Mardiste	51	41.60	40.51	5	27	31	50	37	50	40	38	37	37	23
113	Jaana Aedmäe	22	38.39	40.08	37	35	36	4	39	54	49	34	32	32	9
114	Ingrid Vehlmann	26	46.07	39.93	27	12	26			57	43	38			5
115	Marion Rennel	15	22.98	39.91	51	48	39	50	40	42	41	41	41	33	15
116	Elin Tiirik	37	40.73	39.69	6	32	30	31	15	50	43	38	36	31	6
117	Eva-Maria Ehala	14	29.83	39.51	31	51	32	48	15	49	42	39	36	32	19
118	Maila Moor	41	48.31	39.45	14	15	27	35	36	52	47	46	29	23	13
119	Krista Isakar	31	0.00	38.62	51	48				51	46				2
120	Juta Ainelo	40	40.72	38.60	6	48	51	7		48	42	41	41		4
121	Terje Albert	35	0.00	38.60	30	39	41	37	31	41	41	38	38	36	8
122	Koidu Laanemets	38	32.96	38.35	48	32	27	39	31	43	39	39	38	33	7
123	Marika Pilt	50	34.67	38.32	41	50	18	17	48	46	38	38	36	34	11
124	Heljen Sklave	13	0.00	38.06	51	48	50	47	35	47	44	43	28	28	9
125	Eleri Hirv	14	23.70	37.52	51	31	32	48	49	48	47	35	30	28	14
126	Grete Gutmann	14	0.00	37.43	51	31	32	48	30	44	42	38	35	28	6
127	Helve Luht	43	29.77	36.84	32	30	31	7	9	44	44	37	32	28	13
128	Annemari Vene	25	30.36	36.78	48	32	30	19	31	42	39	36	35	33	10
129	Ritva Mononen	53	35.32	36.73	27	3	51	31	30	41	37	37	36	32	9
130	Helen Oja	14	24.55	36.12	51	30	31	38	48	39	39	38	35	30	17
131	Piret Kaasik	30	37.74	36.09	51	48	27	32	30	39	37	36	35	34	7
132	Riina Anton	15	23.69	36.00	48	51	15	16		46	44	25	20		4
133	Nele Taba	13	23.81	35.79	51	48	39	9	31	47	43	33	30	25	20

134 Mare Kitsnik	40	29.65	35.76	30	41	26	37	32	43	41	35	30	30	19
135 Külli Tõnus	33	36.54	35.56	30	32	12	31	38	44	42	39	25	19	5
136 Anne-Ly Viikmaa	31	0.00	35.54	48	36	51	37	35	40	37	35	34	32	5
137 Margit Blehner	30	0.00	35.21	51	48				45	43				2
138 Ülle Põldoja	44	34.48	34.74	26	37	48	6	40	41	35	35	35	27	15
139 Ieva Purina	16	0.00	34.38	49					46					1
140 Terje Anton	42	40.79	34.21	9	8	51	16	48	56	34	31	28	18	6
141 Helge Valdek	47	23.79	34.15	32	30	50	9	31	41	39	34	29	28	8
142 Hanna Samoson	15	0.00	33.99	39	48	37	36	35	56	37	27	15		5
143 Malle Viilma	57	35.31	33.49	26	27	30	15	31	40	35	33	31	29	8
144 Aino Koser	43	36.59	33.46	7	4	6	37	32	42	34	34	29	28	12
145 Triin Johanson	14	23.66	33.26	51	48	39	36	6	46	45	28	23	23	13
146 Berit Roiland	18	37.65	33.22	5					44					1
147 Helle Rennu	48	13.61	33.11	30	32	31	26		45	38	23			4
148 Virve Orav	55	36.06	33.04	39	26	27	15		39	38	38	32		6
149 Örne Suur	30	0.00	32.99	52	40	51	48	38	48	41	28	17	16	5
150 Mariann Sulg	15	20.34	32.71	51	47	48	31	32	40	37	37	26	24	8
151 Liene Bruvele	17	0.00	32.66	8	9				44	33				2
152 Siiri Sotnik	37	29.57	32.53	37	5	17	51	36	43	32	31	30	27	15
153 Ethel Madalik	29	34.19	31.97	7	9	32	8	30	44	30	30	29	27	8
154 Ilse Uus	64	29.87	31.88	41	26	11	27	32	42	31	30	29	28	18
155 Helena Heinväli	13	25.72	31.83	51	48	8	9	17	41	41	26	26	26	17
156 Anne Pesti	50	27.08	31.14	51	39	32	31	50	33	31	31	31	29	13
157 Ülle Pellja	36	27.35	31.05	35	15	8	30	12	48	29	29	25	25	15
158 Juta Lehtme	52	19.13	30.68	39	31	50	30	11	39	34	32	25	23	6
159 Eveli Aasa	11	0.00	30.63	39					41					1
160 Kersti Ploom	51	26.56	30.57	39	37	17	36	15	38	31	30	29	25	19
161 Ljudmilla Shved	27	31.56	30.45	9	7	48	30	32	34	31	30	29	29	11
162 Anne Jundas	56	31.01	30.24	27	40	26	52	31	40	33	29	28	22	10
163 Tiiu Mägi	43	30.65	29.99	7	9	34	8		42	33	20	2		6
164 Katri Hirv	15	29.93	29.84	6	39	32	31	4	43	32	26	25	24	17
165 Triin Kangur	15	2.94	29.50	30	50	32	31	15	52	39	14	8	3	5
166 Ilmi Nael	60	0.00	29.44	50	31	30	39	32	43	29	27	24	24	5
167 Triin Limberg	18	31.53	29.34	27	31	26	32	30	39	33	31	28	16	6
168 Birgit Albert	14	23.51	29.34	32	16	35	41	17	39	29	27	27	25	12
169 Elga Adrat	66	30.57	29.25	14	26	15	39	30	32	31	30	28	26	12
170 Mari Roots	38	31.92	29.23	15	32	39	19		37	33	33	25		4
171 Veste Valk	29	0.00	29.20	32	30	31			37	36	19			3
172 Kersti Kadaja	22	32.63	29.01	26	27				36	36				2
173 Marja- L. Antika	36	0.00	28.92	30	32	31			37	35	27			3
174 Siiri Oras	16	0.00	28.78	39	32	31	30		36	36	23	7		4
175 Maari Idnurm	32	21.19	28.75	37	39	36	8	35	33	33	32	25	21	9
176 Anu Mõistlik	22	25.87	28.69	37	36	12	35	48	37	36	30	20	19	6
177 Tiina Tamla	38	28.93	28.55	27	31	32	48	12	42	30	27	22	22	7
178 Terje Villemi	39	22.69	28.54	41	38	9	51	8	39	29	26	25	23	11
179 Tiiu Vene	59	26.39	28.02	27	39	32	31	34	35	30	27	24	24	11
180 Jaana Shved	33	0.00	27.89	36	30	37	35	31	37	31	29	22	21	8
181 Maie Abram	63	26.09	27.70	39	32	31	27	30	32	27	27	27	26	18
182 Aili Laanjõe	48	30.13	27.52	8	39	49	9	15	36	32	29	21	6	5
183 Katrin Viilu	42	30.96	27.32	15					36					1
184 Külli Müür	47	0.00	27.28	31	32	30			35	33	13			3
185 Liina Joller	27	24.29	27.24	14	35	37	34	32	38	32	22	22	22	13
186 Keiju Püvi	13	26.16	27.18	32	16	7	30	6	36	31	26	21	21	14
187 Bärbel Albert	15	28.03	27.03	16	17	32	18	41	30	28	27	26	24	14
188 Asta Zimmerman	49	29.60	26.81	5	4	32	36	8	34	29	26	23	23	13
189 Marje Tobreluts	46	24.51	26.76	51	48	39	15	49	39	33	22	13	4	5
190 Eha Kriks	51	24.40	26.57	40	39	17	27	26	31	28	27	24	23	6
191 Aime Mõik	50	21.37	26.35	39	14	51	52	32	35	31	25	23	17	12
192 Maire Raid	64	25.72	25.81	39	48	27	51	9	27	26	26	25	24	13
193 Sveta Doledutko	31	20.02	25.00	32	31	30	8	9	32	27	27	20	19	8
194 Heli Koolmeister	42	0.00	24.96	38					33					1
195 Sirpa Tarkiainen	54	0.00	24.67	51	30	48	32	31	32	28	27	23	13	5
196 Epp Kroon	50	23.24	24.19	40	27	5	52	15	30	25	24	22	20	13
197 Mall Maasik	33	0.00	23.95	30	31	32			34	26	10			3
198 Ene Loide	57	28.03	23.90	27	15	14			33	27	24			6
199 Karmen Alnek	13	21.78	23.83	17	39	48	51	18	27	26	23	23	21	8
200 Juta Virkepuu	54	26.80	23.78	15	5	51	50	27	31	27	21	20	19	10
201 Merill Mägi	13	22.86	23.70	33	7	4	34	5	30	28	21	20	19	10
202 Liina Liblik	15	0.00	23.49	39	41				31	17				2
203 Kiira Tarassova	62	29.15	23.39	27	26	15	39		31	27	21			4
204 Kaire Vinkel	32	13.07	23.37	36	33	34	37	35	38	25	22	17	15	7
205 Rutt Koppel	64	21.41	23.23	39	30	17	9	15	27	25	22	21	21	9
206 Imbi Kaasik	69	22.02	23.15	31	30	48	27	39	24	24	23	22	22	19
207 Kaisa Rebane	16	25.79	22.93	12	9	15	32		42	15	8	2		5
208 Kristi Pellja	13	21.09	22.84	12	32	41	31	48	26	24	23	21	21	20
209 Lembe Lutterus	48	12.96	22.69	30	40	36	51	8	28	27	23	20	16	15
210 Tuula Tulokas	59	0.00	22.48	31	30	32			30	26	19			3
211 Liis Lille	55	29.49	22.10	5	51	15	48	39	38	22	20	18	11	6
212 Ilona Vanaveski	60	19.91	21.98	32	39	30	17	26	25	22	22	21	20	12
213 Kadri Kann	16	18.02	21.96	51	27	32	26	39	28	26	25	22	9	17
214 Marje Prank	18	25.40	21.96	6					29					1
215 Kristi Alnek	15	24.26	21.95	27	26	48	39	51	33	22	21	18	16	9
216 Karin Koppel	25	0.00	21.90	32	31	30			27	26	24			3
217 Ülle Mõistlik	64	15.43	21.78	32	48	30	51	12	26	24	22	20	17	8
218 Aivi Kaljur	42	0.00	21.77	38	37	51	36	47	38	21	18	16	16	9
219 Maimu Tornberg	62	23.03	21.66	26	8	27	30	48	26	22	21	21	19	12
220 Annika Aljas	17	0.00	21.02	35	36	37			26	26	20			3
221 Grete Mäesalu	18	22.44	20.98	9	7	8			37	16	15			6
222 Kristel Kaseleht	18	23.76	20.96	15	39				28	12				2
223 Tiina Alamaa	13	13.74	20.93	32	31	33	48	50	30	23	20	16	16	26
224 Liina Haldna	14	16.93	20.77	32	9	26	39	31	36	19	17	16	16	16
225 Kristi Tomson	13	19.77	20.32	51	17	48	7	6	22	21	20	19	19	15
226 Ulvi Oja	37	22.28	19.66	8					26					1
227 Kaisa Ilves	13	17.30	19.40	17	51	48	39	18	23	21	19	18	16	11
228 Seija Määttänen	63	0.00	18.85	30	32	31			24	23	17			3
229 Ellen Veski	67	17.37	18.61	26	39	51	32	30	23	19	17	17	17	8
230 Triin Jõeveer	19	21.94	18.47	12	15	48	9	51	29	20	17	16	9	7
231 Pirkka- L Kontio	60	0.00	18.41	31	30	32			24	22	10			3
232 Vilve Liiskmann	44	20.38	18.12	9	8	15			25	20				3
233 Heli Kuuseorg	17	9.43	17.94	31	8	48	39	51	21	21	16	16	16	13
234 Mari Turban	31	10.56	17.91	31	32	48	51	37	21	19	18	16	15	11
235 Jandra Kõrran	14	20.01	17.81	4	6	51	5	36	22	21	19	17	10	11
236 Helle Jaaniste	59	18.60	17.77	26	27	51	31	17	23	21	20	13	12	10
237 Piibe Tammemäe	12	8.19	17.14	50	38	32	31	36	32	15	14	13	12	14
238 Maie Tõrra	58	14.00	17.09	51	48	6	36	37	28	26	21	9	1	7
239 Maria Zuravskaja	13	22.56	16.95	12	40	39	15		27	16	13	10		4
240 Dagmar Kodres	50	0.00	16.91	51	48				23	12				2
241 Ilme Palu	58	19.14	16.89	15	39				23	11				2
242 Karin Laine	72	18.10	16.72	5	51	4	48	8	23	17	17	14	13	11
243 Tiina Lind	13	13.72	16.10	51	48	6	5	7	21	18	15	14	13	13
244 Aune Linnakoski	58	0.00	15.98	31	32	30			29	11	8			3
245 Rutt Kukk	57	18.88	15.96	12					21					1
246 Mare Niitsoo	48	0.00	15.56	39	51	48			23	16	15			3
247 Ulla Lindsten	55	21.77	14.97	2	32	31	3	30	26	14	13	13	3	5
248 Sirje Keskküla	50	0.00	14.41	36	39	35	37		26	10	8			4
249 Anneli Tamm	22	0.00	14.28	48	51				19	3				2
250 K. Jakobson	29	0.00	14.20	32	30	31			22	13	10			3
251 Tiiu Jõgisu	52	0.00	14.15	32	31	30			18	17	2			3
252 Britta Panker	11	13.83	13.99	15	30	32	48	51	21	14	13	12	11	18
253 Merike Hvalõnski	45	0.00	13.81	30	32	31			23	12	8			3
254 Teele Kotov	**	11.25	13.63	39	18	15	7	49	23	16	9	8	8	9
255 Urvi Sarv	63	7.25	13.47	30	48	31	50	27	18	15	13	13	9	10
256 Tiina Turban	12	13.67	13.23	15	51	9	40	18	17	13	13	12	12	19
257 Agnes Vask	11	10.01	12.99	31	39	51	48	30	15	13	13	12	12	16
258 Malle Karolin	61	0.00	12.99	30	33	34	31	32	19	15	13	11	6	6
259 Juta Tarmak	13	10.32	12.85	39	51	31	6	37	15	15	13	12	10	18
260 Terje Terasmaa	19	22.46	12.41	15	48				17					2
261 Mare Aibast	53	18.53	12.38	8	9				17					2
262 Egle Pääslane	11	7.76	12.23	32	30	31	37	36	15	14	12	11	10	16
263 Saima Rand	48	0.00	12.10	50					16					1
264 Jane Lauter	11	11.93	11.83	5	30	38	31	51	15	13	12	10	10	19
265 Anne Kadaja	52	12.68	11.70	27	38	26			17	13	11			3
266 Evi Vahu	51	10.85	11.44	27	31	32	30	19	23	16	9	3	1	6
267 Alina Listak	12	11.97	11.35	8	4	51	26	48	13	12	11	11	9	11
268 Sirje Lind	37	13.87	11.12	14	5	48	51		17	11	6			4
269 Adeele Puusalu	12	7.84	10.90	48	51	37	6	36	13	13	12	8	8	13
270 Hannula Pandis	12	9.40	10.85	32	30	9	36	8	12	12	11	11	9	14
271 Anni Vainola	13	7.75	10.83	40	17	18	15		16	11	6	4		4
272 Viivi Ilves	60	0.00	10.82	32	30	31			15	12	11			3
273 Koidula Kannel	54	15.73	10.77	26					14					1
274 Maarja Aan	15	10.68	10.64	17	31	35	8	18	13	11	10	10	9	15
275 Triin Loit	14	0.00	10.53	51	48				14					2
276 Alne Lepna	46	0.00	10.39	38					14					1
277 Laura Soosalu	11	9.84	10.13	30	32	17	51	48	12	12	12	8	6	7
278 Kadi Kattai	12	0.00	10.13	39	49				14	6				2
279 Maire Kure	43	10.97	10.12	16	40	7	36		16	9				4
280 Gea Valdre	13	0.00	10.08	40					13					1
281 Kadi Prants	13	6.96	9.90	51	37	9	2	30	15	9	9	9	8	14
282 Mirjam Tupitsa	55	0.00	9.43	51	31	32	48	30	19	8	6	6		5
283 Katrin Viru	39	9.02	9.09	32	26	31	30		18	5	1	0		4
284 Triin Aedmäe	12	6.12	9.05	9	51	48	49	8	12	12	11	7	3	9
285 Helen Vunder	12	10.07	8.63	15	27	48	16	36	13	10	10	7	3	8
286 Valve Nõmme	80	9.54	8.42	26	27				11					2
287 Maarja Naan	13	6.35	7.75	32	12	31	30	15	10	9	9	5	1	5
288 Silvi Estorn	50	0.00	7.75	32	31	30			11	8	0			3
289 Tea Rea	27	8.87	7.53	36	17	37	35	18	14	7	6	1		5
290 Anneli Tamla	12	7.25	7.53	27	26				10	6				2
291 Leaana-Helen Toom	13	7.51	7.45	30	27	26	31	32	11	9	7	5	3	6
292 Marta Korts-Laur	11	0.00	7.39	51	32	31	48	30	9	9	8	5	5	6
293 Helin Kivit	18	0.00	7.27	51					10					1
294 Mari Roots	61	9.31	7.19	48	12	27	39	47	20	6	6	2	1	8
295 Kerstin Uiboupin	10	3.33	6.36	48	51	49	16	35	13	8	6	4	1	7
296 Katre Kaseleht	14	7.14	6.30	15	39				8	1				2
297 Liisa Keerberg	15	3.07	6.07	32	51	31	48	9	10	8	7	3	2	13
298 Maris Palopääl	13	0.00	5.86	48	49	39			14	0				3
299 Mailika Hindrikson	18	16.83	5.76	36	35	4			10	5				3
300 Mari Volberg	45	0.00	5.65	32	31	30			10	4				3
301 Paula Kyyrönen	56	0.00	5.20	31	32	30			11	2	2			3
302 Liina Õunapuu	29	5.71	5.08	8	26	9	36		13					4
303 Merili Valli	15	0.00	4.91	51	48				7	1				2
304 Kadi-Liis Minn	11	3.88	4.77	5	36	31	30	17	6	6	5	4	3	17
305 Kärt Ojala	13	6.49	4.68	18	9	51	48	8	9	5	5	1		7
306 Krõõt Arbo	12	2.48	3.67	2	3				5	1				2
307 Kätlin Piirikivi	12	3.77	3.33	7	6				4	3				2
308 Heili Vasser	45	5.17	3.17	14	15				4	1				2
309 Christine Alus	11	3.53	3.14	18	17	26			5	3				3
310 Liis Lanno	12	3.47	3.08	17	15	18	40		6	1	1			4
311 Maret Soo	71	2.42	2.14	26					3					1
312 Helle Lippmaa	59	1.76	2.08	31	27	32	26	30	4	2	2	1	0	5
313 Linda Puusalu	9	0.00	0.43	49					1					1
314 Lembi Laaneoks	13	0.00	0.29	32	30	31			1					3
315 Piret Karu	14	1.63	0.09	8	30	31	32	9	0	0				5
316 Kerda Keevend	11	0.09	0.08	17	18				0	0				2

EDETABEL 2002

Lühendid veergude kohal:

va - vanus
eep - eelmise edetabeli punktid
ep1 - edetabel 1
ep2 - edetabel 2
v1 - parim võistlus
p1 - parim punkt
ko - arvesseminevate võistluste arv

2002. a. edetabelivõistlused:

1. 2001. aasta edetabel
2. Metssiga 1. päev
3. Metssiga 2. päev
4. Karjalaskevõistlus ✓
5. Lihavõttesprint ✓
6. Peko kevad 1. päev ✓
7. Peko kevad 2. päev ✓
8. Ilves-3 1. päev ✓
9. Ilves-3 2. päev ✓
10. Ilves-3 3. päev ✓
11. Rapla MV
12. Tallinna MV
13. Balti MV
14. Virumaa O-jooks ✓
15. Eesti MV lühi ✓
16. Lõuna-Eesti karikas
17. Otepää kevad 1. päev
18. Otepää kevad 2. päev
19. Clarioni AV
20. MK 1. etapp
21. MK 2. etapp
22. MK 3. etapp
23. MK 5. etapp
24. Noorte EM 1. p.
25. Noorte EM 2. p.
26. Suvejooks 1. p. ✓
27. Suvejooks 2. p. ✓

---

28. JWOC lühirada
29. JWOC tavarada
30. 4EST 1. päev ✓
31. 4EST 2. päev ✓
32. 4EST 3. päev ✓
33. JOKA 1. päev
34. JOKA 2. päev
35. Kobras Cup 1. päev
36. Kobras Cup 2. päev
37. Kobras Cup 3. päev
38. Hiiumaa KV
39. Eesti MV tava ✓
40. Lääne-Viru MV
41. Järvamaa MV
42. EM tava
43. EM lühi
43. EM sprint
45. Eesti MV pikk ✓
46. MK 16. etapp
47. Orvandi AV
48. Suunto Games 1. päev ✓
49. Põlva MV / EST-LAT-LIT noortematš
50. OK Westi AV
51. Suunto Games 2. päev ✓
52. Jõhvika maraton

World Masters Ski-Orienteering Championships
Veteranide MM suusaorienteerumises

Haanja, 27. veebruar – 2. märts

PROGRAMM
K, 26. veebruar
Võistlejate saabumine
N, 27. veebruar
Näidisrada ja treening
R. 28. veebruar
Long distance (WMOC 2003 1st final)
L, 1. märts
Puhkepäev (Põlvamaa lahtised MV SO, sprint, Mammaste)
P, 2. märts
Long distance (WMOC 2003 2nd final)

Esimese võistluspäeva stardijärjekord loositakse. Teisel päeval on stardiprotokoll ümberpööratud. WMOC medalid antakse kahe päeva summas võitjatele.

VÕISTLUSKESKUS
Hotell Kubija Võrus.
KEELUALAD
Haanja lähiümbruse maastik
MAASTIK
Haanja kõrgustik, ca 250 m ü.m.
Suhteline kõrgus maastikul kuni 70 m. Palju teid ja radu. Avatud alasid 20-30 %.
Võistlusmaastikku kasutati osaliselt SO MK etapil 1995. a ja EMV-l 2000.a

VÕISTLUSKLASSID
W 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85
M 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85
Osalejate piirangut WMOCil ei ole.

KAARDID
SO kaardid, valmistatud suvisügis 2002, 1:15 000 (long distance),1:10 000 (short distance), h-5m.

Viimased kaardid maastikust:
http://www.orienteerumine.ee/kaart/kaart.php?Kood=9501
http://www.orienteerumine.ee/kaart/kaart.php?Kood=9024

OSAVÕTUMAKS
85 EUR/ osaleja
Eestlastel, kes soovivad osaleda veteranide MMil ja ei kasuta korraldajate poolt osavõtutasu sees olevat transporti ning registreeruvad ise vastavalt soovile Põlva sprindile (puhkepäeval 1. märtsil), on võimalus saada osavõtumaksus soodustust. Pöörduda EOLi telefonil 0 6398681 või eol@spin.ee
MAJUTUS:
Info EOLi telefonil 0 6398681 või eol@spin.ee
REGISTREERIMINE
20. jaanuarini 2003
Aadressil
Eesti Orienteerumisliit
Regati pst 1
11911 Tallinn
phone/fax +372 6 39 86 81
e-mail: eol@spin.ee

Osavõtumaks tasuda koos registreerimisega Eesti Orienteerumisliidu arvele Hansapangas, a/a 221002100295

MÄRKEÜSTEEM: SI.
Märkeüsteem: SI.
Eestlased, kes kasutavad stardimaksu soodustust, võistlevad üldjuhul enda SI-kaardiga. Võimalus ka laenutada korraldaja SI-kaarti. Sellest tuleb registreerimisel teatada ja lisatasu on 25 kr/päev.
LISAINFORMATSIOON:
Eesti Orienteerumisliit
Regati pst.1 11911 TALLINN,
Phone/fax +372 639 86 81
e-mail: eol@spin.ee
Ormar Lutsberg GSM +372 5 101440

www.orienteerumine.ee/wmoc2003

KORRALDAJAD
Eesti Orienteerumisliit, OK Võru, OK Põlva Kobras, OK Kape.
Peakorraldaja: Ormar Lutsberg, EST (phone +372 5 101440)
IOFi kontroller: Veli-Markku Korteniemi, FIN (phone +358 400 392 494)
Rahvuslik kontroller: Sixten Sild, EST

Paralleelselt Veteranide MMiga toimuvad 26. veebruarist 2. märtsini Haanjas SO MK etapid 8 ja 9.

WORLD CUP in SKI-ORIENTEERING 2003

Reede, 28. vebruar MK 8. – long distance,
Pühapäev, 2. märts MK 9. – short distance

VÕISTLUSKLASSID
W 21, M 21
OSALEJAD
Igalt maalt saab osaleda MK etapil maksimaalselt 6 naist ja 6 meest.
Korraldajamaalt saab võistelda 8 + 8 sportlast.

MAASTIKUD, KAARDID jm info: vt WMOC.

LISAINFO: EOList ja www.orienteerumine.ee/wc2003

EOLi kuulutab välja

orienteerumise Eesti meistrivõistluste medali ning EOLi lipu kavandite konkursi

Medal peaks olema universaalne, st kasutatav nii orienteerumisjooksu, rattaorienteerumise kui suusaorienteerumise meistrivõistlustel.

Lipu mõõtmed ei ol veel määratletud, vaid selle suurus valitakse välja saabuvate kavandite hulgast. Lipp peaks olema kujundatud selliselt, et ta oleks atraktiivne ja kasutatav nii sise- kui välisüritustel. Kasutada võib EOLi logo.

Kavandid tuleb saata Eesti Orienteerumisliitu aadressil Regati 1, Tallinn, 11911 või e-mailile eol@spin.ee.
Tähtaeg: 31. märts 2003.

Parimate kavandite autoreid ootavad preemiad!

EMV MAKSIMAALSED OSAVÕTUMAKSUD 2003.a (2003. a EMV kalender lk 4, juhend lk 5)

	Suusaorienteerumine			Orienteerumisjooks							Ratta-O
	lühirada 04.01.	sprint 07.03.	tavarada 08.03.	Lühirada 31.05.	teade 01.06.	sprint 16.08.	öine rada 22.08.	tavarada 30.08.	teade 31.08.	pikk rada 13.09.	tavarada 17.08.
H14		30	30	30				30	90		
H16	30	30	30	30		30	30	30	90	30	30
H18	30	30	30	30		30	30	30		30	30
H20	60	60	60	60		60	60	60	180	60	60
H21	120	120	120	120	300	120	120	120		120	120
H35	80	80	80	80		80	80	80	240	80	80
H40	80	80	80	80		80	80	80		80	80
H45	80	80	80	80			80	80	240	80	80
H50	80	80	80	80			80	80		80	80
H55	80	80	80	80			80	80	240	80	
H60	80	80	80	60			60	60		60	
H65				60			60	60	180	60	
H70				60				60			
D14		30	30	30				30			
D16	30	30	30	30		30	30	30	90	30	30
D18	30	30	30	30		30	30	30		30	30
D20	60	60	60	60		60	60	60	180	60	60
D21	80	80	80	120	300	80	80	120		80	80
D35	80	80	80	80		80	80	80	240	80	80
D40	80	80	80	80		80	80	80		80	80
D45	80	80	80	80			80	80	240	80	
D50	80	80	80	80			80	80		80	
D55				60			60	60	180	60	
D60				60				60			
D65				60				60			

Eelkutse

Eesti orienteerumisklubide korvpalliturniir

25. - 26. jaanuaril 2003

KOHT: **Türi linn ja selle läheduses olevad võimlad.**

OSAVÕTUTASU: **500 krooni võistkond.**

TURNIIRISÜSTEEM: Selline, mis lubab mängida igal võistkonnal võimalikult palju mänge, ning samas selgitatakse välja parim.

REGISTREERIMINE: **hiljemalt 10. jaanuariks 2003**

AUHINNAD: Au olla parim Eesti parim orienteerumisklubi korvpallis. Parimatele lisaks ka meened.

MAJUTUS: Võimalik põrandamajutus ning muud majutamiskohad Türi linnas ja selle lähiümbruses.

TOITLUSTAMINE: Võimalik tellida sooja toitu ning töötab puhvet.

LISAINFORMATSIOON:

mmarrandi@hotmail.com, pirksaar@hotmail.com

Jälgige **or.vestlus** listis avaldavat informatsiooni!

SPORT ja MÄNGURÕÕM GARANTEERITUD!

Toimetuse teadaanded

Seoses leheruumi nappusega avaldatakse kokkuvõte 2002. aastast ning Orienteeruja lugejaküsitlusest järgmises numbris. Toimetus vabandab. Küsitlusele vastajate seast saab Orienteeruja tasuta tellimuse 2003. aastaks **Tõnis Jürimäe.**

Täname kõiki oma vastuse saatnuid!

Laste, lastevanemate ja noortetreenerite omaloomingukonkurss Sulejooks pikendab võistlustööde laekumise tähtaega **25. aprillini 2003.** Sulejooksu võistluskutse avaldasime Orienteerujas nr 1/62 (2002). Ootame nii kirjatükke kui joonistusi, mis on seotud laste ja orienteerumisega.

Alates järgmisest numbrist toimetab ja küljendab Orienteerujat **Jürgen Einpaul** (jyrgen@trenet.ee). Endiselt kehtib aga kaastööde/ettepanekute/kriitika jne vastuvõtmisel ka aadress maretvaher@hot.ee.

Töö- ja pingevabu jõule kõigile! *Maret Vaher*

Jätkub järgmise aasta

Orienteeruja tellimuste vastuvõtt!

Aastatellimuse hind on endiselt **160 krooni.**
Üksikmüügis on ühe eksemplari hind **25 krooni.**

Tellimuse vormistamiseks tuleb saata tellija täpne aadress Eesti Orienteerumisliidu (eol@spin.ee) või Maret Vaheri (maretvaher@hot.ee) e-maili aadressile ning tasuda tellimisraha (160 kr) Eesti Orienteerumisliidu arvele Hanapangas 221002100295. Pangaülekande selgituseks kirjutada: ***Orienteeruja 2003, tellija nimi.***

Sõprade soodustus: tellides korraga 10 Orienteerujat, saab ühe tellimuse tasuta juurde!

Postkontorist tellides (indeks 69758) on aastatellimus 180 krooni.

Uue aasta esimene number ilmub veebruaris, seega palume vormistada tellimused hiljemalt 31. jaanuariks 2003!

Orienteeruja – kogu tõde maailma parimast spordialast!

RISTSÕNA 2002

Ristsõnavõistlusele saatsid oma vastuse:

Olga Mazina (D16)
Margus Hallik (H21)
Airi Alnek (D35)
Elmo Pärna (H55)
Ants Lindre (H55)
Avo Kõrvas (H55)
Ilona Vanaveski (D60)
Kalju Tilk (H60)
Vello Viirsalu (H60)
Endel Remmet (H65)
Valju Tali (H65)
Rain Lahtmets (H65)
Ilse Uus (D65)
Valve Nõmme (D70)

Loosi tahtel saab tasuta Orienteeruja 2003. aasta tellimuse

ANTS LINDRE

Ristsõnade koostaja Toivo Kotovi eriauhinnad - purgid Karula meega saavad noortest OLGA MAZINA (D16) ja vanadest VALJU TALI (H65).

Täname kõiki lahendajaid!

Toimetus

DETSEMBER 2002					
28-29.12	SO 2002.a. EMV, sprint, lühirada	Jaanimäe-Tsiaküla		EST	OK Võru
JAANUAR					
3. jaan	SO 2003. a EMV, sprint	Värska			OK Peko
4. jaan	Põlvamaa MV SO				
	Lääne-Virumaa MV SO				
11.-12. jaan	*Suusatamise MK etapp*	*Otepää*			*ESL*
13.-19. jaan	MK 1. ja2. etapp ning teate 1. etapp	Alpe de Siuci		ITA	
VEEBRUAR					
6.-16.veebr	SO MK 3., 4., 5., 6. ning teate 2. etapp	Östersund/Sundsvall		SWE	www.asarna.com/skiwoc2004
9.veebr	*TARTU MARATON (suusatamine)*	*Otepää-Elva*			*Tartu Maraton*
17.-23. veebr	SO Juunioride MM	St. Petersburg		RUS	
	SO noorte EM ? Kas toimub?				
23.veebr	*TALLINNA MARATON (suusatamine)*	*Aegviidu*			
26.02-2.märts	SO MK 7., 8. etapp ja veteranide MM	Haanja	Võrumaa	EST	EOL/OK Võru
MÄRTS					
1. märts	Põlvamaa lahtised MV SO, sprint	Mammaste			OK Põlva Kobras
1.-4. märts	Portugal "O" Meeting 2003				www.gd4caminhos.com
2. märts	*VIRU MARATON (suusatamine)*	*Mõedaku*			
3.-9. märts	MK 9,10 ning teate 3 (kas EM?)	Tšeljabinsk		RUS	
7.-8. märts	SO EMV sprint, tavarada	Haanja	Võrumaa	EST	OK Võru
9. märts	*HAANJA MARATON (suusatamine)*	*Haanja*			
APRILL					
	Karjalaskevõistlus, Lihavõttesprint				OK Võru
11. aprill	Põlva MV öises	Valgemetsa	Põlvamaa		OK Põlva Kobras
	Peko Kevad				
19.-20.aprill	Jüriööjooks		Saaremaa		MSL Jõud/Saaremaa OK
19.-20.aprill	Metssiga -2003	?	Saaremaa		Saaremaa OK
24.-27. aprill	RO MK sprint, pikk, teade	Rooma	Itaalia	ITA	
26.-27.aprill	10-mila	Kungsör		SWE	http://www.tiomila.se/2003/
MAI					
1.-4.mai	Nordic Orienteering Championships	Flen		SWE	www.noc2003.org
2.-4.mai	ILVES-3 (WRE 2.päev)	Laanemetsa	Valgamaa	EST	http://www.okilves.ee/
?	Eesti üliõpilaste MV	?		EST	?
15.-18.mai	XIX SELL mängud	Kaunas	Leedu	LIT	
24.-25.mai	Balti MV	Ventspils	Läti	LAT	LOF
31.05-01.06	EMV lühirada ja HD21sprint+ teade	Vällamäe	Võrumaa	EST	OK Võru
JUUNI					
7. juuni	Rosma jooks (OJ koondiste kontrolljooks krossijooksus)				OK Põlva Kobras
8. juuni	XXV Lõuna-Eesti KV	Mõksi veski, Aarna, Põlvamaa			OK Põlva Kobras
14.-15.juuni	55.Jukolan viesti, 26.Venlojen viesti	Sulkava		FIN	http://www.jukola2003.net/
20.-22.juuni	Noorte EM	Pezinok	Slovakkia	SVK	?
20.-22.juuni	Eesti Peterburg matš	Pervomaiskoje		RUS	St Peterburg OF
28.-29.juuni	Kalevi XXX Suvejooks	Rõõsa		EST	OK Orion (V.Rebane)
JUULI					
3.-5. juuli	Ilvesteade	Ähijärve	Valgamaa	EST	OK Ilves
5. juuli	XI MSM (Maaspordimängud) lühirada	Viljandi	Viljandimaa	EST	MSL Jõud
6.-11. juuli	FIN 5	Loppi-Tammela		FIN	
8.-12. juuli	Juunioride MM	Põlva	Põlvamaa	EST	OK Põlva Kobras/EOL
9.-12. juuli	IX 4 EST	Põlva	Põlvamaa	EST	EOL klubide koondis
13.-17. juuli	Veteranide MM	Halden	Norra	NOR	www.wmoc2003.com
20.-25. juuli	O-Ringen	Trollhätten/Udevalla		SWE	www.oringen.com
AUGUST					
3.-9. august	O-jooksu MM	Rapperswil/Jona	Šveits	SUI	www.olwm2003.ch
3.-9. august	Swiss O Week	Rapperswil/Jona	Šveits	SUI	www.olwm2003.ch
9.-10. august	XV Koprakarikas	Küka	Põlvamaa	EST	OK Põlva Kobras
16. august	EMV sprint	Rakvere			
17. august	RO esimesed EMV	Rakvere		EST	Rakvere OK
22. august	EMV öine tavarada	Pudisoo	Harjumaa	EST	OK Kooperaator
23. aug	Noorte Jukola	Helsingi		FIN	www.helsinginsuunnistajat.fi/nuortenjukola/
30.-31. august	EMV tavarada ja n/v teade	Uniküla		EST	OK Kape
SEPTEMBER					
	Eesti-Läti-Leedu noortematš		Leedu	LIT	LOSF
5-7. sept	RO MK pikk, valik	Sklarska Poreba	Poola	POL	
11.-14. sept	RO MK sprint, pikk, teade	Pilsen	Tšehhi	CZE	
27.-28. sept.	XV Suunto Games	Kulli järv/Jussi järved,Harjumaa		EST	OK Orion
OKTOOBER					
04. okt	EMV pikk rada	Ardu/Nõmmeküla		EST	JOKA
4.-5. okt	Põlvamaa lahtised MV, tavarada, teade	Aarna		EST	OK Põlva Kobras
9.- 12. okt	RO MK pikk, teade	Friuli	Itaalia	ITA	

Orienteering 2003 in Switzerland

OL WM 2003
RAPPERSWIL/JONA
3–9 AUGUST

July 26 – August 2

Week before OL WM 2003

Tour O Swiss

Roundtrip & 4-Day Orienteering

An eigth-day journey of orienteering and culture through spectacular landscapes

Visit St. Moritz, Berne Lugano, Lucerne, Brig-Zermatt

Different offers (by train/coach or own vehicle) in different price levels (from CHF 500/Euro 350)

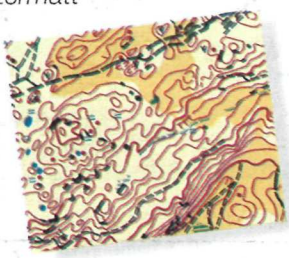

Four fine o-events (two of them around 2000 m altitude)

See the Matterhorn

August 3 – 9

OL WM 2003 Week

Swiss O Week

6-Day Orienteering

Venue situated directly at the Lake of Zurich

Events partly on the same maps as OL WM 2003

Option 6-days or 3-days (stages 4 – 6)

Reduced entry fee for early entries

Live at all OL WM 2003 decisions

Contact and more information:

www.olwm2003.ch/en/events.htm

Tour O Swiss/Swiss O Week
Postfach
CH-5417 Untersiggenthal
Switzerland
Fax +41 (0)56 288 31 88
tos@olwm2003.ch
sow@olwm2003.ch

Presenting Sponsor

CREDIT SUISSE